JAARBOEK

heemkundekring het land van gastel

2007

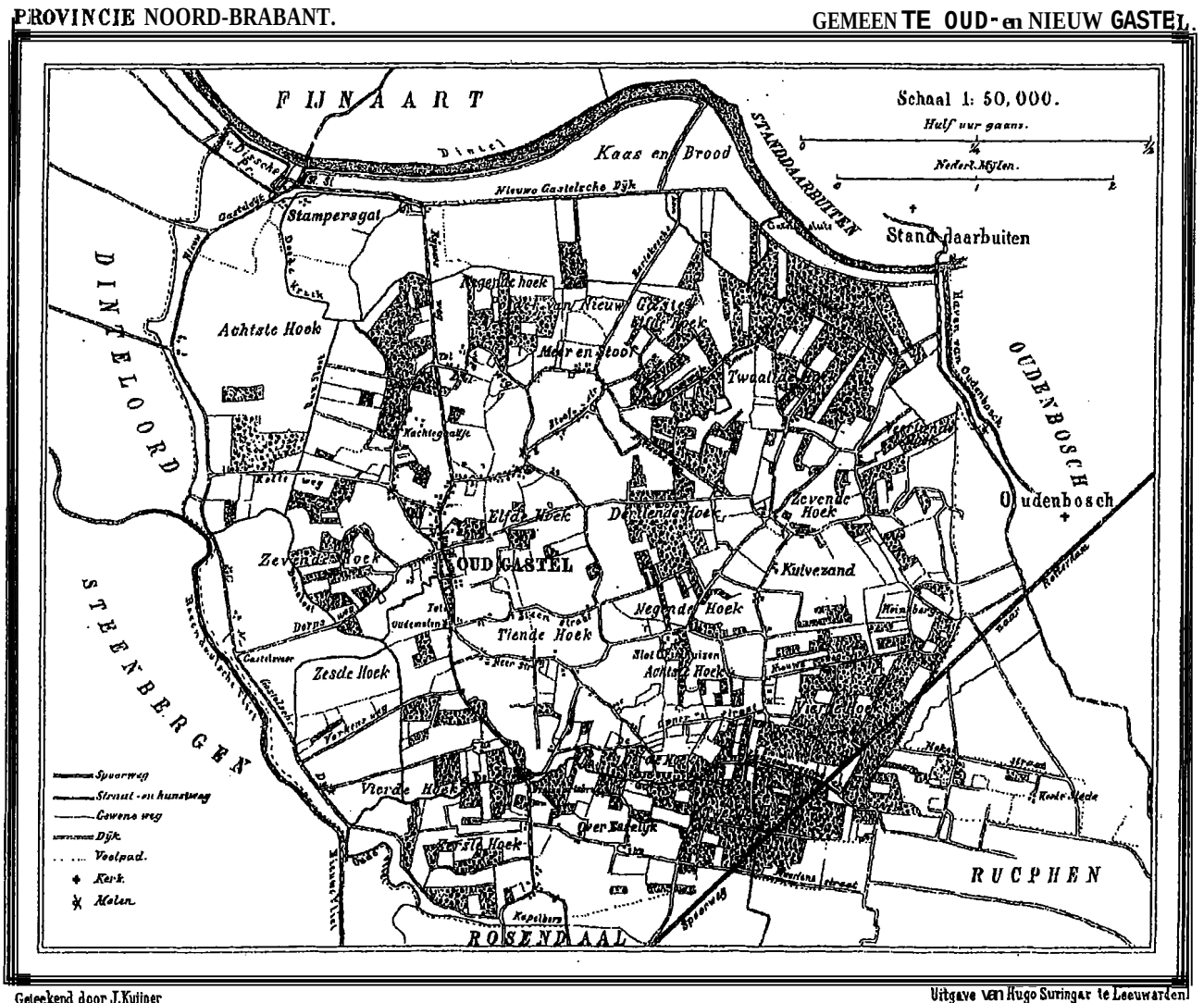

INHOUDSOPGAVE

blz.

Voorwoord 3
Het gebeurde 101 jaar geleden ... in 1906 4
Het gebeurde 100 jaar geleden ... in 1907 13
Uit 'herinneringen van broeder Theophile Nijman' 20
Het gebeurde 50 jaar geleden ... in 1957 42
Uit de notulen van Gastels Fanfare en Mannenkoor 51
Beschrijving van een reeks reunies van de Sint Joannesschool 63
Lijst van winkels en bedrijven in Oud Gastel, al of niet verdwenen 69
Bisschop J.C. Meeuwissen. deel 1 96
Oud. de duvel is oud. Gastels oudsten 105
Inspectierapporten van de Commissaris van de Koningin Baron Mr.
A.E.J. van Voorst tot Voorst over de gemeente Oud en Nieuw Gastel 106
Activiteiten van heemkundekring 'Het Land van Gastel' 115
Verslag van het bezoek aan suikerfabriek 'De Dinteloord' 117
Verslag van de excursie naar Twente 119
Informatie Heemkundekring 'Het Land van Gastel' 122
Ledenlijst 'Het Land van Gastel' 2006 124
Errata 126

COLOFON

Jaarboek 2007

Uitgave van: Heemkundekring 'Het Land van Gastel'
Oud Gastel

Redactie: de heer J. van de Berg
de heer W. van den Broek
de heer F. van Merrienboer
de heer P. Peeters

Realisatie: Uitgeverij Oud Gastel

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van de redactie.

Foto's. voor zover de eigenaar niet is aangegeven. zijn uit het archief van Heemkundekring Het Land van Gastel.

VOORWOORD

Beste belangstellende,

Voor de 24e keer verschijnt dit jaar weer het welbekende jaarboek van Heemkundekring Het Land van Gastel.
De redactie heeft weer pogingen gedaan om u een afwisselend aantal artikelen voor te schotelen uit Gastels verleden.
Daarbij hebben we de medewerking gehad van dhr. P. de Bruyn, die in het verleden een serie reunies organiseerde voor oud-leerlingen van de Sint Joannesschool.
Voorts kregen we van dhr. P. Meeuwissen een verhaal over zijn familie met de nadruk op bisschop J. Meeuwissen, die dit jaar honderd jaar geleden de Laurentiuskerk inwijdde.
U vindt in dit boek weer de bekende rubrieken zoals de herinneringen van broeder Theophile en de Gastelse nieuwtjes uit de jaren 1906, 1907 en 1957.
Tijdens de kerstdagen vorig jaar kreeg de heemkundekring de notulen van Gastels Fanfare, later harmonie van 1887 tot 1917. Dat vormde het uitgangspunt voor een artikel over dat muziekgezelschap.
In vervolg op de rondwandeling door het Gastelse in 1946 is er nu een overzicht opgenomen van winkels en bedrijven in Gastel met allerlei veranderingen in de loop der jaren. Niet alle straten zijn opgenomen, maar het ligt in de bedoeling om daar in een volgende uitgave op terug te komen.
De reiscommissie is met belangstellenden op stap geweest en ook daarvan vindt u verslagen.
Dhr. van Merrienboer vond een rapport van de commissaris van de koningin uit het begin van de vorige eeuw en ook dat is opgenomen in ons boek.

We hopen als redactie dat u in dit boek weer interessante leesstof vindt en wensen u veel leesgenot.

Namens de redactie van jaarboek Het Land van Gastel

P. Peeters.

HET GEBEURDE 101 JAAR GELEDEN ... IN 1906

Januari:

11-01: Ten huize van J. van der Vaart is de algemene vergadering van de Gastelse landbouwvereniging afdeling Noord-Brabant gehouden. 35 leden zijn aanwezig. Voorzitter Dautzenberg herdenkt het volijverig lid M. Damen, die vorig jaar is overleden. Penningmeester J. Smoor Pzn. brengt rekening en verantwoording boekjaar uit. Secretaris J.A. Vermeulen doet verslag van de werkzaamheden en de toestand in de landbouw.

18-01: Al ettelijke jaren is er sprake van de aanleg van een tramlijn over Stampersgat naar Fijnaart en Willemstad, welke moet aansluiten op de lijn Breda-Steenbergen. Een lange kwestie waar de aansluiting moet komen, tot eindelijk besloten is om in Gastel langs Achterdijk, Oudendijk, Rijpersweg om zo bij Van Aalst de Nieuw Gastelsedijk te beklimmen. Nog grotere moeilijkheden waren er met de brug over de Mark, die zijn nu ook opgelost. Het rijk heeft middelen om voorlopige concessie te verlenen. Dit tot grote tevredenheid van de burgemeester en de provincie. Weldra kan dus met de aanleg worden begonnen. Dit is voor velen een uitkomst.

Februari:

22-02: In de Harmoniezaal vindt op 18 februari een lezing plaats door het voorlopige plaatselijke comite der Katholieke Sociale Actie. Inmiddels hebben zich vier clubs bij de Katholieke Actie aangesloten te weten de RK Volksbond, de Hanze, het Kruisverbond en het RK Leesgezelschap. De leden vullen de ruime zaal. De voorzitter opent de avond en geeft het woord aan Arnold Smits, particulier-secretaris van mr. Aalberse, grondlegger van de KSA in ons land. De spreker schetst de misstanden in onze maatschappij, het verderfelijke liberalisme, de toestanden die om hervorming roepen. Na een luid applaus volgt de bestuursverkiezing. W. Wittenaar wordt als voorzitter gekozen, de heer de Jong als secretaris en de edelachtbare heer Antonie Mastboom als penningmeester

Maart: Het paard van landbouwer J. van A. slaat op hol. Hij rijdt met de kar door het dorp, wijkt bij de Koelestraat uit en komt met de kar tegen het huis van de heer De Jong. Daar vliegen de wielen onderuit en het paard loopt nog 200 meter verder. Er is geen letsel.

April:

12-04: Zoals wij reeds melden zal deze zomer een groot nationaal concours door Eendracht Maakt Macht worden gegeven. De eerste prijs is een zilveren medaille van koningin Wilhelmina voor het korps met de meeste rozen. De tweede een zilveren medaille van prins Hendrik voor de meeste opvolgende rozen, de derde een zilveren medaille van koningin Emma voor de schutter met de meeste rozen, de vierde een gouden medaille van EMM voor de hoogste punten, de vijfde komt van de heer Mastboom, de zesde van de heer A. Blankers. Het concours is op 4 juni, aanmelden kan voor 20 mei bij W. Slooters.

19-04: P. de Jong maakt op 17 april een fietstochtje, maar overrijdt een hond. Hij komt ten val juist voor de tram van zes uur. De machinist remt uit alle macht, maar De Jong wordt negen meter meegesleurd. Wonderlijk genoeg is hij nog in leven. De man wordt in de bagagetram gebracht, waar blijkt dat hij een gapende wond aan de knie heeft en veel pijn in de hals.

Mei:

03-05: Schooljongens plagen landbouwer C. K. die met kar passeert. Ze gooien met steentjes waardoor paard op hol slaat en boer achterover van de kar valt en zich daarbij zeer ernstig blesseert aan hoofd en borst. De krant schrijft: weest toch voorzichtig met kattenkwaad

J. V. die van Gastel naar Stampersgat verhuist, heeft alles keurig ingepakt. De voerman wil voor de deur even draaien, maar is zijn paard niet meester. Het dier loopt achteruit de dijk af met het hele huishouden. Schadepostje van meubelen is groot, ze zijn erg beschadigd. Verhuizen kost bedstro, soms wel meer.

10-05: Pastoor Godefridus Damen legt op 6 mei de eerste steen van de nieuwe, grotere Laurentiuskerk. Een plechtigheid temidden van de bouwvakkers, die al volop met de omvangrijke klus bezig zijn.

31-05: Gastelaren beginnen zich weer duchtig te roeren, hoe meer men de Tweede Pinksterdag nadert, hoe meer men in feestroes geraakt. Thans staat alles in teken van 75-jarig bestaan Eendracht Maakt Macht. Op Tweede Pinksterdag is er een nationaal concours met 61 grote gezelschappen. Erebogen verrijzen, straten worden versierd en grote optochten georganiseerd. Er wordt een massa mensen verwacht. De tien Gastelse en Stampersgatse schutterijen loten als volgt:

6. Pas Buiten, 14. Recht door 20. Buitenlust,
26. Amicitia, 30. Concordi Florebit, Zee, 37. Victor in Medio,
42. Vrede Onder Ons, 44. De Batavieren; 46. Broederliefde en
57. Heldenbroeders.

De optocht begint om 12 uur op de Markt met muziek. Deelname is verplicht. Na afloop wordt de erewijn aangeboden aan de president en wordt het reglement van orde voorgelezen en beginnen de wedstrijden.

31-05: De Gastelse mejuffrouw H. Vermeulen, thans onderwijzeres in Oudenbosch heeft voor benoeming in Zundert bedankt om in pensionaat der franciscanessen zusters in Zevenbergen een aanstelling aan te nemen.

Juni: ***De feestviering te Gastel ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan der Koninklijke Handboogschutterij 'Eendracht Maakt Macht'.***

Feest op maandag 4 juni met grote verwachtingen. Menig oog staart 's morgens naar de dreigende lucht en vaak hoort men de verzuchting: als het weer toch maar goed is! Het zonnetje mag barmhartiger, de wind beetje minder koud. Maar summa summarum blijft het toch droog en dat is het voornaamste. Van schier alle woningen wappert de driekleur. Hier en daar is een ereboog opgericht en de gevel van enkele woningen is van guirlandes voorzien. Ook hier Eendracht Maakt Macht. Trams en rijtuigen brengen van alle kanten honderden vreemdelingen aan, die zich druk pratend naar verschillende zijden verspreiden. Tegen 12 uur verenigen zich allen op het ruime Marktplein dat weldra wemelt van de menschen. Door de goede en onvermoeide zorgen van de regelingscommissie is de stoet weldra geformeerd en trekt door Gastel naar het feestterrein onder de vrolijke tonen van Gastels Fanfare en Mannenkoor en van Sint Cecilia van Stampersgat. Voorop de garde d'honneur bestaande uit 12 ridders en een commandant. Daarachter een schild met de naam van de feestvierende vereniging en dan volgen ongeveer twintig deelnemende schutterijen. Vervolgens een rijtuig met maagdekens, smaakvol gekleed en lief in hun witte jurkjes en met krullende lokken. In het rijtuig de schat waarom de schutters kampen, de prachtige medailles vervaardigd door J. Meesters uit Roosendaal. Hulde en waardering aan dezen kranigen werkman. De medailles munten uit door fijnheid en nette afwerking.

Achter het rijtuig volgen wederom twaalf schutterijen. Dan het rijtuig van het feestcomite van voren en van achter begeleid door twee sierlijk uitgedoste edelknapen op pony's. Veertien schutterijen daarachter en aansluitend fanfare Sint Cecilia van Stampersgat en nog eens negen schutterijen. Een afdeling garde d'honneur sluit de stoet vol kleurrijke banieren. Wel een beetje verstoord door een bespottelijk, vuil aangetakeld houten mannetje dat op een stok is gestoken en voor vaandel moet dienen van de Heldenbroeders uit Oud Gastel. Het is dan ook wel een heldendaad van deze broeders om met zo'n ding in een stoet te

durven lopen.
De optocht loopt geregeld en tegen een uur bereikt men het feest-terrein. Daar spreekt de voorzitter, de edelachtbare heer Mastboom, burgemeester van Gastel, de aanwezigen toe. Mastboom heeft het over het zeer oude gebruik in Westelijk Noord-Brabant dat mannen en jongelingen in hun vrije tijd oefenen in het schieten met den edelen handboog. "Het bewijs is het 75-jarig bestaan onzer vereniging. Het is voor mij een verblijdend verschijnsel, dat de geest der vaderen is overgegaan op de kinderen. Ook in hoogere standen gewaardeerd, want Z.M. Koning Willem de Derde onze vereniging indachtig was en ons indertijd enige prachtige prijzen schonk. En in waardering blijft het tegenwoordig Vorstenhuis niet achter. Wij hebben prachtige medailles ontvangen van H.M. Koningin Wilhelmina, van H.M. Koning-Moeder Emma en Z.K.H. Prins Hendrik, den Prins der Nederlanden. Ik stel voor hulde te brengen aan ons Koninklijk Huis en allen met de Fanfare het Wien Neerlands Bloed mee te zingen." Gastels Fanfare en Sint Cecilia spelen daarop het volkslied, waarna een 'lang leve de Koningin' wordt aangeheven. De voorzitter wenst alle schutters een genoeglijke wedstrijd, opdat zij de eerste prijzen mee mogen dragen naar "uwe Heimath als souvenir van het feest van Eendracht Maakt Macht." De voorzitter biedt daarna de heren presidenten den eerewijn aan. Een dronk op het Koninklijk Huis en uw aller welzijn. Daverend applaus en 'Leve de burgemeester' volgt. Knallend vliegen de champagnekurken omhoog en menig glaasje wordt in een paar ogenblikken geledigd. De voorzitter leest het reglement voor, waarna G. Verheijen uit Roosendaal de burgmeester toespreekt. Hij heeft nog zelden een degelijk en flink concours aangetroffen als hier in Gastel. Hij dankt en hoopt over 25 jaar op het eeuwfeest opnieuw naar den palm der overwinning te komen meedingen.
Het feestterrein is versierd met guirlandes van groen en overal bloemen. De drie prachtige schietbanen zijn goed afgemaakt. Van 2 tot 3 uur is de keuring der vaandels. Amicitia uit Roosendaal wint prijs van het schoonste antieke vaandel en Nederland en Oranje uit Stand-daarbuiten het schoonste moderne vaandel. Tegen vijf uur worden nog twee prijzen verloot onder de korpsen. Ondanks het vrij gure weer blijven de schutters en toeschouwers zich verdringen voor het grote bord, waarop de punten worden aangetekend. Tegen half acht is de wedstrijd afgelopen en gaat de commissie vergaderen om de prijzen uit te zoeken. Veel punten zijn er niet behaald overigens. Rond acht uur reikt Mastboom de prijzen uit:

1e prijs [medaille Wilhelmina]:	De Geest des Tijds van Rucphen met vier rozen;
2" prijs [medaille Hendrik]:	Vrede onder ons van Stampersgat met 3 rozen;
3" prijs [medaille Emma]	C. Bartels van Semper Unitas te Etten.
4e prijs [gouden medaille EMM]:	Pas Buiten van Roosendaal met 85 punten.

Op 5 juni wordt het grote Schuttersfeest van de vorige dag nog eens luchtjes voortgezet. Want om van den feestroes ineens weer in de dagelijkse beslommeringen van het leven te vallen, dat gaat zo niet aan. Daarom is het een goed idee om bevolking op een fakkeloptocht te verrassen. Want niemand wist ervan. Om 9 uur trekt Gastelsch Fanfare met een schetterende mars gevolgd door het feestcomite en 60 fakkeldragers door het dorp. Nachtsloten vliegen van de deuren en vrouwen en kinderen stormen in nachtgoed de trottoirs op. Serenades worden gebracht bij de burgemeester en de heer Blankers. De stoet eindigt bij de Harmoniezaal waar de Harmonie een flinke traktatie ten deel valt. Rond 11 uur is er opnieuw groot geschetter en tromgeroffel door Gastels sluimerende straten. Fanfare, een weinig in dissonant met het harde koper als boventoon, brengt als laatste hulde aan de feestvierende schutterij en brengt bestuur terug naar haar verenigingslokaal Place de Meir terug. Daar is alles stil, Gastels dommelende bevolking kan zich rustig aan den verkwikkenden slaap overgeven. Niet echter in de zaal van heer Aarsen waar pret nog uren voortduurt en de champagne tegen de zwaar doorbalkte zolder. Reeds lang staat de zon aan den helder blauwen hemel als de laatste feestvierende, knipogend met de hand voor het hoofd als kon hij de scherpe lichtstralen aan zijn moede vochtige ogen niet verdragen, huiswaarts gaat.

24-06: Het tweejarige kind van A. T. valt in een put met water. Er is meteen hulp, maar die komt te laat. De peuter overlijdt kort daarna.

Juli:

05-07: De bouw van de nieuwe kerk vordert flink. Het belooft een pracht gebouw te worden, hoewel dat nu nog niet te zien is. De kerk wordt 56 meter lang en 24 meter breed. Er komen zes biechtstoelen en vijf altaren in. Onder de sacristie komt de c.v.-machine. De kerk wordt met gas verlicht. Het is nog onduidelijk of het acyteleen of aërogeengas wordt. Over een half jaar denkt men de kerk klaar te hebben. Het belooft een mooi bouwwerk, dat aan alle eisen van deze tijd voldoet.

De nieuwe zijtak van de Zuid-Nederlandse Stoomtrammaatschappij Gastel-Willemstad schiet al aardig op. Aansluiting bij station in Gastel is gerealiseerd en de lijn nadert reeds Stampersgat. De draai van de Rijpersweg naar de Markdijk waarbij de lijn een bocht om de aangekochte gronden moet maken, vergt veel grondwerk en houdt nogal tegen. Bij de volgende suikerbietencampagne zal de lijn klaar wezen. Bij de Gastelse suikerfabriek vinden flinke werken plaats voor los- en laadplaats, de overbrugging voor het fabriekskanaal. Alles is er reeds aangelegd. Ook zal de Gastelse polder met de Mark verbonden worden door een flinke brugsluis nabij Stampersgat ter doorlating van het water uit de Mark. De aanbesteding is op 5 juli.

Eerste steenlegging nieuwe kerk, 1906

Augustus:

12-08: De gemeenteraad besluit om het politiekorps met een derde veldwachter te vermeerderen. Er wordt niet aan getwijfeld of het gehucht Stampersgat krijgt binnenkort ook een veldwachter. Daar ontbreekt het nu ernstig aan.

19-08: Een zekere L. schommelt op de kermis al te roekeloos waarbij zijn been buiten het schuitje komt en breekt. De man wordt per voertuig

naar huis gebracht.
De vrouw van A. K. zit 's avonds voor haar woning en is door haar buren [nota bene familie] zodanig toegetakeld dat ze bewusteloos werd opgenomen. Uiteindelijk geen ernstige verwondingen. De politie stelt een onderzoek in.

September:

23-09: De 45-jarige arbeider P. T. uit Oud Gastel is door de rechtbank in Breda voor twee keer vijf dagen in hechtenis genomen vanwege jachtovertreding.

Oktober:

07-10: De onbezoldigde rijksveldwachter M. van Hooydonk uit Stampersgat is tijdens een jachtsurveillance beschoten. De man is niet ernstig verwond. In verband hiermee zijn zeven personen uit Oud Gastel aangehouden en verhoord.
Zondag 7 oktober houden enkele Gastelse stropers een drijfjacht in de Prinslandse polder. De groep bestaat uit vijf man en twee honden, terwijl twee geweren de opgejaagde haasjes moeten verschalken. Van Hooydonk heeft er lucht van gekregen en gaat meteen op de groep af voor de jachtakte en vergunning. Bij het zien van de politieman, gaan de stropers op de loop. Een van hen stopt en legt zijn geweer aan op Van Hooydonk. De agent loopt er op in en krijgt de hagel in de benen. Van Hooydonk trekt zijn revolver, maar faalt. De stroper schreeuwt dat als Van Hooydonk dichterbij zou komen, hij hoger zou aanleggen. De veldwachter blijft daarop staan, waardoor de stropers kunnen vluchten. 's Avonds gaat de veldwachter naar dr. Dautzenberg om enkele korrels uit de enkels te verwijderen, de diepere blijven zitten. Maandagmorgen komen enkele marechaussee-veldwachters naar de suikerfabriek op Stampersgat waar de vier gebroeders De V. en zwager B. worden gearresteerd. De marechaussee van Willemstad houdt K. aan. Bij het eerste verhoor met de kapitein der marechaussee is de weledelgestrenge heer Van der Marne uit Breda aanwezig. 's Avonds zijn de vijf man naar Steenbergen gebracht, vandaag is er nieuw verhoor. Men is de hoofddader op het spoor.

11-10: Zondag is een zekere J.B. Bernaarts, bierhuishouder aan de Achterdijk door vier bezoekers zijner inrichting zodanig geschopt en geslagen dat hij bloedend aan hoofd en benen achter blijft. De klantjes zijn bij de politie bekend.
De stoomtramlijn Oud Gastel-Willemstad, de uitbreiding van de ZNSM is door bevoegde autoriteiten opgenomen. Er is vergunning verleend

voor vervoer ten dienste der suikerfabriek. De opening der lijn wordt omstreeks half december verwacht.

14-10: Door de pas in functie zijnde politieagent Brugmans wordt procesverbaal opgemaakt tegen M. B. uit Oud Gastel en J. O. uit Fijnaart omdat zij boerenzoon B. uit Dinteloord en diens paard plus de Dinteloordse landbouwer M. mishandeld hebben.
Een paar dronken mannen maken het voorbijgangers lastig. Ze zijn in de amigo gestopt om te kalmeren.

18-10: Aan het tramstation zijn gebroeders B. door welbekende zekere Van B. erg lastig gevallen, waarbij kleding is vernield. Gelukkig was de hulp ingeroepen van marechaussee De Poorter uit Oudenbosch. Hij sluit V.B. op.

18-10: Op het werk in Stampersgat zijn door de politie P. T. en J.F. Azn. uit Oud Gastel opgepakt. Ze worden verdacht van diefstal van peren bij landbouwer Oostdijk aan de Roosendaalsebaan. Oostdijk verjaagt de dieven, die daarop met peren de hoofden van O. en zijn zoon bekogelen en op de ruiten mikken.

23-10: Gastel wordt aangesloten op het landelijk telefoonnet.

27-10: Bij landbouwer-molenaar H. Peeters wordt de was ontvreemd. Via een klein ruitje van de keet zijn de onverlaten binnen gekomen. De daders zijn spoorloos.

November:

15-11: De reizigers tussen Gastel en Roosendaal zijn nabij Gastelsveer aan een ramp ontsnapt. Even voor de personentram, vertrekt ook de bietentram richting Kruisland zoals altijd in campagnetijd. De zware peeentram komt echter niet tegen de brug van Gastelsveer op, de machinist wil remmen maar de tram gaat met geweld achteruit en rijdt op de personentram in. Hoewel geseind, heeft de machinist van de personentram het niet in de gaten. Een botsing is onvermijdelijk. De locomotief van de personentram is deerlijk gehavend en de passagiers hebben een flinke schok opgelopen. Een van hen valt door een ruit, maar is niet ernstig gewond. Beide trams zijn gederailleerd. Voor de personentram komt een andere loc. in de plaats. Het levert de reizigers ruim een half uur vertraging op.

22-11: Bij landbouwer P. H. uit Oud Gastel zijn uit het bakhuis broden en keukengerief verdwenen. De politie stelt een onderzoek in.

December:

15-12: De ZNSM heeft het voornemen om de tramlijn tussen Oud Gastel en Willemstad voor het openbaar verkeer te openen op 15 december.

De tram begint de week niet voorspoedig. Reeds de allereerste trein derailleert nadat hij nauwelijks uit Willemstad is vertrokken. De schade is spoedig verholpen, want de derde tram is op tijd. Er zijn geen persoonlijke ongelukken.

Onderzoek: W. van den Broek en P. Peeters
Bewerking: P. Peeters

Bronnen:

- De Grondwet jaargang 1907
- Het aanzien van 20 jaar 1900-1920
- A. Delahaye Gastel Land van Abten en Markiezen.

HET GEBEURDE 100 JAAR GELEDEN ... IN 1907

In het jaar dat een februaristorm in Gastel veel schade toebrengt, vergaat voor de kust van Hoek van Holland het stoomschip Berlin. Prins Hendrik bezoekt de plaats van de ramp en helpt mee met de reddingswerkzaamheden.
In dit jaar wordt ook het nieuwe station te Roosendaal in gebruik genomen.
En de 300e geboortedag van Michiel de Ruyter krijgt volop aandacht.
Het jaar, waarin Baden Powel begint met de padvinderij, de voorloper van de scoutsbeweging.

Wat er in Oud Gastel dit jaar gebeurt volgt in onderstaand overzicht:

Januari:

15-01: In de nacht van zaterdag op zondag zijn rijksveldwachters Van Hooydonk, Brugmans, Koevoets en Thijssen op surveillance. Ze zien dat met een lichtbak gestroopt wordt. Na enkele uren hebben ze een paar stropers bekeurd en een lichtbak en drie hazen in beslag genomen. K. en T. gaan naar Oud Gastel en van H. en B. naar Stampersgat terug. De laatste twee betrappen daar nog een clubje stropers met een lichtbak.

20-01: Het lijk van de sinds zeven weken vermiste timmermansknecht W. van de Boom is op 19 januari gevonden in de Vliet bij de brug over Gastelsveer. Door twee aakschippers is het lijk opgehaald. Hij is door familie herkend en zal op het kerkhof in Oud Gastel begraven worden.
Een droevig ongeluk treft de familie Marijn van Zundert op 18 januari. Hun twaalfjarig zoontje speelt op het erf van landbouwer/voerman A. van Zimmeren. De jongen komt te dicht bij het uitgespannen paard. Die gaf het jongetje zo'n klap dat hij bijna onmiddellijk de geest geeft. Men kan zich de toestand bij de familie van Zundert voorstellen.

27-01: De vergaderingen van de maatschappij van landbouw afdeling Oud Gastel worden slecht bezocht. Op de laatste vergadering komt een voorstel om boetes te heffen, maar een der leden vindt dat verkeerd. "Ge mot maar eens worstenbrood beloven, dan komme ze wel!" Nu is er weer een vergadering met lezing door de secretaris en lichtbeelden door de bekende dr. Labowski. Op de convocatie stond alleen maar: feestvergadering. De bode moest erbij vertellen "met bier en worstenbrood". Nog nooit is het zo druk geweest op de vergadering. Niemand ontbreekt, ook het boertje niet en die zegt: "Ziede wel!"

Februari:

01-02: Bij kleermaker - herbergier J. W. in Oud Gastel doen inbrekers een poging tot inbraak. De ladder van de in aanbouw zijnde kerk is meegenomen en tegen het huis van W. geplaatst. Het raampje van de zolder valt plots naar binnen, waarmee W. gewekt wordt en de daders de benen nemen. W. had juist een flink varken geslacht. Politie doet onderzoek.

06-02: Het echtpaar Hendricus Luyten en Elisabeth Havelaar herdenkt dat ze 60 jaar getrouwd zijn.

Uit Rome komt het officiele bericht van de benoeming van de H. Eerwaarde Pater Meeuwissen tot vice-apostolicus van Suriname als opvolger van Mgr. Wulfing, die op 5 april 1906 overleed.

Mgr. Jacobus Christiaan Meeuwissen, de nieuwe titularis is te Oud Gastel geboren op 15 augustus 1847. Na toetreding tot de congregatie van de Allerheiligste Verlosser werd hij op 26 april 1868 te Sint Truiden geprofest en op 6 oktober 1873 te Wittem tot priester gewijd. Hij was enige tijd aan het juvenaat van de congregatie verbonden. Op 12 mei 1875 werd hij naar Roosendaal verplaatst en hij is sinds 1881 werkzaam in stichting van het huis der congregatie te Rotterdam. Sinds 31 mei 1887 heeft hij een voorname plaats ingenomen in de congregatie, afwisselend overste, rector, provinciaal. Dat laatste van 27 mei 1890 tot 26 oktober 1894 en daarna weer van 20 december 1898 tot aan zijn benoeming nu met de titel van bisschop van Paltos.

20-02: Een hevige noordwesten wind rukt 's nachts het dak van de houten noodkerk af en het komt in duizenden stukken op een nabijgelegen weiland terecht. Dadelijk gaan honderden aan het werk om de schade zoveel mogelijk te herstellen.

Maart:

06-03: De in Oud Gastel geboren pater Mastboom overlijdt te Rotterdam.

13-03: De eerste pontificale Mis van de Apostolis-Vicaris van Suriname J. Meeuwissen na zijn Heilige wijding is een grootse plechtigheid geworden. De dienst is in de kerk van de eerwaarde Redemptoristen te Roosendaal en zit stampvol gelovigen. De monseigneur doet in cappa Magna zijn intrede en schrijdt, het volk zegenend, naar het Sint Alphonsusaltaar om na korte aanbidding de hoogheilige Handeling te beginnen. In de kerk zitten tientallen familieleden van de monseigneur. Na de Mis verlaten de gelovigen langzaam in grootse stilte het kerkgebouw.

20-03: De salarissen van burgemeesters en secretarissen zijn door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Voor Oud- en Nieuw Gastel komt het op een jaarwedde van 850 gulden voor de burgemeester en 1000

gulden voor de secretaris. Ter vergelijk: in Roosendaal 2000/2000, in Oudenbosch 900/1050 en in Hoeven 600/800.

21-03: Gastels Fanfare en Mannenkoor houdt de gewone jaarvergadering. Het bestuur is herkozen alsook de penningmeester en secretaris door beschermvrouw Dautzenberg, het ledenaantal liep terug en er was een financieel tekort.

31-03: Het hoofd der 1e openbare school J. Vermeulen is aangewezen als deskundige 'Nederlandse taal en lezen' bij de onderwijsexamens te 's Hertogenbosch.

April:

07-04: Alweer is de telefoonlijn van Gastel naar Stampersgat defect. Een paar palen zijn omver en de draad is gebroken. De politie doet onderzoek of hier moedwil in het spel is.

10-04: RK Volksbond houdt een feestvergadering in de Harmoniezaal te Gastel. Er is een grote opkomst. Daarna is er een uitvoering van Gastels Fanfare en Mannenkoor, dat niet tot het eind kan blijven. De avond wordt afgesloten met de toneelstukken 'Constantijn de Groote voor Rome' en klucht 'De weerbaarheid van Heidorp'.
De nieuwe laad- en losplaats van de tram komt aan de Achterdijk op het land genaamd 'De Hel' van P. Mastboom.

17-04: In de Harmoniezaal is er de uitvoering van propagandaclub dr. Ariens. Voorzitter A. Mastboom opent de avond. Deel van publiek komt als toneelliefhebber, een deel om spottend af te wachten wat die 'afschaffers' [van het drankgebruik PP.) zullen vertellen. Het toneelstuk gaat over geheelonthouder tegenover dronkaard, die uiteindelijk moord op politieagent begaat. Gelukkig komt zijn onschuldig kind wel vrij, hij kwijnt weg in de cel.

21-04: Op een buitengewone vergadering van de RK Volksbond wordt het varkensverzekeringsfonds opgericht.

Mei:

14-05: Plechtige kerkwijding van de Sint Laurentiuskerk door Mgr. Meeuwissen. Hij werd daartoe uitgenodigd door de bisschop van Breda. Bisschop Meeuwissen verbond daaraan de voorwaarde dat voor zijn ontvangst geen kosten gemaakt moesten worden. Als er dan toch geld voor was dan wilde hij liever een gift voor zijn missie te Suriname.
Het ontvangstcomite staat voor hem gereed met een koets maar hij komt [eenvoudig zoals hij is) gewoon met de tram. [zie jaarboek 1999 het milleniumartikel).

31-05: De vrouw van A. R. wordt flink getrakteerd door vrouw van P. en zoon. Een paar gevoelige klappen dus. De marechaussee van Oudenbosch is in kennis gesteld. P. zal wel naar Breda ('de paraplu'] moeten.

Inzegening van R.K. Laurentiuskerk, 1907

Juni:

08-06: G. Traats en Maria Dingenouts vieren hun gouden bruiloft.

15-06: Gastels Cooperatieve Steenkolenvereniging houdt haar jaarvergadering.

16-06: Het Heilig Sacrament wordt overgebracht bij prachtig zomerweer. De viering is voor het laatst in de houten noodkerk. Daarna gaat het in processie naar de nieuwe kerk.

Juli:

07-07: De gebroeders C. en J. V. mishandelen op 7 juli de al bejaarde B. deerlijk in de herberg van C. D. op de Stoof. Door de marechaussee wordt uitgebreid onderzoek gedaan naar de mishandeling in herberg.

21-07: Bij werkzaamheden aan het nieuwe station in Roosendaal waar de steigers worden afgebroken, komt arbeider Hack uit Oud Gastel onder een vallende balk terecht. Hij wordt meteen naar de dokter gebracht en per rijtuig naar huis.

26-07: Wordt's avonds in de nieuwe kerk een eerste proef genomen met een toestel dat luchtgas [canadel) levert voor verlichting. De kerk baadt in een zee van schitterend licht. De prachtige vormen komen nu nog beter uit.

Augustus:

15-08: Het heerlijk zomerweer lokt op zondag 11 augustus heel wat vreemdelingen naar de Gastelse kermis. Een prettige kermisdrukte en geen enkele wanklank. Alleen op de laatste dag 15 augustus weer wel. In de herberg van J. B. in het zogenaamde 'Zwaaigat' wordt gevochten op het mes. De zonen van de hospes nemen dapper deel aan de strijd, die door de politie tenslotte wordt gestaakt.

Op het internationaal concours voor handboogschutters houdt P. Peeters de eer van Gastel en Holland hoog door in zes schoten drie rozen te schieten waaronder een Gouden Willem (het witte hart).

September:

10-09: Terugkerend van de Roosendaalse kermis tuimelt groenteboer Chr. De J. uit Oud Gastel uit zijn kar. De kar met nog zes personen erop rijdt over het hoofd van De J. Geheel misvormd is de ongelukkige naar het gasthuis vervoerd, waar hij bij kennis is gekomen. Zijn onderkaak is gebroken en zijn tanden staan in het gehemelte. De J. is vader van twee kinderen.

15-09: Vrouw B. is een koe aan het melken, terwijl haar tweejarig kind op enige afstand met het hondje speelt. Op zeker ogenblik komt de beruchte H. van T. voorbij, die op de weg blijft staan, zijn revolver pakt en een schot in de richting van vrouw en kind lost. Het tweejarig kind valt omver, de vrouw gilt doch beiden blijven ongedeerd. Haar man, landbouwer B. heeft alles gezien en gaat met een riek Van T. te lijf, die het hazenpad kiest. Hij verbergt zich in de bossen van het Roosendaals gebied als algemeen de jacht op de aanrander wordt ingezet. Daar schiet de man nog meermaals in het wild. De marechaussee uit Oudenbosch stelt een onderzoek in.

20-09: Op de Langenberg brandt de arbeiderswoning van J. van G. af. Een geit en een varken komen daarbij om.

25-09: Onder goedkeuring van de geestelijken wordt in Oud Gastel voor het lezend publiek een leesbibliotheek gesticht. De meest gezochte schrijvers zijn erin opgenomen. Bij veel belangstelling kan de collectie worden uitgebreid.

Oktober:

02-10: De weer opgerichte landbouwcursus wordt in een van de lokalen van de openbare school aan de Koelestraat gegeven.

12-10: Bruidspaar Van E. zou in het huwelijksbootje stappen. Door de late komst van de ouders arriveerde de stoet tien minuten te laat en is de ambtenaar al vertrokken. Iedereen ging zuchtend weer weg. Voor 15 gulden kan men wel een weekje wachten. Op oktober is iedereen een half uur te vroeg, nu kan de boot wel van wal.

20-10: De waterput van Ant. K. werd met petroleum vergiftigd. De brigadier stelt een nader onderzoek in en neemt een monster mee. Verdachte P. K., huisvrouw van Arn. K. wordt voorlopig aangehouden.
De fabriek van J. van de Vaart krijgt weer een nieuwe bestemming. Binnen twee weken wordt begonnen met de vervaardiging van melkpoeder enzovoorts.

31-10: Inwoners uit Oud Gastel krijgen via de veldwachter exploot aangezegd: "Eenieder, die waterlossing [afwatering] rechtstreeks uit het huis voor de straatgoot heeft, moet binnen een maand voor ondergrondse leiding zorgen naar het riool." Dat zal grote bezwaren en kosten met zich meebrengen. De nieuwe boterfabriek weet omgekeerd niet hoe aan water te komen. De gemeente heeft toestemming gegeven op de put van het speelplein van de openbare school aan te sluiten, maar nu weigert M. van Z. de buizen door zijn grond te laten leggen. Het gevolg is dat alles via een grote omweg moet.

November:

08-11: Een vreselijk ongeluk gebeurt in de avond. De 85-jarige horlogemaker G. van K. keert met melkkarretje terug van buurman Van de W. Hij vindt een lange bietentrein voor zijn postje. In plaats van eromheen te lopen, loopt hij tussen twee wagons door. Maar de trein zet zich juist in beweging. Een vreselijke kreet weerklinkt en de toegesnelde buren treffen de ledematen en het verscheurde bovenlijf van de ongelukkige. Door de duisternis heeft niemand de man zien naderen, zodat het niet te verhinderen valt.

12-11: De familie Jacobs krijgt de onverwachte tijding dat pater C. Jacobs naar de Missie van Brazilie zal vertrekken. Op 13 november komt hij in Oud Gastel aan om er afscheid te nemen van familie en bekenden. Hij vertrekt op 11 december.

25-11: Arbeider M. de R. komt tamelijk aangeschoten thuis van de Roosen-

daalse markt. Het zesjarige zoontje C. V. is het mikpunt van zijn dronkemanswoede. Hij geeft het jongetje zo'n geweldige klap tegen het lichaam dat het in de sloot met water terecht komt. De te hulp geschoten moeder krijgt ook flinke opstoppers.

December:

03-12: In de middag passeert de peeentram de Koelestraat waar ook het rijtuig van Jac van Sprundel aankomt met A. Theunissen en P. Roozen erin. De machinist geeft signalen, maar die worden niet gehoord. Een botsing volgt. Het rijtuig slaat om en raakt grotendeels vernield. Het paard komt met de voorbenen onder de machine. Gelukkig staat de tram meteen stil. Roozen is erg aan zijn handen gewond, de overigen mankeren niets. Als het paard is uitgegraven onder de machine blijken ook geen kwetsuren. Een wonder dat het zo goed is afgelopen.

15-12: Het zoontje C. Meeuwissen speelt met een paar kleuters met lucifers, waarbij stro vlam vat. De vader kan nog bijtijds het kaf in het kafhok blussen, anders was de boerderij in vlammen opgegaan.

19-12: Voor een goed gevulde zaal geeft Gastels Fanfare en Mannenkoor op 19 december haar eerste winteruitvoering. Het is bijzonder meegevallen, ondanks de korte instudeertijd. De blijspelen 'Hij is zenuwachtig' en 'Mijnheer Peteman gaat naar bed' vallen in de smaak. Woord van lof aan de heren van 'Thomas, de kippendief' en 'Hannes de kalverkoopman': hoge lof. 'Een landelijke zangrepetitie', waarvan de koren beter kunnen, vormt niettemin een mooi slot. De kleding en eigengemaakte instrumenten wekten lachlust op. Al met al een geslaagde uitvoering.

21-12: De gebroeders Van Aken uit Zevenbergen geven in de Harmoniezaal een lezing met als doel landbouwers met enig kapitaal over te halen naar Alberta en Canada te gaan en daar vruchtbare landerijen te ontginnen. Die willen daar de gronden overdoen aan de boeren.

22-12: De gemeente werkt met de gezondheidscommissie mee om zaakjes in orde te krijgen. Eerst is er het sluiten van alle gootjes, zodat niemand meer water in de straat laat lopen en nu plaatst de gemeente een urinoir aan het centraal station van de tram. Weliswaar gedegradeerd van trein naar tram, maar voor Gastel is het een gemak. Bij hoog water even naar de Achterdijk wippen en klaar is de zaak!

Onderzoek: W. van den Broek en P. Peeters
Bewerking: P. Peeters.

Bronnen :

- De Grondwet jaargang 1907
- Het aanzien van 20 jaar 1900-1920
- A. Delahaye: Gastel Land van Abten en Markiezen.

UIT 'HERINNERINGEN \ BROEDER IILE NIJMAN'

Deel 15

Dit is het vervolg op eerdere artikelen uit de jaarboeken van onze Heemkundekring. Er is hier geput uit een 28-tal schoolschriften, waarin wijlen Broeder Theophile Nijman zijn herinneringen heeft opgeschreven. Hij begon hiermee in 1943. Vanaf 1944 zijn het dagboeknotities. Ze zijn hier letterlijk weergegeven, met soms een korte toelichting mijnerzijds, tussen haakjes.

F. Van Merrienboer.

1 augustus 1958

Het waren bewogen dagen in Kapellen (Belgie). Met 25 broeders, waaronder Italianen, Canadezen, Engelsen, zijn we 10 dagen bijeen geweest. Maandagavond 7 uur het eerste souper. Het oude hoofdbestuur zat voor: Broeder Liberat, alg. overste. Broeder George, assistent-econoom, Broeder Bertrand, assistent-secretaris, Br. Omer en Br. Kamiel, assistenten. Dinsdag 8 juli vormden zich verscheidene groepen – veel gesprekken – ik was een van de weinigen, die Liberat verdedigde! Woensdag 9 juli: na de plechtige H. Mis in processierichting de kapittelzaal. Na allerlei formaliteiten kwam het grote ogenblik. We kregen een stembriefje, waarop een naam geschreven moest worden, de naam van de nieuwe generaal. De volstrekte meerderheid kreeg Broeder Jaak de Winter: hij werd uitgeroepen tot generaal overste: een ontroerend moment, toen hem door Br. Liberat het kruis werd omgehangen.... Enkele tranen....

Onmiddellijk daarop weer een blauw briefje, waarop vier namen moesten worden ingevuld voor de vier nieuwe assistenten. Gekozen werden: Br. Liberat, Br. Omer, Br. Placide, Br. Theophile [Nijman]. Ook een ontroerend moment, vooral voor mij. Ik ben dus vanaf dat ogenblik in het hoofdbestuur onzer geliefde Congregatie. Ik ben nu assistent, Ik zal mijn best doen in de komende zes jaar de Congregatie mee te besturen. De overige dagen liepen als naar gewoonte. Allerlei kwesties werden afgehandeld. Woensdag 16 juli was de slotzitting. Donderdag 17 juli werd de eerste vergadering van het hoofdbestuur gehouden. – zie apart schrift –. Voor Gastel namen we deze beslissing: Ik blijf directeur van het huis en blijf hier wonen natuurlijk, directeur van het internaat en hoofd der school. Br. Willibrord wordt hier onderdirecteur, Br. Canisius econoom. Br. Ladislas gaat 'op rust' naar Kapellen. Wij zijn dus nu met tien broeders hier in het internaat. Het St. Joanneshuis bestaat niet meer!! Wat men met dit huis – het is van de kerk – gaat doen, volgt hierna – er schijnt nog niets beslist te zijn.

Opening Schippersschool door mevrouw Hofland, 1957

Met van links naar rechts:

Opening Schippersschool, 1957.
inspecteur P. Tazelaar, Broeder Generaal Overste en Broeder Theophile

Eerste leerlingen van schippersinternaat St. Jozef op communiefeest, 1957.
Tussen de leerlingen van links naar rechts: directeur broeder Theophile, schipperspastoor Hamerlynck, surveillant broeder Antoninus.

23 auaustus 1958

Dit was een gloriedag. We hebben op deze dag het monument voor Jan Frederik Vlekke plechtig onthuld [op Stampersgat]. In tegenwoordigheid van vier nog levende zonen, een aantal aanverwante familieleden en veel mensen. Als voorzitter leidde ik de plechtigheid, herdacht C. Dam en hield een korte rede over de gevierde. Dr. Bernard Vlekke bedankte, daarna waren we allemaal gezellig op de pastorie.

31 augustus 1958

De broeders zijn nu verhuisd. Het 'nieuwe leven' kan beginnen. Wie had ooit kunnen denken, dat dit nog eens gebeuren zou! Allen op het voormalige 'Gesticht' en zij – Canisius, Willibrord, die mijn directeuren geweest zijn, nu mijn onderdanen. Hieraan moet ik nog wennen, dit is niet zo gemakkelijk, ook niet zo prettig, al nemen zij een prachtige, echt religieuze houding aan. De kinderen komen weer binnen. God geeft ons kracht.

Nieuwjaar 1959

In de laatste maanden van 1958 is hier niets bijzonders voorgevallen. De nieuwe generaal is op bezoek geweest en gehuldigd natuurlijk, zoals het gebruikelijk is. Regelmatig ga ik naar Kapellen om de vergaderingen van het hoofdbestuur bij te wonen. In het begin stond ik er wat schuchter tegenover – nu begint het al een beetje te wennen. Je staat voor veel zaken, vaak moeilijke. Ik wil daar liefst niet over schrijven, omdat ik niet weet, wie deze Herinneringen nog eens ooit in zijn handen zal krijgen. In Gastel gaat alles zijn ouwe gangetje, niets te melden!

Voorjaar 1959

Het plan om een Binnenvaartschool te stichten heb ik laten varen, daar is maar een gedeelte van de kinderen mee geholpen. Wel heb ik mijn vriend, pastoor Verschuren een suggestie gegeven, om bij hem – in Rotterdam – een internaat op te richten voor naschoolse leerlingen. Jongens voor ULO, HBS, Ambachtschool enz. zouden in een internaat samengebracht moeten worden. Een ander plan, dat ik zeer binnenkort hoop te verwezenlijken is het stichten van een juvenaat [opleidingschool voor toekomstige broeders]. Wanneer we daar een huis kunnen huren en een jongen of 6-8 er binnen kunnen krijgen, die we zullen zoeken in de West Brabantse scholen hier – een paar broeders er naar toe en de zaak gaat aan het rollen. Mocht dat gelukken, dan is het kleine Nederlandse takje aan de boom, die de Congregatie is, gered. Zo niet, dan moeten we binnen afzienbare tijd, dit takje afkappen. In Gastel is alles muisstil. De pastoor heeft een paar weken ziekenhuis achter de rug – hij is nu weer wat beter – maar verslijt erg.

1 september 1959

Alles draait weer na een mooie vakantie – zelden was het in augustus zo mooi en zo warm. Het aantal leerlingen loopt iets terug. Het zal nu 115 zijn. Voor de eerste maal van mijn leven heb ik een zeereis gemaakt, ik ben nl. een goede week in Engeland geweest, in onze drie huizen en het is mij daar bijzonder goed bevallen. Eergisteren was J. Korsmit 40 jaar bij het onderwijs, waarvan 36 jaar te Stampersgat. Ik ben naar de receptie – een genodigde receptie op de pastorie – geweest en hij is daar nogal gehuldigd. Hij kreeg Pro Ecclesia...(een pauselijke onderscheiding). Burgemeester Hofland was er ook, hij sprak van vroeger tegenover elkaar staan enz. Van Malland [directeur suikerfabriek] sprak, de pastoor natuurlijk. De oude strijdbijl schijnt begraven te zijn. Van Mr. Mastboom heb ik zeker in geen jaar iets gehoord en hem zelfs niet eens gezien...

September 1959

Op 2 september verscheen er in het Brabants Nieuwsblad een artikel over het zilveren ambtsjubileum van burgemeester Hofland. Het schijnt, dat hij op 15 september 25 jaar burgemeester is, ruim 5 jaar in Baarle Nassau en een kleine 20 jaar hier. Alles bleef doodstil... Op woensdag 9 september had ik een vergadering van het monumentencomite, met A. Buis en P. Akkermans dus. Daar bracht ik het jubileum ter sprake. Akkermans was bereid de drie standsorganisaties, middenstand, boeren en arbeiders in te schakelen: het zou dan van de Middenstand uitgaan enz. Daarmede was de zaak aan het rollen en zou ik natuurlijk bij het feest betrokken worden. Gemeentehuis zwijgt in alle talen – pastorie sputtert gedeeltelijk! In het begin van de week daarop zou er een vergadering zijn van de drie standsorganisaties en wij met drieen [Buis, Akkermans en ik]. Maar...onverwacht komt het oranje Comite met een initiatief, dat ik zeer toejuich. Daar moet het van uitgaan. Ik weet te bewerken, dat oranje Comite, standsorganisaties en enkele personen, waaronder ik, samen vergaderen zullen. Zo is het gebeurd op 18 september. Deze vergadering had plaats op 21 september. Toen is besloten contact op te nemen met Oranje Comite Stampersgat. Volledig programma opgemaakt. Daar de voorzitter, noch de secretaris van het Gastels Oranje Comite aanwezig konden zijn, werd ik verzocht de vergadering te leiden.

Alles verloopt naar wens. Kapelaan van Dam had wel gezegd, dat er niets in het parochieblad zou komen, maar dat komt toch! En het wordt werkelijk een flink feest! Later meer hierover. Op 23 september bezoek gehad van prelaat Robertus Peeters [uit Bornem]. Als hij een week hier is, komt hij gewoonlijk een paar uur bij mij babbelen. En dan praten we niet over mooi weer. Allereerst de pastoor! Binnen enkele weken zal hij ontslag nemen. Akkoord, hij kan feitelijk niet meer. Hij is 76 geloof ik, ik zal nog over hem schrijven. De opvolger? Het zal kapelaan Kloeg niet zijn. De abdijraad, kapittel enz. schijnt daarover te be-

slissen. Men heeft daar blijkbaar een ander op het oog! Ik heb gezegd, dat kap. Kloeg veel verdienstelijke werk verricht heeft en vooral de laatste tijd veel moeilijkheden heeft gehad. Dat de toestand zeer verward is en de parochie daaronder lijdt. Verder kan ik mij niet uitlaten over iets, wat straks in de abdij beslist moet worden. Wij spraken verder over vele zaken o.a. de kwestie Nieuwkuik, vroeger, personen, alles zeer vertrouwelijk. Ook over van den Elzen [de pastoor) en veel ander vertrouwelijke zaken. Veel te vertrouwelijk zelfs, daar vraag ik niet naar. Ik durf ze niet eens op te schrijven!

27 september 1959

Op 29 september zal er een raadsvergadering zijn. Van bevriende zijde liet men mij de preadviezen zien, opgemaakt door B en W. De burgemeester is er niet: de wethouders zijn P. Verholen en L. Vrolijk, de secretaris H. van Mechelen. De heer P. Verholen is loco, al zegt en schrijft Vrolijk wel, dat hij het is. Een der preadviezen gaat over de fl 400,- subsidie, die het Oranje Comite – ik zal voortaan spreken van het huldigingcomite, daar er nu verscheiden personen in zijn, die niet tot het Oranje Comite behoren!
B en W geven de Raad advies afwijzend daarover te beschikken. De rede? De voornaamste door hen [door wie, Verholen, Vrolijk of secretaris] opgegeven is, dat de receptie – zie programma – niet ten gemeentehuize, maar op de schippersschool, plaats heeft. Ik had de hal van de school ter beschikking gesteld als zijnde het mooiste plaatsje...zalen hebben we niet, het patronaat is te vuil, sommige zalen te klein en het gemeentehuis is een kot! [nu meubelzaak Bus]. Daar heeft niemand aan gedacht. Als nu het nieuw gemeentehuis klaar geweest was, maar we zitten nog in het oud! Enfin, toen ik dat las, dacht ik aan de mentaliteit van het personeel, aan de geest van de secretarie. Ik zal ze echter voor zijn, want voor de raadsvergadering begint, zal er een brief bij zijn, waarin het huldigingcomite verzoekt de receptie op... het gemeentehuis te mogen houden. Daarmee geven we wel wat toe, maar we halen ze toch de wind uit de zeilen, want ...dan krijgen we de fl 400,-. Ook het feit dat directeur Rockx, die van de VACCA [melkfabriek, dezelfde als van de optocht van 1945) zich weer gepasseerd voelt, deed ons – Buis en ik – besluiten van hem en de secretaris en de loco en de pastorie... uit te nodigen naar de slotvergadering te komen, die door het huldigingcomite is uitgeschreven. We wachten af.

29 september 1959

Even na de raadsvergadering wist ik al, dat we het verloren hebben. Met 8 tegen 4 stemmen.. Dit wil dus zeggen, dat we de fl 400,- wel krijgen, mits we de receptie houden op het gemeentehuis en niet elders – niet in de schippers-school –. En Stampersgat dan? Morgen is het de slotvergadering.

1 oktober 1959

Het was druk. We waren al vroeg aan het tellen (er was een collecte gehouden!] – op dit moment al fl 1300,-, dit is buitengewoon – vooral de industrieen hebben het hunnen daartoe bijgedragen USM [staalunie] fl 200,-, VCS [suikerfabriek] fl 150,-, VACCA fl 125,-, van Gils [textiel] fl 100,- enz. De voorzitter van het Gastels Oranje Comite, C. van Sprundel (bakkerij] kwam voor het eerst. Er waren ook aanwezig, de loco L. Vrolijk, wethouder P. Verholen en secretaris van Mechelen en enkele anderen. De voorzitter verzocht mij een resume te geven van de feestelijkheden [zie programma]. Toen ik aan het punt kwam: 2 uur receptie te Stampersgat, onderbrak Vrolijk met te zeggen, dat de gemeenteraad besloten had de receptie op het raadhuis te houden voor Gastel en Stampersgat. Waarop ik gelukkig kon zeggen, wat mij op het hart lag, nl. dat de gemeenteraad zich daar niet mee te bemoeien had! En dat wij zouden bepalen waar en wanneer de receptie zou plaats hebben. Het was toch al dom genoeg om van de mensen van Stampersgat te vergen, dat ze naar Gastel moesten komen en... zeer lang werd er gediscussieerd. Een stemming besliste. Unaniem een **droge** receptie, we trekken dus ons subsidieverzoek in. Waar? Verscheidene waren voor de schippersschool, ik stelde toch het raadhuis voor, het is ten slotte officieler. We vernamen later op de avond, dat de heren toch wat in hun mars hadden, nl. zij zouden morgen 1 oktober een extra raadsvergadering hebben, om te beramen of zij alsnog een subsidie en wel een aanvullende zouden kunnen geven, ten einde het bedrag van de collecte – we hebben fl 450,- onkosten] zo groot te maken, dat we een tv-toestel kunnen aanbieden. Dit zou Den Bosch goedkeuren! Of vergaderen ze vanavond om zelf een extra cadeau te geven? Zojuist een telefoontje. De raad zal fl 400,- aan het Comite geven! Prachtig.

4 oktober 1959

Het feest is best verlopen. Prachtig zomerweer, zoals nu al weken, feitelijk maandenlang het geval is. Het was een grote verrassing voor de familie Hofland – zie de verslagen in Brabants Nieuwsblad. Ik hield de feestrede op de receptie.

1 november 1959

Een merkwaardige droeve maand hebben we nu achter de rug. Op 17 oktober, zaterdagavond om kwart over zeven is Br. Canisius overleden. De eerste... Maar drie weken is hij ziek geweest. Een ernstige val in de morgen van 26 september veroorzaakte waarschijnlijk een lichte hersenschudding, maar vooral een bloeduitstorting aan beide handen, die hij nu niet meer kon gebruiken. Later hoorde ik, dat het contact was verbroken. De eerste veertien dagen is hij hier thuis verpleegd De eerste dagen liet het zich zelfs niet ernstig aanzien,

maar het ging niet vooruit, hij werd na een week echt ziek. Toch had niemand hier een vermoeden, dat het zo ernstig was. Toen wij het 'geval' niet goed meer aan konden, is hij op zondag 11 oktober naar het ziekenhuis in Oudenbosch overgebracht. Daar kreeg hij een flinke behandeling. De eerste dagen kikkerde hij op, praatte weer meer dan thuis. Ik heb hem die week driemaal bezocht. Bij het laatste bezoek vond ik hem zelfs goed. Ik vertelde hem nog, dat deze zelfde avond het zangkoor zou vergaderen onder leiding van kap. Kloeg. Deze zal voorlopig het directeurschap waarnemen en de repetities leiden, voor wat de Gregoriaanse zang aangaat. Weet wat te weten te komen van die vergadering, zei hij en kom het me morgen vertellen. Dat beloofde ik, maar ik kon vrijdags niet weg, dus wou ik zaterdag wat langer gaan. Ik kwam om half vijf aan: de zuster zei me, dat ze mij juist wou bellen, daar de patient om half vier een hevige hartaanval had gekregen. De dokters en verpleegsters zijn nog een uur met hem bezig geweest, hij werd om kwart voor zes bediend. Ik had intussen een paar broeders laten komen. Die gingen om 6.15 uur de andere confraters halen, maar die kwamen juist even te laat. Intussen was ik alleen bij hem gebleven, hij kende mij nog tien minuten voor zijn dood, maar heeft niets bijzonders meer gezegd, ofschoon ik nog graag wat had geweten. Zekere geheimen heeft hij meegenomen in het graf, daar kan ik hier niet over schrijven, het betreft enkele financiele aangelegenheden. De schok in Gastel was zeer groot, bijna niemand wist iets af van zijn ziekte. Ik achtte het mijn plicht – gezien zijn bijna veertigjarige arbeid in de parochie – hem zo plechtig mogelijk te laten begraven. Daartoe heeft alles en iedereen meegewerkt, kerkelijk en wereldlijk gezag. Het was een ontzaglijke grote lijkstoet, die woensdagmorgen 21 oktober plaats had. Ook verscheidene broeders uit Belgie, de Gen. Overste, de assistenten enz. Ik had foto-prentjes laten maken en het 'ten offer gaan' duurde eindeloos lang. Aan tafel hield ik de hier bijgevoegde rede (zat in het schrift). Br. Clemens van Huijbergen, die met verscheidene confraters aanwezig was, sprak eveneens en nog enkele anderen. De burgemeester sprak niet, hetgeen mij verwonderde. Misschien was hij te ontroerd en durfde daarom niet. De Gen. Overste was zo ontroerd, dat hij evenmin kon spreken, in zijn plaats sprak Br. Liberat, oud gen. Overste .Op het kerkhof had ik een kort dankwoord gezegd voor de grote belangstelling. Het is een groot verlies voor ons huis, dat echter vergoed is, door de komst van Br. Maurice – die na veertien jaar in Belgie te zijn geweest, eindelijk zijn groot verlangen zag verwezenlijkt en nu weer 'thuis' is. Het leven gaat verder! Wij moeten het nu zonder hem stellen. Bijna veertig jaar heb ik met hem samengeleefd. Vooral de pastoor is hevig geschokt, hij doet niets anders dan schreien en over hem piekeren. Ze hebben ook samen zo veel beleefd, ze zijn samen zo dikwijls uitgeweest!! Het laatst nog een dagje in het begin van september. Ik troost onze eenzame pastoor nogal eens, maar dan zegt hij: "Jullie zitten volop in het werk, maar ik – ouwe sukkelaar – ik prakkiseer maar. Alle dagen, zondags incluis leest hij een zwarte Mis voor Canisius. Hij heeft een privilege daarvoor, vanwe-

ge zijn slechte ogen. Over de nieuwe pastoor hoort men hier niets meer. De meeste mensen denken, dat het rond Nieuwjaar bekend zal zijn en geloven dan van Kap. Kloeg.

22 november 1959

Sancta Cecilia! 23 november St. Clemens, patroondag pastoor. 24 november, pastoor van den Elzen wordt dan 77 jaar! Zo zou het gegaan zijn, maar nu is alles anders!! Donderdagmiddag 19 november, om 3.15 uur is pastoor van den Elzen onverwacht overleden!! Een schok ging door de gemeente, toen om vier uur de klokken begonnen te luiden. Het was de laatste dag, dat hij pastoor zou zijn, want vrijdag 20 november zou de installatie plaats hebben van de nieuwe pastoor, M. Janssens, kap. van Oudenbosch. Een reeks van gebeurtenissen moet ik hier memoreren. Zaterdagmorgen 14 november lazen we in de krant, dat kap. M.W Janssens – die hier van 1957 kap. was – uit Oudenbosch benoemd was. Dat kap. Kloeg benoemd was tot kap. te Oudenbosch en dat een zekere Zegers hier nog komt als derde kap. In dezelfde krant lazen we dan, dat past. Van den Elzen af zou treden en met emeritaat zou gaan en... op de pastorie zou blijven wonen. Ieder dacht van dit alles het zijne! Het voornaamste feit was, dat kap. Kloeg dus gepasseerd was. Dit weet en voelt iedereen. Moeten we het betreuren? Ik weet niet wat hij als pastoor gedaan zou hebben. Zeker nieuwe dingen en vernieuwingen. Als hij de volle verantwoordelijkheid van het ambt had moeten dragen, zou er zeker iets van hem zijn uitgegaan, daar twijfel ik niet aan. Er schijnen echter gewichtige redenen geweest te zijn om hem niet te benoemen. Zijn leven hier was – uitgenomen de laatste tijd – niet voorbeeldig te noemen. Zijn 'enkele huizen', de grote kwaal van vele kapelaans, zoals iemand laatst zei, die het kon weten. Dit zijn dan fouten, die men niet zo gemakkelijk over het hoofd schijnt te zien! Er zal wel geen dag voorbijgaan of hij komt een keer bij x enz. In ieder geval, het geval ligt er! Het is niet gemakkelijk te beoordelen. Hij zelf heeft het zeer hoog opgenomen. Hij had verstandiger moeten zijn en dit niet zo maar overal moeten rond vertellen, zelfs dat hij niet lang meer in de orde zou blijven. [die hij later dan ook heeft verlaten). Later vul ik dit thema nog wel eens aan. Ik heb hem dezer dagen niet gesproken. Hij heeft dan toch toegestemd, dat woensdagavond 18.00 uur een afscheidsavond georganiseerd werd. Ik stond daar helemaal buiten, maar ben er wel geweest. Het was nog al druk. Er werd druk gesproken door voorzitters, gezongen en enveloppen overhandigd. Je kreeg de indruk, dat hij vooral in K.A.B. kringen [Kath. Arbeidersbeweging) graag gezien was en dat hij voor veel verenigingen toch nog al wat gedaan had. In zijn antwoord zei hij, dat hij er altijd op gewezen had de naastenliefde te beoefenen en dat hij nu zelf ondervonden had, hoe moeilijk dit is. [hier doelde hij op zijn overheid). Hij prees kap. van Dam en zei dat zij vooral de laatste jaren veel samen hadden gedaan. De naam van de pastoor, noch van kap. Dirne werd genoemd...Ik heb me tijdens heel die avond

tamelijk zitten te ergeren; men kwam mij in de zaal nog vragen te spreken, doch daar had ik geen zin in! Donderdag zou hij naar Oudenbosch vertrekken, het afscheidsfeest vierde hij bij de fam. X. Kap. Dirne had heel de donderdag gesjouwd om de spullen van de pastoor over te brengen naar de kamer van Kloeg, waar van den Elzen zou gaan wonen. Dinsdagmorgens had de pastoor nog zijn Mis gelezen in het huiskapelletje, hij was toen wel erg vermoeid hoorde ik alter, maar hij at ,nog wat, rookte zijn zware pijpen en dronk zijn onmisbare glaasje, tot en met woensdagavond. Donderdag, dan van 't bed af, dan er op, wat slapen, in die rommelkamer, een pilletjes, wat drinken, dan 's middags, wat benauwd. Kap. Dirne, die mij dit alles verteld heeft alter zag hem af en toe en raadde hem aan, wat te slapen. Rond drie uur moet het dan gebeurd zijn, dat hij aan kap. Dirne zijn sleutels gaf en hem voor alles bedankte. Dit was op zijn plaats, want deze kap. was er dagelijks bij en deed alles voor hem. Dan nog wat ijlen – hij noemde de naam Kloeg nog – en dan zei hij het nu al historische woord: usque ad vitam aeternam (tot in het eeuwige leven) en stierf. De kap. heeft hem de H. Olie nog gegeven. Kap. Kloeg, die op dat moment nog even in de buurt van de pastorie moet zijn geweest, werd door de dokter binnen geroepen – hij heeft dan de pastoor gezien – dood. Daarna ging hij terug naar de fam. X. Kap. van Dam, die in de tuin was en de pastoor al in geen vijf weken gezien had, was zeer onder de indruk toen hij op de kamer kwam... te laat. De nieuw benoemde pastoor was bij de bisschop juist vertrokken. Ik werd door kap. Dirne opgebeld. Om vier uur ben k naar de pastorie gegaan en heb mijn goede diensten aangeboden, die gaarne werden aanvaard. Tot half tien hebben kap. Dirne en ik, ook de pastoor was er gauw, alles geregeld. Morgen, maandag, op Clemensdag wordt hij plechtig begraven. Daarover later. Met van den Elzen is een goede vriend van de broeders heengegaan, de laatste van de oude garde. Daar ik vermoed, dat men mij zal vragen en artikel voor de Klok (het parochieblad] over hem te schrijven, zal ik nu de pen neerleggen. Wat kan er in enkele dagen toch veel gebeuren. De ▮▮de oktober brachten we br. Canisius naar het ziekenhuis; ik ging toen eerst de pastoor nog even halen, je kon nooit weten en hij ging direct mee. Ze maakten samen hun laatste grapje. Tot ziens, maar toen dacht niemand aan het vitam aeternam van 19 november, een goede maand later. Nu zijn ze beiden hierboven! Wat een trimester en ik hoor onze kinderen op dit moment zingen van St. Nicolaas!

Maandagavond 23 november 1959

En zo hebben we dan vandaag onder een massale toeloop van mensen van alle rangen en standen, pastoor van den Elzen ter aarde besteld. Gisteravond om half zeven werd het stoffelijk overschot naar de kerk overgebracht, De nieuwe pastoor, geassisteerd door kap. van Dam en pater Frans van Mechelen, die al een tijdje hier is met verlof, in rouwgewaden achter het kruis en misdienaars. Dan kerk- en armbestuur, burgemeester en wethouders, br. Willibrord en ik,

enkele andere genodigden, confrerie (kerkelijk comite], Vincentiusvereniging enz. Een volle kerk, rozenhoedje, (kerkelijk gebed met rozenkrans], alles eenvoudig en ontroerend schoon. Vanmorgen, veel geestelijkheid uit het dekenaat, de prelaten van Bornem en Nieuwkuik, paters van hun abdijen, een volle kerk. Deken van Mierlo deed de Mis, prelaat Peters de pontificale absoute. (ritueel voor de doden).Hij ligt begraven in zijn Calvarieberg [op het kerkhof], men heeft het trapje, dat hij had laten maken en waarop hij jaarlijks met Allerheiligen zijn 'Dodenpreek' hield, verwijderd en aldaar een kelder gemaakt. Als ik goed gezien heb, tussen de heren Daamen en Roomer in – daar ben ik toch niet zeker van. Nu wachten daar allen de opstanding af en het eeuwige leven. Ik hoor dat kap. Kloeg achter in de kerk geweest is, op de pastorie niet. We waren met ongeveer 20 geestelijken aan tafel; dit is de eerste maal, dat er ook broeders gevraagd waren, Willibrord en ik! Om een uur waren we weer thuis. Onvergetelijke en voor mij zeer ontroerende dagen zijn voorbij. De ene mens is daar gevoeliger voor dan de andere. Met van den Elzen is werkelijk een figuur van ons heengegaan. Nog dikwijls zullen we hem voor de geest zien, het is altijd met grote dankbaarheid dat ik aan hem zal blijven denken.

▮▮ januari 1960

Alles is rustig in Gastel. Over van den Elzen is niets meer geschreven. Ik had nog een artikel in de pen voor de St. Laurentiusklok, maar er werd niet naar gevraagd. De feestdagen zijn voorbij gegaan. Ik heb het boek 'De opmars naar de galg' gelezen, wat is het toch iets verschrikkelijks geweest! Vooral het hoofdstuk over de ontvolking en het uitroeien der Joden is onvoorstelbaar! De film schijnt ook nog te komen. Ik zou niet weten, wat ik op het ogenblik meer te schrijven heb. Wat zal 1960 ons brengen, we zijn toch in Gods hand?

31 maart 1960

Er zijn enkele vergaderingen geweest van diverse comites om dit jaar op luisterrijke wijze de 15de verjaardag van de bevrijding van ons vaderland te herdenken. Er wordt daar in boek en blad veel aandacht aan besteed en men gaat de jeugd daarin ook betrekken. Daar ik lid ben van het monumentencomite ben ik betrokken bij het aanbrengen van twee gedenkplaten in de gang van het nieuwe raadhuis [Dorpsstraat 9]; de platen hangen nu tegen de kerktoren]. Later meer hierover. Mijn interesse gaat in deze tijd nu meer uit naar het wel en wee van onze Congregatie. Als assistent hoor ik natuurlijk alles, van wat er omgaat en maak van nabij ook de tegenslagen mee. Maandag hebben we br. Robert (Mechelen) begraven, 45 jaar oud, 7 jaar priester. In Londen ligt de provinciaal Br. Clement op sterven, priester... die ons vorig jaar zo welwillend ontvangen heeft. Als hij valt, wat dan met Highgate? Hij was de enige bevoegde, de headmaster van de M.O.school te Highgate. Gisteren werd br. Ladislas, die 12

jaar hier gewoond heeft, 80 jaar. Wij zijn hem [br. Willibrord, Maurice en ik] gaan feliciteren. Ik vernam, dat br. Overste maandag van een 14-daags bezoek aan Engeland is teruggekeerd en in der haast naar Rome was vertrokken. Br. Ass. Placide zit bijna drie dagen per week in Mechelen om br. Robert te vervangen. Het hoofdbestuur heeft feitelijk niet veel aan mij!! Woonde ik in Belgie, dan kon ik mijn functie als assistent beter uitoefenen. Ik ben bereid, maar hier dan? De jongste der broeders zullen we dit jaar ook wel verliezen; hij wil geen professie doen. Wel heb ik contacten met verschillende scholen en de mogelijkheid is niet uitgesloten, dat we eerlang een juvenaat zouden kunnen beginnen. Dit blijft de enige uitkomst, op het gebied van onderwijs kunnen we toch niet veel meer presteren. We hebben nog een jongeman (17j.) in het noviciaat, doch aangenomen dat hij geen MULO diploma heeft en dus niet naar de Kweekschool kan en op zijn eigen studeren veel te moeilijk zal zijn, geloof ik, dat het het beste is, dat hij voorlopig in Belgie blijft. Hij heeft nu gevraagd voor priester te mogen studeren; hij heeft daarbij mijn steun. Onze toekomst in Gastel? Die ligt in Gods hand; ze lijkt op 't ogenblik echter verre van rooskleurig.

6 mei 1960

Alles rustig hier. Gastel heeft 5 mei 1960, de 15de verjaardag van onze bevrijding, goed gevierd. Het Oranje comite heeft eer van zijn werk! Ik heb verscheidene voorvergaderingen meegemaakt en het verheugde mij zeer dat er een aantal jongelui waren, die steeds de spits afbeten, vele initiatieven namen en tenslotte een feestprogramma in elkaar zetten, dat klonk als een klok. Het was bovendien de eerste stralende en warme zomerdag. Een fraaie optocht voor deze tijd. Ik hield 's morgens op de Markt een herdenkingsrede en ben zo heel de dag er eens uit geweest, d.w.z. overal zo eens gekeken en gepraat. Het enthousiasme van vroeger kunnen wij niet meer opbrengen, maar ik heb werkelijk van de dag genoten! Alles verstond mekaar goed. Binnenkort zal dan het nieuwe gemeentehuis in gebruik worden genomen en dan zullen we de platen voor onze eigen gesneuvelden onthullen! Een drukke Paasvakantie gehad! Vergadering Prov. Genootschap te Breda, vergadering internaten te Rotterdam, naar Bornem geweest enz. Nu gaan we weer eens vlug aan het werk, de kinderen zijn nagenoeg binnen!

8 juni 1960

Daar krijg ik gisteren het ontstellende bericht, dat ex-broeder Xaverius, F. Verheyen, dood is. Daar ik zelf naar Kapellen moet, heb ik Br. Antoninus afgevaardigd naar de begrafenis. Ik heb hem een brief meegegeven voor zijn moeder. Daarin heb ik nog eens dank gebracht voor het vele werk, dat hij voor het internaat heeft gedaan. En nog eens lang nagedacht over de jaren, die hij hier heeft doorgebracht, maar daar schrijf ik niets van op.

28 auaustus 1960

Zes weken vakantie zitten er op! Op 16 juli begon deze. Op deze dag hebben we in het nieuwe raadhuis de gedenkplaten onthuld voor de Gastelse gesneuvelden, militairen en burgers, uit de tweede wereldoorlog. Na een openingswoord van de voorzitter van het monumentencomite en de overdracht aan de gemeente, hield ik in de gang voor talrijke genodigden, waaronder vele familieleden de herdenkingsrede. Des avonds om 6 uur was de eerste openbare raadsvergadering, die ik ook heb bijgewoond. Daarna had ons comite Buis, Akkermans en ik, nog een tentoonstelling ingericht van allemaal oude voorwerpen, foto's enz, die drie dagen geopend bleef en vele honderden bezoekers trok. De heer A. Buis, directeur van het postkantoor is dan wel de actiefste van ons! Ik kan me geen 100 % meer geven voor zulke dingen! Vroeger 500 %! Niettemin heb ik van alles genoten en alles gaat best hier. De vakantie is nogal rustig verlopen. Er werd mij door de Gen. Overste een reis aangeboden naar Italie, die ik aanvankelijk had aangenomen, maar gezien de korte tijd, die was uitgetrokken – men ging per auto en men beschikte maar over 10 dagen, de reis inbegrepen – heb ik er een andere confrater uit Belgie van laten profiteren. En hoop ik er, als God het belieft, volgend jaar gebruik van te maken, maar dan voor enkele weken, zodat ik al onze zes huizen kan bezoeken. Onze Congregatie bloeit in Italie. Op 1 september begint de school weer; we hebben weer 20 nieuwe leerlingen, we mogen tevreden zijn. Daar een der onderwijzers ziek is, moet ik in de klas voor enige tijd! Normaal is het zo, dat ik hoofd der school ben met 12 lesuren per week. Nu moet ik 34 uren staan. Maar een eigen klas hebben is ook wel weer eens aangenaam. Voor het eerst van mijn leven werd ik met nog een broeder uitgenodigd op 20 augustus, Sint Bernardusdag, op de pastorie te komen dineren. Ook heb ik de bedevaart naar Bornem meegemaakt, de verhouding abdij, pastorie en ons is uitstekend! Dit is voor mij een grote voldoening.

17 november 1960

Vanaf 1 september sta ik volledig voor de klas. Dit is een zwaar leven. Ik kan buiten de klasuren maar zeer weinig doen. Maar het is gezond. Ik ben altijd fit en de jongens vinden het wel fijn. Verhaart [leraar] is nog steeds ziek. H. van der Horst is 1 november naar Leiden gegaan, leraar Nederlands. We hebben gelukkig een plaatsvervanger kunnen krijgen. Intussen houdt mij het volgende probleem bezig. We moeten zo spoedig mogelijk een tweede huis hebben in Nederland. Daar tob ik al jaren over en ik zal het zelf moeten opknappen. Niettegenstaande de drukte ben ik toch op vrije dagen actief geweest Na aanbiedingen van leegstaande of leegkomende kloosters te Beek bij Nijmegen, Lage Mierde, Loon op Zand en elders, ben ik toch op Breda teruggevallen. Daar is alles op onderwijsgebied. De volgende gang van zaken denk ik te kunnen verwezenlijken:

1. een groot huis, liefst huren te Breda, desnoods kopen. Ik ben bij de gemeente weer eens geweest en nog altijd volle medewerking. Maar op dit moment heeft de gemeente niets aan te bieden. Dus via andere bronnen iets vast proberen te krijgen.
2. Zodra dit lukt, dan onderhandelen met bisdom en hoofdbestuur.
3. Tegen 1 september a.s. zijn hier zeker een tiental jongens voor ULO en ander onderwijs. Daarmee in Breda beginnen. En dan is 't aan 't draaien. Bij wijze van convict. De onderhandelingen zijn intussen begonnen.

1 december 1960

Het voornaamste nieuws is, dat er in Gastel een ULO-school komt en dat ik in het nieuwe schoolbestuur zit. 1 September beginnen we. Dit verandert wel even bovenstaande bericht. Wij hebben volgend jaar wel een jongen of acht voor de ULO, die houden we dan hier. Een paar jaar leerlingen opsparen, dat is niet gek en als we er dan een twintigtal hebben, naar Breda. De weg wordt klaarder...later meer hierover.

29 december 1960

Vandaag hebben we het feit herdacht, dat br. Willibrord 40 jaar in Gastel woonde (1 nov. 1920). We hadden een diner, waaraan onder meer de prelaat van Bornem, de geestelijkheid, de Gen. Overste en 3 assistenten . Alles verliep naar wens.

11 maart 1961

Na enkele weken rust, moest ik 8 februari weer voor de klas, daar Verhaart terug ziek geworden is. Dit zal wel tot Pasen duren. In de afgelopen week, 6 maart, hebben we het 12,5 jarig jubileum van de koningin herdacht. Op het gemeentehuis was een plechtigheid. Er werd een schilderij van Hare Majesteit onthuld 'ter gelegenheid van het regeringsjubileum en ter herinnering aan de ambtsperiode van burgemeester Hofland' [oorkonde]. Hij gat 1 mei a.s. weg en heeft daar veel spijt van. Hij wordt 65 jaar en derhalve is daar niets aan te doen. Deze bijeenkomst had hij opzettelijk georganiseerd, er waren bijv. behalve de pastors van Gastel en Stampersgat ook verschillende burgemeesters van het Markiezaat. Op zijn uitdrukkelijk verzoek hield ik een rede over de koningin en mijn klas zong het Wilhelmus. Zijn jongste zoontje onthulde het schilderij van kunstschilder Theo Swagemakers. [het bevindt zich nu in bruikleen in een museum te Haarlem). Ogenschijnlijk is er geen wanklank. Toch hoor ik nog al eens schampere opmerkingen. Zo bijv. in het ULO-bestuur. De burgemeester doet zijn uiterste best tot het laatst toe actief te blijven. Maar er is nu eenmaal een stemming hier – wat uit deze herinneringen wel blijkt – die men niet kan

veranderen. Deze man kan toch geen goed doen in het oog van een bepaalde groep. Maar niemand zal het ooit hardop zeggen, dat denk ik niet. Het oranje Comite, met gemeentepersoneel, is aan het vergaderen om een klinkend afscheidsfeest in elkaar te zetten. Men zal mij waarschijnlijk wel vragen, dat voel ik wel. Wat moet ik zeggen? De Waarheid? Dat schijnt nooit te mogen! Kap. Kloeg van Oudenbosch is uit de parochie en aalmoezenier in het leger geworden.

1 mei 1961

Burgemeester Hofland nam op 29 april 1961 officieel afscheid. Wethouder Vrolijk [loc], had mij gevraagd daarvoor de hal van de schippersschool te gebruiken. Hij vroeg tevens of ik voor hem een afscheidsrede zou willen maken. Ik heb in beide toegestemd. Wat ik niet en nooit heb durven hopen en verwachten is gebeurd en ik ben er blij om, voor de burgemeester, mevrouw en het mooie gezin. Ik heb geen rol gespeeld bij deze gelegenheid, alleen dan de rede van Vrolijk, waarin alles opgesomd is, wat de burgemeester in deze 21 jaren tot stand gebracht heeft. Te voren was er dit; hij heeft zijn uiterste best gedaan om de gemeentesecretaris, die over enkele maanden zijn 40-jarig ambtsjubileum viert en mij een koninklijke onderscheiding te bezorgen. Het eerste is gelukt, ik kwam niet in aanmerking, omdat ik te jong was en geen bepaald jubileum vierde. Mijn verdiensten waren groot genoeg, werd er gezegd. De burgemeester zei mij, dat hij ontzettend spijt had, dat hij mij de onderscheiding niet kon geven. De secretaris is ridder geworden, een en ander is nogal gevierd, naar ik hoor. De dagen en weken voor het afscheid waren erg druk geweest; de laatste aansluiting op de waterleiding, de opening van een gebouw voor gemeentewerken, onderscheidingen op de suikerfabriek enz. Het bleef opvallend stil, wat de dag zelf betrof. Om 10 uur was er een plechtige H. Mis, echter zonder volk! De aankondiging was, naar ik hoor, niet op tijd geschied enz. Om 2.30 uur was er en raadsvergadering, er waren 90 genodigden. Dit duurde, in plaats van tot vier tot vijf uur! Het was zeer ontroerend. De burgemeester zelf hield en zeer goede afscheidsrede, drie raadsleden voerden het woord, de rede van weth. Vrolijk, van de pastoors Janssens en Lips en dominee te Winkel. Van verscheidene burgemeesters en voorzitters van bonden. Tot slot bood Kees van Sprundel, voorzitter van het Oranje Comite, het cadeau van heel de gemeente aan, ruim fl 2000,- "om met uw echtgenote een reis naar Canada te maken, om uw oudste zoon aldaar te ontmoeten." Verschillende giften en cadeaus werden nog aangeboden. Iemand, die nooit kritiek had gehad, zou niet meer ontvangen kunnen hebben. Daarna kwam nog een lange rij, een stroom van mensen, om afscheid te nemen.. 's Avonds was er muziek enz. Mijn naam, noch die van de broeders werd bij dit alles niet genoemd. Alleen zei de burgemeester in zijn dankwoord "dat hij br. Theophile, die altijd voor iedereen klaar staat, bedankt voor het gebruik der school". Ik neem het

hem niet kwalijk op zo'n ogenblik, maar ik had wel verwacht, dat hij zou gememoreerd hebben het verblijf van het burgmeesterlijk gezin bij de broeders in de meidagen van 1940. Wel sprak hij veel – te veel – over de samenwerking met de geestelijkheid en de pastoor herhaalde dit ook nog eens. Dat geestelijk en wereldlijk gezag moeten samenwerken. ...Ik ben blij en tevreden nogmaals, dat het afscheid zo is verlopen. Of ik voldaan ben, is een andere kwestie, niet voor mijzelf, maar voor het corps van broeders, die 40 jaar hier werken. In zijn afscheidsrede dankte de burgemeester het onderwijzend personeel, dat zijn kinderen heeft onderwezen, en met name de zusters, die er niet meer zijn, waar het onderwijs zo goed was... In ieder geval laat hij voor mij een leegte achter. We moeten nu maar afwachten, wie zijn opvolger zal zijn. Voor ons is hij nu geworden: Mijnheer Hofland!

5 augustus 1961

Tot 1 augustus hebben we moeten afwachten. Tegen 16 augustus a.s. is benoemd de heer Th. Andriessen, burgemeester-secr. Van Ovezande, 1400 zielen, in Zuid Beveland. Een Zeeuw dus! Zijn er geen Brabanders! Dat was mijn eerste reactie. Op 19 augustus wordt hij ge'installeerd. Binnenkort schrijf ik nog eens wat 'intiems'.

21 maart 1963

Dat de tijd niet stilstaat moge de laatste twee data bewijzen. Zo vervreemd ben ik van Gastel, dat ik er nog niet aan denk om iets op te schrijven. Wat zou ik ook schrijven? Ik denk, dat alles goed gaat, eerlijk gezegd interesseert het me heel weinig. Mijn eigen zaak gaat ook wel. Er zijn op het ogenblik 110 kinderen hier. Wat mij zorgen geeft is het volgende: we hebben nu 13 leerlingen, die hier in Gastel op de ULO zijn. Deze groep zal straks 25 kinderen tellen. Waar blijven we er mee? Want die zouden apart moeten. Daar ben ik al een paar jaar voor aan het zoeken met mijn ijverige broer Piet te Breda. Stad en land hebben we afgelopen. Overal, waar maar iets te vinden was of we dachten te vinden, gingen we heen, maar dat is zeer moeilijk. Morele steun genoeg. Burgemeester Geuljans, vroeger Dr. Kortman, zou ons graag zien komen. Van mgr. De Vet, opvolger van mgr. Baeten [mei 1962) heb ik een brief op zak, welkom. Eindelijk vond ik iets in Princenhage, het voormalige zusterklooster, niet groot, maar het kan. Deken Vos, aanvankelijk tegen, stemt nu toe, de onderhandelingen met het kerkbestuur zijn goed verlopen. Zondag 17 maart heb ik in Kapellen de hele zaak doorgenomen. Br. Liberat is tegen! De anderen voor, mits juvenaat. Ik ben nu in aanraking met de nieuwe schipperspastor, pastoor Maas van Stampersgat, aardige man, opvolger van pastoor Lips, die met kap. Vermeulen de gemeente verlaten heeft. Er zijn twee zaken:
A. financien; komt in orde.

B. personeel voor het nieuwe huis. Br. Willibrord is 18 maart 65 jaar geworden. Gaat met juli de school verlaten, de laatste broeder vertrekt... tragisch. Ik ben nog alleen als broeder onderwijzer hier! Misschien ga ik zelf naar Breda, want het is gemeente Breda of Willibrord! Br. Liberat zei: "waar haal je de moed vandaan, br.Frederik weg, br. Emanuel weg, br. Xaverius weg en dood, br. Canisius dood! We zijn nog met 7 broeders hier. Als ik daaraan denk, doe ik dit schrift weer maar gauw weg. Misschien zal de volgende aantekening het volledig entree te Breda bevatten of ...dit is onze laatste kans. Zonder juvenaat, zonder roepingen, kunnen we wel opdoeken. Gelukkig, dat niemand de toekomst kent! Zullen we 't halen?

13 juli 1963

Vandaag, plechtige Communie, 20 leerlingen, die de school alweer verlaten. Hun plaatsen worden straks weer ingenomen door even zoveel nieuwelingen. Als ik nu goed reken, bestaat het schippersinternaat dus nu precies 12,5 jaar. Waar is de tijd gebleven? Afgezien van inwendige moeilijkheden is 'onze zaak' toch een succes geworden. We zijn goed bekend in de schipperswereld, ik zelf zit midden in al die kringen, vooral wat onderwijs betreft enz. En...ons tweede huis is er!! Op 30 maart kreeg ik bericht van bevriende zijde, dat de zusters van Teteringen op 1 augustus hun huis verlaten. Ik er op af – op dezelfde dag, dat mevr. Vlekke begraven werd – en vond het huis prima in orde, we kunnen de hele inventaris overnemen voor fl 6000,- later heb ik van de Congregatie van Dongen er nog fl 1900,- af gekregen, zodat de St. Victor Stichting fl 25.000,- schuldig is (per 1 juli 1963) met fl 5000,- per jaar aflossing a 3% rente. Er moeten enkele noodzakelijke dingen gebeuren, wasplaats, slaapplaats enz. Dit kan met dit geld gebeuren. Ik heb natuurlijk een paar ontzettend drukke maanden achter de rug. Alles regelen, heerlijk werk en de ouders bewerken enz. Resultaat, van de 13 ULO jongens, die hier momenteel zijn, gaan er 8 mee naar Teteringen, bovendien zes nieuwe en een paar voor de LTS. Br. Cornelis, sinds 1954 hier surveillant en Br. Canisius (Th. B. student] gaan er naar toe en worden hier vervangen. En voor 90 % ga ik zelf ook. Hoe dat in elkaar zit schrijf ik binnenkort wel op. Een jarenlange wens van mij gaat hiermede in vervulling. Deo Gratias, moge er nu spoedig enkele juvenisten komen.

14 september 1963

Vanaf 1 september jl zit ik in Teteringen, officieel al een paar weken eerder. Wie de vorige bladzijden allemaal gelezen heeft, zal begrijpen, wat dit voor mij betekent. En toch heb ik nog geen minuut vaart. Op 18 juli hebben we een afscheidsreceptie gehad van Br. Willibrord. De Gen. Overste en ik – ik was in retraite – zijn daarvoor uit Kapellen gekomen. Autoriteiten, onderwijzers , familie, leerlingen, cadeaus. Veel, zeer veel mensen kwamen hem bedanken.

St. Jozef Internaat
Voor jongens: Veerkensweg 13a. Voor meisjes: Kerkstraat 67a.

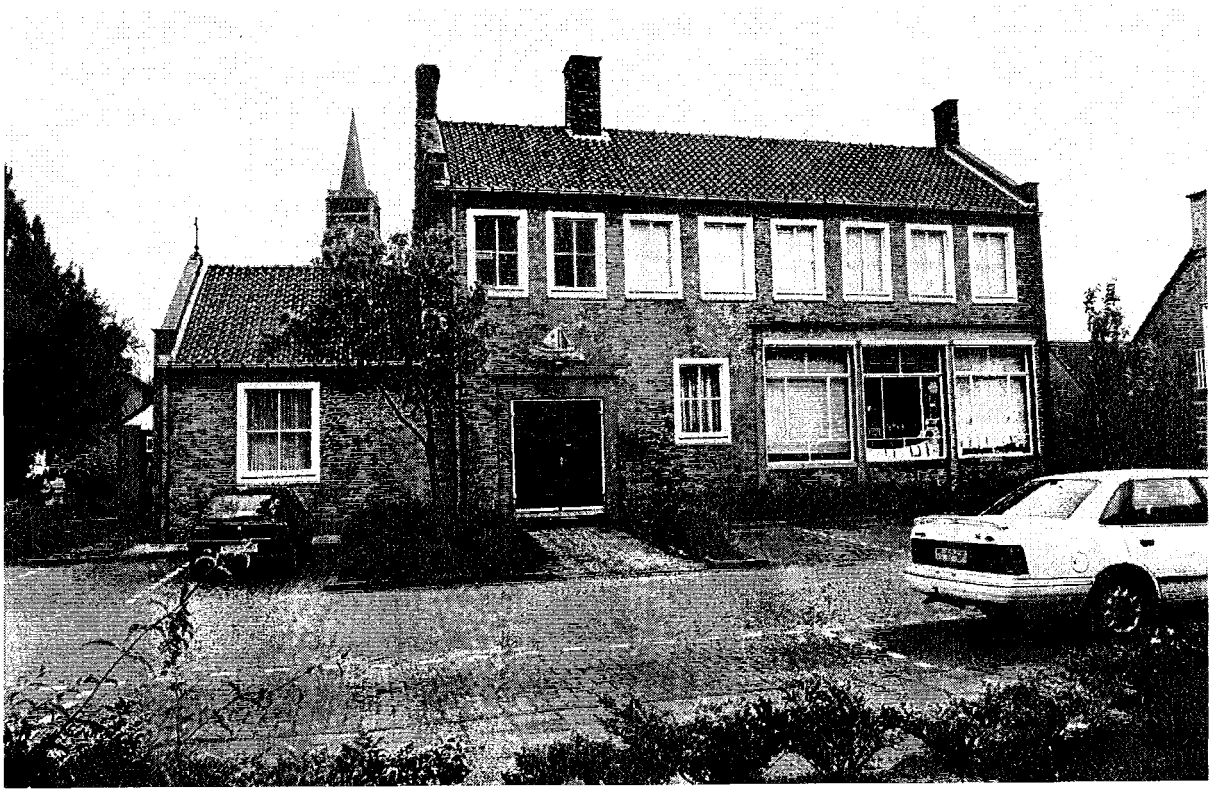

De voormalige schippersschool, nu bibliotheek.

Het heeft alles bij elkaar enkele dagen geduurd. Daarmee is de laatste broeder van de St. Joannesschool verdwenen en er zal er ook nooit meer een komen. Uiteindelijk heb ik gewerkt, om br. Willibrord als mijn opvolger te krijgen en wel als hoofd der schippersschool – wat in Den Haag lukte, d.w.z. voor een jaar benoemd, maar hij moet dan wel zijn plaatsvervanger betalen, want hij geeft geen les, als Directeur van het Internaat en van de communiteit. De plaats van Br. Cornelius Deckers [ook Gastelaar) is in Oud Gastel Br. Natal uit Herenthals gekomen en in plaats van br. Canisius B. [ook Gastelaar] is br. Louis terug, na een jaar afwezigheid. Zodat Oud Gastel nu 6 broeders en 90 kinderen en Teteringen 3 broeders en 20 leerlingen heeft. Wie had dat ooit gedacht! Vooral mijn zuster Marie, die na moeders dood in 1954, alleen woont, vond het zeer jammer. Te begrijpen, niet dat ik er zoveel kwam, maar we waren natuurlijk nog al aan elkaar gehecht en ik had altijd nog wat in haar zaak [tabakswinkel in de Dorpsstraat) in de pap te brokken. Er is hier maar een motief, de Congregatie. Daarvoor heb ik het gedaan. En dan het feit, dat Gastel mij de laatste tijd niet zoveel meer zei. Ik had weinig contacten, de oude vrienden waren dood of weg. Mevr. Mastboom stierf in juli. Ik heb met Mr. Mastboom nog enkele keren contact gehad. Ook inwendig, in het internaat zelf, was ik niet zozeer de opvoeder, dan wel de man, die alles bijhield, veel kleine zaken. Ik hield van de kinderen, ik kom er nog regelmatig. De bevolking van Gastel is vernieuwd. Is er iemand, die gedacht heeft aan een afscheid? Nu, ik heb het ook niet gezocht, ik heb zelfs geen datum van officieel vertrek genoemd. Ben ik verbitterd op Gastel? Een beetje wek misschien, ik voel echter niets. Ik zit hier zo rustig en heb een heel ander leven. Met ons drieen verzorgen we de broodmaaltijden, de warme maaltijd komt van een cafetaria in de buurt. Overdag zijn de jongens naar diverse scholen, zodat het hier heel stil is, want het is hier een convict. Ik ben dus geen onderwijzer meer...verdien geen cent, maar denk te kunnen leven van het kostgeld der kinderen. Ik heb ook vier leerlingen voor de lagere school, sociale gevallen; daar zorg ik zelf helemaal voor! Ik ben nu zo'n soort huismoeder, mijn hoofdwerk is voor het eten zorgen en zo meer. Zijn er jongens bij voor de Congregatie, ik denk twee, maar hoe moet je dat aanpakken, te midden van de ander jongens, waarmee ze alles samen doen. Wij eten ook met de jongens samen en de broeders slapen tussen hen, wat een interessant gedoe. Ik leef al wat mee met de parochie, de kerk staat tegenover ons. Hoe is het mogelijk, ik geloof het soms zelf niet. Als ik wakker wordt, denk ik: waar ben ik nu te logeren! Moge het beide huizen goed gaan! En moge de toekomst voor deze nederige tak van de congregatie schoon zijn. Ik heb er voor gezorgd, dat de opening op plechtige wijze gebeurde, Mgr. de Vet was verhinderd, maar stuurde mij een mooie brief! Kerkelijke en wereldlijke autoriteiten, de familie van de broeders, de ouders en leerlingen, genodigden enz. kwamen op zondag 1 september om 4 uur in de zaal, om de opening bij te wonen. H. Hofland, oud-burgemeester, over wie ik in deze Herinneringen zoveel geschreven heb, was jammer genoeg verhinderd. Ik had

een extra woord voor hem willen spreken, hij alleen begrijpt misschien, waarom ik hier zit. Voor het verslag van deze opening – zie archief Teteringen. Voor hoe lang zit ik hier? En toch voel ik me gelukkig!

14 oktober 1963

De weken vliegen voorbij. Ik voel me uitstekend, wat toch wonderlijk is voor iemand, die 40 jaar in zijn geboorteplaats geweest is. Genade naar staat. Ik kom nu nog wel onregelmatig in Gastel. Ik denk, dat het goed gaat, ik hoop het van harte. Achter ons huis is een afgekeurde kleuterschool en een verwaarloosde harmoniezaal met flink terrein er voor. Ik had nooit durven denken, dat wij van de kerk zo gauw reeds een aanbieding zouden krijgen, dit over te nemen. Ze willen het kwijt...maar hoe moet het met de kosten en het personeel.... Ik heb onze architect ir. L. Sturm uit Roosendaal laten komen. Hij zal de hele zaak eens opmeten en schatten.

9 januari 1964

Met Kerstmis en Nieuwjaar veel in Gastel vertoefd. Veel herinneringen, als ik in de kerk zat...In opdracht van de Gen. Overste ben ik 26 december naar Engeland vertrokken om twee Afrikaanse broeders uit Burundi de eeuwige professie af te nemen. Hij zelf was afwezig van 15 oktober af; eerst naar Canada, dan naar Zuid Amerika, en zal over Italie terugkeren. 1964 belooft een belangrijk jaar te worden. In juni zullen we het 125-jarig bestaan van onze Congregatie plechtig herdenken. In juli zal het Algemeen Kapittel gehouden worden. Van uitbreiding van gebouwen is hier nog geen sprake. Het is hier rustig, alles gaat goed .Een mens leeft van de ene dag in de andere en denkt altijd maar aan de toekomst...

10 mei 1964

Gisteren kwam broeder Willibrord hier. We hebben op 9 april het gouden kloosterfeest van Br. Willibrord en br. Maurice gevierd. Het was zeer goed, veel belangstelling en een drukke receptie, met groot diner. Br. Overste Liberat, br. Clemens en Hugo van Huijbergene, burgemeester Andriessen enz. Willibrord kwam met mij een kwestie bespreken, nl. de toekomst van de schippersschool. Hij is, niet zonder moeite, in 1963, toen ik wegging, hoofd geworden, zonder klas. Een groot gedeelte van zijn salaris gaat naar zijn plaatsvervanger. Het zal niet lukken dat nog een jaar bij te krijgen, zoals ik gehoopt had, gezien een ministerieel schrijven. Ik kan natuurlijk moeilijk terug naar Gastel gaan, dat zou belachelijk zijn. Wij denken dus, dat het nu het ogenblik is, om er dan maar een leke-school van te maken! Verhaart, die 1 maart 1952 al aan de schippersschool gekomen is, zou dan hoofd worden. Wat een tragedie!

Zal ik er nog ooit terugkomen? Misschien over een jaar of een paar jaar. Zullen er nog ooit broeders komen in die school? Was er nu maar een broeder, maar allebei zijn weg, Frederik en Emmanuel. Ik ben nu nog alleen als broeder-onderwijzer, echter zonder in functie te zijn. Dat is op zichzelf al tragisch.Br. Canisius B., 21 jaar, moet nog drie jaar studeren! En maar moed houden.

19 juni 1964

Aan het eind van dit schrift, moet ik nog een zeer droevig en verschrikkelijk bericht opschrijven. lets dat Gastel zo geschokt heeft en zo ontzettend erg is, dat we er geen woorden voor kunnen vinden. 't Is vreselijk en het allerergst wat een mens kan meemaken. Pastoor Janssens gearresteerd, daar hij betrokken was bij een groot zedenschandaal. In 1959, na de dood van den Elzen, werd hij in Gastel pastoor; hij was er in de jaren 1951 en 1955 al kapelaan geweest. Iedereen was blij, de pastorie scheen vernieuwd met hem en de kapelaans van Dam, Dirne en Zeegers. Dit 'clubje' kon nog jarenlang mee. Ik heb hem natuurlijk goed gekend, heb nauw met hem samengewerkt, waar hij zo blij mee was. Hij kwam bij ons mislezen, biechthoren, lesgeven, hij knapte de pastorie mooi op. Hield van vogels, bloemen, had een fijne kamer vol antiquiteiten, was ijverig voor de kerk enz. als er iets te doen was, zoals vorig jaar zijn zilveren priesterfeest, nodigde hij altijd de broeders uit. Ik ben toen ook op het diner geweest en hij weer bij ons op 9 april jl. En nu dit ontzettende, dit totaal onverwachte, dit onbegrijpelijke...

Ik wist wel, dat hij op enkele plaatsen kwam, waar hij beter weg kon blijven, maar van zo'n bericht val je achterover. Publiek en kranten, zoals je er overal van kon lezen. Vandaag wordt kapelaan van Dam op sobere wijze als nieuwe pastoor ge'installeerd. Ik zal het niet zien. Ik heb hem een kort briefje geschreven, waarin ik hoopte, dat de parochie spoedig tot rust zal komen en dat hij het vertrouwen van de mensen zal krijgen. Het onderzoek en de arrestatie! schijnt nog in volle gang te zijn. Hij zit hier met J. T., waarover later meer in Breda in de gevangenis sinds 2 juni. Toen ik van de week met de bus voorbij kwam, draaide mijn hart om in mijn lijf. God zij hem genadig! Ik bid voor hem.

27 juli 1964

Vandaag enkele aantekeningen. Het is hier in Teteringen zeer rustig met de vakantie. Deze week ben ik maar alleen thuis. Br. Cornelius is naar retraite terug en br. Canisius is sinds 26 juni terug naar huis gegaan. Ik had het al langer voorzien, al in Gastel, maar ik heb hem zo lang mogelijk tegen gehouden. Hij is Gastelaar en niet vanuit Gastel weggegaan. Als dit een mager troost mag heten. Wat blijft er nog over! De twee internaten, die ik gesticht heb, blijken dan toch voor jonge mensen niet zo aantrekkelijk te zijn, dan ik gedacht had. Het zal voor een Nederlandse jongen van deze tijd altijd moeilijk zijn in en

Belgische Congregatie, vooral wat de studie betreft. Dit was voor hem het geval wel niet, want hij zat op de kweekschool te Dongen, wat ik niet zonder moeite voor hem verkregen had. De toekomst ziet er zeer somber uit, maar we hebben wel meer voor hete vuren gestaan. Maar hoe het nu verder moet, zie ik niet zo gauw. In Gastel wordt 1 augustus aanstaande M. Verhaart hoofd van de schippersschool, zodat we nu in een jaar tijd, en de st. Joannesschool en de schippersschool aan leken moeten overlaten. Rest ons alleen nog de beide internaten. In Gastel twee Nederlandse broeders, Willibrord en Majella en hier ook twee, Cornelius en ik. Het algemeen kapittel is voorbij. Het heeft van 1 tot 16 juli geduurd. Er is een nieuw hoofdbestuur gekozen. Zoals te verwachten was is br. Jacques opnieuw als Gen. Overste gekozen. Omer werd weer assistent, maar wij met drieen, Liberat, Placide en ik, zijn niet herkozen. Er is voor de eerste maal een Italiaans broeder als assistent gekozen, br. Mario. De Italianen, drie in getal, hadden heel wat in de pap te brokkelen. Op hun programma stond van meet af aan; het generaal huis naar Rome verplaatsen en dit is in principe aangenomen. Het zal nog wel enkele jaren duren, maar dan gaat het zeker door! Elders heb ik een verslag van de zitting beschreven. Er is ook besloten, in de landen waar meer dan een huis is, aparte provincies te maken. In onze internaten heet dat; wordt er een provinciaal, bij ons visitator-vertegenwoordiger genoemd, en een provinciale raad benoemd .Bij de bespreking van dit punt werd Nederland met name genoemd, want wij alleen behoren nog tot het district Belgie. Wij kunnen verwachten, dat wij met onze twee huizen dus een aparte provincie gaan vormen [niet doorgegaan). Dubbel jammer is het daarom, dat we niet meer broeders hebben. Ik denk nu aan eigen juvenaat, noviciaat enz. Als de heer het huis nu maar wil bouwen... Dit zijn zo de voornaamste dingen van de afgelopen weken. In Gastel komt langzamerhand de rust terug, naar het schijnt, ofschoon de schok diep is. De pastoor en zijn handlangers of slachtoffers?, zitten nog in voorarrest. 't Is voor mij nog altijd onbegrijpelijk!

Oud Gastel, F. van Merrienboer.

Wordt vervolgd.

HET GEBEURDE 50 JAAR GELEDEN ... IN 1957

Het jaar waarin het arbeidsritme in Gastel nog werd bepaald door de stoomfluit van melkfabriek Vacca, die 's morgens om half acht, tussen de middag om twaalf en een uur en 's avonds om half zes te horen was. Ook op zaterdagmorgen.
Het jaar ook waarin de ronde van Frankrijk op TV [den Bels] te volgen was met chauvinistisch commentaar van Maurice Dieudonnee.
Tevens het jaar van de lancering van de Russische kunstmanen Spoetnik 1 en Spoetnik 2 met hondje Laika, hetgeen voor de nodig paniek in de westerse wereld zorgde, temeer daar Amerikaanse lanceringen van kunstmanen telkens op een mislukking uitliepen.
Het jaar ook van de A(ziatische) griep die in het voorjaar uitbrak en zich aanvankelijk niet ernstig liet aanzien maar die in het najaar heel Europa in zijn greep had en veel slachtoffers maakte.
Het jaar ook waarin het rijk veel minder liet bouwen vanwege de bestedingsbeperking, waardoor de woningnood bleef aanhouden en allerlei openbare werken een halt werd toegeroepen.
Ook Gastel raakte in de ban van de Rock and Roll, toen de film 'Rock Around The Clock' in het Rovotheater werd vertoond.
En op 10 mei zijn we met 10 miljoen Nederlanders.

Januari:
Zilveren jubileum van de Vincentiusvereniging. De oprichting was midden in de crisisjaren. A. Nuchelmans was president en A. Peeters vice-president, J. Geleijns secretaris en P. Smoor penningmeester. Volgens de stelregel 'geen enkel liefdewerk is ons vreemd' begon men 10 jaar geleden met een uitleenbibliotheek. Latere bestuursleden waren: A. Buijs, A. van Keep, H. Lambrechts, H. Luijten, L. en P. Smoor.

Door Gedeputeerde Staten wordt aan gemeente Oud- en Nieuw Gastel voor 1957 een bouwvolume toegewezen van 47 huizen. De gemeente reserveert de helft voor woningwetwoningen en de rest voor particuliere bouw.

Dansvereniging Terpsischore geeft in zaal Concordia een openingsavond. Ook rock en roll krijgt een beurt. The Melodians uit Roosendaal zorgt voor de muziek.

07-01: De cabaret en varieteshow *'t Is weer zo bij de* KRO wordt in de Rovo opgevoerd.
08-01: Ten gerieve van de EBA-bussen gaat gemeente binnenkort over tot reconstructie van Gastels Marktplein.

13-01: Populaire aanvoerder van SC Gastel Lou Jansen wordt tijdens de wedstrijd SC Gastel - Nieuw Borgvliet gehuldigd vanwege zijn 250" competitiewedstrijd voor de club.
DVO, speelt voor een volle zaal Concordia het prachtige toneelstuk 'Nacht en morgen'.

20-01: Kunst Na Arbeid speelt in de Rovo de opvoering 'Het meisje van Arnefjord' van Arie van de Lugt.
In de rubriek paspoort: Broeder Majella is terug. Wij kennen hem nog van de tijd dat we de eerste buitenlandse reis in korte broek maakten en in het klooster van Majella een week konden schuilen voor de stromende regen. We hebben hem leren kennen als goedlachse, Nederlandse Belg.

28-01: De gemeente gaat over tot afbraak van woning hoek Koelestraat – Beatrixstraat en tot inwendige sloping van de woning Korte Dreef 3.
Het bestuur van Avis Amicitia wordt uitgebreid met B. Heshof en N. Roebroeks.

30-01: Het bouwen van een winkelhuis voor J. Vissenberg is opgedragen aan aannemersbedrijf Van Oosterhout.

31-01: De eerste tuinbouwavond in zaal J. de Bont [de Drie Snoeken) trekt veel belangstelling

Februari:

01-02: In de Rovo: De film 'Rock around the clock' met Bill Haley.

04-02: Het College is voornemens om een tiental woningen van bouwvolume 1957 af te zonderen voor ouden van dagen en voor gezinnen zonder kinderen te bouwen aan de nieuw aan te leggen Emmastraat.
B&W geven Planologische Dienst Den Bosch opdracht tot wijziging van het uitbreidingsplan. Nu wordt een nieuw plan ontworpen voor de komende tien jaren. Na voltooiing van het Karolinaplan ligt het in de bedoeling gemeentewoningen en particuliere woningen te bouwen tussen Steenstraat en Korte Dreef met aansluitend zijstraten uitkomend in de Kerkstraat.
De revuegroep van turnvereniging V. en L. geeft vier voorstellingen van de revue 'Wij zetten deur' in de ROVO.

11-02: Aan F.A. Akkermans wordt te Breda op een bijeenkomst van de KVK en Fabrieken van WNB door voorzitter mr. Van de Schrieck de zilveren legpenning uitgereikt. Hij wordt opgevolgd door zijn zoon Piet Akkermans, die dezelfde dag wordt geïnstalleerd.

16-02: De heer Piet Frik, chauffeur bij transportbedrijf Van der Mast uit Oud Gastel [en niet W. van der Mast zoals destijds in het Brabants Nieuwsblad vermeld werd] redt bij een zeer gecompliceerde botsing door zijn grote tegenwoordigheid van geest verscheidene levens. Het gebeurt op de Rijksweg tussen Etten en Roosendaal. Mist is de oorzaak. Een

bestelwagentje uit Zeeland staat aan de kant, waar de wegenwacht herstelwerkzaamheden verricht. Vanuit Roosendaal komt een militaire DAF-truck, die het wagentje te laat ziet, uitwijkt en begint te slippen. Uit de andere richting komt een vrachtwagen met oplegger van Van der Mast geladen met straatklinkers voor de firma Gelsing uit Roosendaal. Piet Frik ziet nog kans zijn wagen tussen de bomen door te sturen. Een aanrijding is niet te vermijden, maar nu blijft erger bespaard. Als hij niet het fietspad zou hebben verkozen, dan zou de militaire truck verpletterd zijn door de 42-tonner. Ook een aantal auto's erachter botsen op elkaar, zodat er in totaal zes wagens bij betrokken zijn. Het commentaar van Piet was: "Ik kan toch nog sturen!"

21-02: De leden van de Boerenstand presenteren hun tractoren voor de kerkelijke zegening.

23-02: Presentatie van de Trommelaeren van Gastel bij Drie Snoeken.

26-02: Aan de NV Hollandia Vacca wordt het predikaat Koninklijk verleend.

Maart:

01-03: Post besteller 1e klas Mar. Meesters uit Oud Gastel is veertig jaar in dienst van de PTT. Na ruim 8 jaar met kleermakersknieen op tafel gezeten, zoekt hij een andere baan. Onder de Eerste Wereldoorlog is er juist gebrek aan personeel bij de posterijen en in 1917 kan hij als hulpbesteller in Gastel beginnen, waar zijn vader postbode was. Hij moet zich metterwoon in Roosendaal vestigen, maar keert na 25 jaar terug naar Gastel.

04-03: Carnavalsbal van de katholieke middenstand in Zaal Slootmans.

10-03: Eerste wedstrijd van de pas opgerichte schietvereniging van de Nationale Reserve in de Drie Snoeken.

15-03: Op het stationsemplacement in Roosendaal wordt de Gastelse rangeerder W.A. Hopstaken door een rangeerstel gegrepen en op slag gedood. Het slachtoffer is 27 jaar en laat drie kinderen na.

16-03: Het kerkbestuur krijgt subsidie voor de verdere restauratie van de Gothische toren van de Laurentiuskerk van de minister van OKW. Het werk wordt opgedragen aan de aannemer Sprangers Bouw- en Betonbedrijf NV te Breda.

Oud Gastel wordt weer verfraaid met de opening van twee nieuwe winkels namelijk in de Dorpsstraat de bloemenwinkel van C. Koevoets en aan het Karolinaplein de bakkers- en kruidenierswinkel van C. Paantjens.

17-03: Atleet Kees Mies wint de C-klasse van de IJzeren Manloop in Vught.

22-03: Architect Nelissen uit Hoeven heeft in opdracht van het college een nieuw plan ontworpen voor de bouw van 37 woningen in het Karolinaplan. Hierin zijn ook begrepen enkele kleinere woningen voor ouden van dagen.

26-03: Bij accordeonwedstrijden in Essen krijgt bij de virtuozen Ria Schouw de hoogste onderscheiding en een beker met 90 punten.

29-03: In de Rovo draaien het tweede deel '08/15 - Het vervolg' en 'Merijntje Gijzen's Jeugd'.

April:

05-04: In de Rovo: Sissi [eindelijk! staat er in de krant bij). De film wordt wegens overweldigend succes geprolongeerd.

07-04: Gastelse onderwijzers spelen 'Voor altijd Pilatus'. Er volgen nog meer opvoeringen in de Goede Week.
Het hele dorp spaart voor een bus met Gastelse meisjes naar Lourdes. Het ligt in de bedoeling om in 1958 [honderd jaar Lourdes] een reis naar het bedevaartsoord te maken.

15-04: Bij de Visdonk-loop in Roosendaal wordt Kees Mies eerste in de C klasse.

17-04: Jan Akkermans te Oud Gastel is 30 jaar voor de krant als bezorger actief in weer en wind.

27-04: Het RK Varkensfonds Sint Antonius viert haar 50-jarig jubileum in het patronaat met een feestavond en een Heilige Mis.

29-04: C. van Ginneken en J. Slootmans worden gehuldigd vanwege 40 jaar dienst bij Gastels brandweer.

29-04: Een Koninklijke Onderscheiding in Oud Gastel: Oranje Nassau in goud voor A.J. Buijs, postkantoorhouder te Oud Gastel.

30-04: Koninginnedag in Oud Gastel wordt o.a. gevierd met reveille op verschillende plaatsen door leden Gastels Fanfare, een Heilige Mis en een optocht met versierde fietsen. De jury bestaat uit Nel Akkermans, Eug. Van Nispen, Nel Timmermans, M. de Wolf en Van Reusel. Later zijn er volksspelen voor de schoolgaande jeugd gevolgd door spelen voor personen boven 14 jaar.
's Avonds concerten door Polymnia, Con Amore en Gastels Fanfare.

Mei:

06-05: De Handboogschutterij Virtus in Medio bestaat 70 jaar. Zij viert dit jubileum bij Ko van Oosterhout op de Stoof.

Juni:

05-06: Gastel neemt afscheid van kapelaan Janssens. Hij is als Kapelaan benoemd in Oudenbosch. Voor hem in de plaats komt kapelaan P. Dirne. Veel verenigingen maken gebruik van de gelegenheid om kapelaan Janssens de hand te schudden.

29-06: Dertienjarig meisje zwaar gewond. Jeanneke Vergouwen steekt rond kwart over twaalf's middags de weg over maar wordt daarbij geschept door de auto van M., die het slachtoffertje nog 300 meter meesleurt.

Het ongeluk gebeurt vlak voor haar ouderlijke woning op de weg van Oud Gastel naar Oudenbosch.

31-06: Ter gelegenheid van honderd jaar verkennerij is er een jamboree in Engeland. Er gaat een groep van 8 Westbrabantse verkenners naar toe met de Gastelaren: Coen Hofland, Piet Rademakers, Frits Schreuder en Martin Vrolijk.

Juli:

02-07: Reisvereniging Sint Willibrordus gaat naar de Belgische en Zeeuwse kust.

05-07: Het winkelwoonhuis van P. Akkermans wordt verbouwd door Mathee uit Zevenbergen.

S.C. Gastel - De Schutters 2-2. Deze wedstrijd is ten bate van Gezinszorg.

09-07: Juliana organiseert het West Brabants korfbaltoernooi.

15-07: Juliana wordt landskampioen te Empel.

20-07: Jaarmarkt van de middenstandsvereniging. Die wordt opgeluisterd door Gastels fanfare.

28-07: Bij accordeonwedstrijden te Den Bosch behaalt accordeonvereniging Con Amore de eerste prijs. En in de afdeling C wordt Ad Huybregts eerste.

31-07: Het bejaardenreisje gaat naar Scheveningen.

Augustus:

01-08: Bosbad Hoeven krijgt de beschikking over een Catalina Watervliegtuig om die bij de entree op te stellen. Het transport van het toestel voert ook door Gastel.

03 t/m 05-08 Jaarlijkse kermis.

06-08: De plannen voor Rijksweg 17 worden gepresenteerd. Het wordt voorlopig een tweebaansweg met gelijkvloerse kruisingen en gaat van Roosendaal tot buurtschap De Pelikaan bij Zevenbergen. Roosendaal tekent protest aan want de stad kan aan de Westzijde niet uitbreiden. Het project zal vanaf 1959 toch zo worden uitgevoerd.

11-08: Jos Aanraad wint nieuwelingenkoers te Bergen op Zoom.

29-08: Groot feest in Gastel. Cees Rijsdijk wordt 100. Dat wordt gevierd met verschillende muziekuitvoeringen, een receptie, een H. Mis, een gekostumeerde voetbalwedstrijd en er is een Vlaamse kermis vanwege het 30-jarig jubileum van de fanfare op de Karolinaweide.
De cafe's mogen tot twaalf uur open zijn.

29-08: Oud Wethouder Rie Luyten overlijdt. Hij had een grote staat van dienst als sociaal persoon. A. van Dongen volgt hem op als raadslid.

Personeel confectieatelier van Gils aan Koelestraat bij 10-jarig bestaan in 1957

Schoolreisje St. Joannesschool ca. 1957

Aftrap door honderdjarige Cees Rijsdijk, met o.a. scheidsrechter P. Rijsdijk

September:

13-09: De bond van bejaarden houdt een feestvergadering. A. van Hassel van de toneelvereniging Kunst na Arbeid zorgt voor de vrolijke toon.

14-09: In de krant staat een bericht over bloeddoping bij wielrenners!
Er is een meisjesjeugdraad in oprichting met de Kajotsters, Zonnebloemkinderen, Spoorzoeksters, de Gidsen en de Jonge boerinnen.

16-09: In Roosendaal wordt een begin gemaakt met de passage.
Wielerclub Helpt Elkander wordt 8e bij de landelijke clubkampioenschappen.

26-09: In de gemeenteraad komt aan de orde een lening a 4 % van 300.000 gulden door VCS suikerfabrieken. De bedoeling ervan is woningen te bouwen in Stampersgat. Er is daar echter geen bouwgrond voorhanden dus de lening wordt niet aanvaard. De Gemeente Dinteloord en Prinsenland neemt de lening over. Achteraf was er wel bouwgrond te Stampersgat!
De plannen voor de bouw van een nieuw raadhuis worden opgeschoven, vanwege de bestedingsbeperking door het rijk.

27-09: Vanwege de A. griep wordt de eerste communieviering uitgesteld. Ook allerlei verenigingsactiviteiten worden vanwege de griep opgeschoven.

28-09: Grote oefening van BB [bescherming bevolking) en de brandweer.

29-09: Mej. Freyters [van geboorte Gastelse] viert het feit dat ze 25 jaar begijntje is te Breda.
Zij zal het laatste begijntje zijn en sterft in april 1990.

In het najaar is er seismografisch onderzoek naar mogelijk aardolie of gas onder de Gastelse grond.
Er wordt hier echter niets gevonden dat daarop kan duiden. Bij onderzoek in Groningen wordt in Slochteren de bekende aardgasbel gevonden.

Oktober:

04-10: Lancering van Spoetnik 1 door Rusland.

10-10: Opening van de school voor schipperskinderen. Deze wordt verricht door mevrouw Tazelaar, de echtgenote van inspecteur Tazelaar van het buitengewoon onderwijs. Vooraf is er een heilige mis opgedragen door pastoor van den Elzen. Een en ander wordt opgeluisterd door een koor van de schipperskinderen en het onderwijzend personeel. Bij de opening wordt ook betrokken pastoor Hamerlynck, de schipperspastoor uit Willemstad en mevrouw Hofland. Broeder Majella Borghouts maakte twee schilderijen: een van mgr. Scheppers en een van broeder Theophile Nijman en deze worden onthuld. Na de opening is er een feestvergadering voorgezeten door burgemeester Hofland. Het schoolgebouw werd ontworpen door architectenbureau Sturm en gebouwd door Gebr. van Aken uit Stampersgat.

Aanrijding tussen de auto van melkhandelaar Q. Br. en een trailer. Er is veel materiele schade.

12 en 13-10: Jaarlijkse tentoonstelling van misgewaden en fancy fair georganiseerd door de missienaaikring.

13-10: Ten behoeve van een nieuwe rondweg [die er in 1980 uiteindelijk komt) worden aan het Moleneind enige woningen afgebroken.
S.C. Gastel - de Schutters 3-1.

17-10: Biljartvereniging Vios houdt clubkampioenschappen in Zaal Slootmans. En aquariumvereniging Aqua Terra houdt huiskeuring bij J. de Bont [3 Snoeken].
Kapelaan Kloeg viert zijn 25-jarig priesterschap, waarvan 12 jaar in Gastel.
Dhr. A. van Hooydonk is 25 jaar in dienst bij aannemersbedrijf A. en C. van Oosterhout.

26-10: De R.K. dansvereniging Terpsichore heeft een balavond in zaal Concordia met de band 'The Moonlight Serenaders'.

27-10: Vanwege de bevrijdingsherdenking is er een stille tocht naar het monument. Dat staat er inmiddels 10 jaar. Aan die tocht nemen deel de Harmonie, de Gastelse Trommelaeren, Zangvereniging Polymnia en het kerkkoor. Opvallend veel jongeren zijn erbij aanwezig.

November:

Gedurende deze maand rijden er verschillende malen bussen naar het sportpaleis te Antwerpen. Daar zijn uitvoeringen van de Wiener Eisrevue. De meeste bussen rijden daarna nog naar Zandhoven De Veertien Billekes of de Blauwe Donau bij Brasschaat. Daar wordt gedanst op het orgel of een of ander 'Sjaaworkest'.

01-11: Vanaf deze datum is de maximum snelheid in de bebouwde kom 50 km. per uur.

03-11: Toneelvereniging D.V.O. voert op het toneelstuk 'De eenzame Heer' uit Sjanghai.
Rusland lanceert Spoetnik 2 met aan boord het hondje Laika.

20-11: Aquariumvereniging 'Natuur in huis' houdt een lezing.

23-11: Het echtpaar van Rijsbergen - Schrauwen aan de Roosendaalsebaan viert de gouden bruiloft.

25-11: Gemeenteraadsvergadering:
De lagere ambtenaren krijgen een toeslag.
De onderwijsvergoeding per leerling per jaar wordt vastgesteld op fl 35,-.
Plan Karolina wordt uitgebreid met 70 woningen.
Het nieuwe gemeentehuis wordt weer besproken. Het zou op de plaats van Het Hof aan de Markt moeten komen. Het Hof moet toch verdwijnen!

December:

10-12: Jos Aanraad wordt judo-kampioen van Roosendaal en omstreken. Hij is in het bezit van de zwarte band.
Het notarishuis Dorpsstraat 9 wordt door de gemeente aangekocht. Daar een nieuw gemeentehuis vanwege de bestedingsbeperking niet gebouwd kan worden zal het notarishuis verbouwd worden tot voorlopig gemeentehuis.
Dat past in de plannen van de provinciale planologische dienst om de woningen aan de Oostkant van de Markt incluis het Hof af te breken ten behoeve van een nieuw raadhuis. Voorts zullen er eventueel bejaardenhuizen gebouwd worden ten westen van het notarishuis.

19-12: Amerika lanceert een kunstmaan maar dit mislukt.

25-12: In de kerk wordt een elektrische klokkenluidinstallatie in gebruik genomen. De 84-jarige Kees Jonkers is daarmee als klokkenluider op non-actief gezet. Zijn kleinzoon Jan is als organist 'nog lang niet uitgespeeld'.

29-12: Kapelaan Kloeg richt het knapenkoor Sint Laurentius op.

30-12: Pater J. van Leengoed vertrekt om gezondheidsreden uit Jogjakarta [Indonesie] naar Nederland.

Onderzoek: W. van den Broek en P. Peeters
Bewerking: P. Peeters.

Bronnen:

- Brabants Nieuwsblad jaargang 1957
  Sint Laurentiusklok Jaargang 1957
- Het aanzien van 5 jaar 1956-1960 De Spaarnestad

UIT DE NOTULEN VAN GASTELS FANFARE EN MANNENKOOR

Enige tijd geleden kwam dhr. J. Willemen op bezoek in ons museum. Hij is de zoon van C. Willemen, in de jaren 40 bestuurslid van Gastels fanfare en nakomeling van de laatste dirigent van de harmonie, dhr. W. Willemen, waarover het in de notulen gaat.
Hij had voor de heemkundekring het notulenboek bij zich van de muziekvereniging Gastels Fanfare en Mannenkoor, dat bestaan heeft van 1877 tot 1917.
Deze vereniging liet de Harmoniezaal aan Kerkstraat 27 bouwen.

Vooraf

In 1870 bestond er al een muziekvereniging te Oud Gastel nl. de 'Harmonie en Liedertafel'.
De vereniging veranderde echter van naam in 1877 en vanaf dit jaar wordt een notulenboek bijgehouden door secretaris Jan Frederik Vlekke, op dat moment boekhouder bij de Gastelse Suikerfabriek te Stampersgat.

Het notulenboek geeft als datum van de eerste vergadering 24 december 1877 bij J. van Helfert, maar daarna volgen er verslagen van een bestuursvergadering op 15 december 1877 bij J van Mechelen en een ledenvergadering op 18 december 1877 bij A Looijen.
Op deze laatstgenoemde vergadering zijn, aanwezig: H. Mastboom, A. van Moorsel, R. Verlinde, F. van der Vaart, A. van Helfert, G. Meyers, P. van de Meulen, J. Brocatus, J. van Mechelen, P. de Jong, J. van Helfert, F. van Aalst, J. van Kalmthout, M. van Leest, dhr. Sengers, L. de Vos, A. Schoutens , P. Schoutens, G. Hagenaars, J. van Domburg, P. van der Lint, A. Looijen, P. Smoor, F. Buckens en P. Luyckx.
Er zitten verschillende schoolmeester tussen zoals Sengers en G Meyers. Daarnaast ook verschillende cafehouders zoals J. van Helfert, J. van Mechelen, P. Smoor, J. Brocatus, I. van Sprundel en J. van Kalmthout. Voorts J.F. Vlekke, destijds boekhouder van de Gastelse Suikerfabriek te Stampersgat en woonachtig Dorpsstraat 6 en burgemeester Mastboom.

Laatstgenoemde zit de vergadering voor.
Hij wordt verkozen tot voorzitter. Dhr. Meijers wordt penningmeester en J. Vlekke secretaris.
De voorzitter deelt meteen mee dat de vereniging van dokter van Sprang het eerste jaar fl 100,– zal ontvangen en ieder volgend jaar fl 50,–. De voorzitter zelf is van plan zolang hij burgemeester blijft, jaarlijks fl 25,– te schenken.

Op de vergadering van 15 december bij J. van Mechelen wordt aan de orde gesteld om instrumenten van de oude muziekvereniging over te nemen, maar de onderhandelingen lopen stuk dus dat gaat niet door.
Voor de kapelmeester dhr. Luty uit Bergen op Zoom wordt fl 0,80 betaald voor logies bij L. van Sprundel en voor vervoer fl 0,25 per keer.

Op 18 december 1877 wordt vergaderd bij A. Looijen.
En ook nu is er een financiele meevaller. Baron de Wijckersloot de Rooijenstein uit Brussel schenkt een bedrag van fl 75,–.
A. van Helfert neemt het vocale gedeelte en het theoretisch onderricht voor zijn rekening voor de vergoeding van fl 1,00 per lid. Voortaan zal op dinsdag het koor repeteren en op donderdag de fanfare. Besloten wordt ook dat alleen de kapelmeester beslist welk instrument door ieder zal worden bespeeld.
Op die avond is er ook een loting tussen de verschillende herbergiers, leden van de vereniging, waar de vergaderingen zullen plaatsvinden.
Op het lijstje staan: J. van Kalmthout, J. Brocatus, A. Looijen, J. van Helfert, J. van Eekelen, A. van Loon. J. van Mechelen, P. Smoor en L van Sprundel.
Dhr. van der Vaart schenkt enige lessenaars.
De onderhandelingen met de oude harmonie zijn weer opgevat en nu wordt besloten om voor fl 75,– de gehele inventaris over te nemen.
Er is bij prins Alexander een subsidieverzoek ingediend, maar daar is afwijzend op beschikt.
Om toch wat financiele ruimte te krijgen besluiten de bestuursleden ieder fl 25,– als renteloos voorschot te geven. Behalve de penningmeester doet elk bestuurslid mee.
Voorts wordt besloten dat ieder bestuurslid bij afwezigheid op de bestuursvergadering fl 0,10 boete zal betalen.
De vergadering besluit ook om aan dhr. van Sprang het beschermheerschap op te dragen.

In september 1878 blijkt dat het financieel niet bepaald op rolletjes gaat. Er wordt besloten om bij dhr. Eemans geldelijke steun te vragen en er is een voorstel om de kapelmeester maar eens in de veertien dagen te laten komen. Bovendien is er de klacht dat de leden weinig vorderingen maken.
Op 5 december 1878 wordt het eerste concert gehouden bij J. van Helfert.
Op het programma staan twee muzikale gedeeltes met afwisselend instrumentale en gezongen muziek. Er worden o.a. werken uitgevoerd van Weber en Strauss maar ook twee muziekstukken van kapelmeester Luty.
Daarna is er een klucht, opgevoerd door de leden onder de titel 'Zonder Geld op reis'.

Uit het eerste jaarverslag blijkt dat er in de zomer vier vrije uitvoeringen zijn gegeven en in de winter een verplichte.

GASTELS

Fanfare- & Mannenkoor.

1e VOCAAL- & INSTRUMENTAAL

CONCERT,

op DONDERDAG den 5 December 1878,

in het Locaal van den Heer J. VAN HELVERT te Gastel.

PROGRAMMA

1e DEEL.

1.	Marche militaire,.....	DUNKLER.
2.	De Dageraad. Koor.....	H. WEIDT.
3.	Hymne.....	WEBER.
4.	Cromwel & Charles I. Duo historique....	CONCONE.
5.	L'Impériale. Schottisch.....	BENDER.
B.	De Vriendschap. Koor.....	KAREL MIRY.
7.	Souvenir de l'Orient. Galop.....	LUTY.

2e DEEL.

1,	Vélocipède-Marsch ..... arr. par	LUTY.
2.	Het Kerkje. Koor.....	BECKER.
3.	Notre Dame de Walcourt. Marche.....	V. D. BOOGAERDE.
4.	De Wijnproevers. Quartet.....	
5.	Serenade.....	SCHMIDT.
	Danskoor.....	J. OTTO.
7.	Crinoline-Walzer.....	STRAUSS.

3e DEEL.

ZONDER GELD OP REIS.

Kluchtspel in één bedrijf.

Aanvang 's avonds ten 6 ure.

Ingezetenen, niet-leden, hebben toegang tegen betaling van *f* **1.**— en vreemdelingen, niet geïntroduceerd zijnde, tegen betaling van *f* **0.50** entrée.

Nederlandsche Stoomdrukkerij. J. v. Poll Suykerbuyk. Rosendaal.

IIe WINTER-CONCERT

DOOR

GASTELS FANFARE & MANNENKOOR

te QA EL,

in het Lokaal van den Heer J, A, BROCATUS,

op **DONDERDAG** *den 20 FEBRUARI 1879.*

EERSTE DEEL.

1. Tramway-Marsch . . . . . SUPPÉ.
2. De Alpenherder. Koor. . . . FRANZ ABT.
3. La Marjolainc. Polonaise . . . . . CHOPIN.
4. Dan vind ik de menschen. Coupletten, voor te dragen door den Heer . . . G. A. M.
5. The lady :of the lake. Schottisch. Arr. par LUTY.

TWEEDE DEEL.

1. Marche brillante . . . . . WEBER.
2. Het Kapelletje. Koor . . . . . KREUTZER.
3. Koning Yngwar. HOFDIJK. De lamatie door den Heer . . . . . V.
4. Walzer. Koor. . . . . OTTO.
5. Hollands roem., Marsch. Arr. par. . LUTY.

DERDE DEEL.

Een Neef uit Oost-Indië.

Blijspel in één bedrijf.

Aanvang 's avonds ten 7 ure precies.

In 1880 wordt een uitstapje per boot gemaakt naar Dinteloord. Dat wordt besloten met een flinke verkwikking in Stampersgat.
Maar er is volgens het jaarverslag ook een minpunt: "Met een medelijdend schouderophalen kunnen we slechts denken aan de kleinzieligheid van de Prinslandse waarnemend burgemeester, wiens muzikaal gevoel te weinig ontwikkeld was om onderscheid te maken tusschen eene feestvierende harmonie en bedelend straatgefiedel en wiens hooge toestemming eerst moest worden verzocht alvorens we onze uitvoering mochten vervolgen. De oude kwestie van den haan die den baas wil spelen op den mesthoop!"
En zoals in vorige jaren zorgen de bestuursleden en weldoener van Sprang dat op het einde van het jaar het financiele gat weer gedicht wordt.
In 1880 is er de 5e uitvoering met twee muzikale gedeelten met zelfs 4 werken van Luty.
Daarna is er een blijspel in twee bedrijven 'Klopgeesten'. En de afsluiting is een klucht in een bedrijf: 'Het spook in de middernacht'.

Op de bestuursvergadering van 29 juni 1881 zijn er klachten binnengekomen over de kapelmeester, die door dronkenschap zijn taak niet naar behoren kan vervullen. Hij heeft alle gezag over de leden verloren.
Bij een bezoek aan Standdaarbuiten bleek dat het muzikale peil veel lager lag dan dat van de harmonie van Standdaarbuiten, hoewel dat muziekgezelschap veel minder leden telde. Een oorzaak daarvan wordt gezocht in het slecht functioneren van de kapelmeester.
Gevraagd zal worden aan dhr. P. Cranen, die al de leiding heeft over de zangrepetitie ook de leiding op te nemen van de harmonie. Hij stemt daarmee in en de kapelmeester Luty wordt ontslagen.

In januari 1882 wordt dhr. van Mechelen penningmeester.

Het jaarverslag over het jaar 1882 vermeldt o.a. dat er muzikaal een grote stap voorwaarts is gedaan, dank zijn de inzet van de leden en de nieuwe dirigent Cranen. Het cafe van P. van Sprundel wordt ongeschikt gevonden om daar verder te repeteren en gevolg is dat dhr. van Sprundel uit de vereniging stapt.
Er is discussie over de ruimtes waar gerepeteerd kan worden en de gelegenheid voor de uitvoeringen. Daarvoor zijn er maar een paar geschikt in de ogen van het bestuur. Er wordt gesteld, dat twee uitvoeringen voor de kastelein meer opbrengen dan drie maanden repeteren, dus men wil de uitvoeringen graag hebben. Omdat men er niet uitkomt blijft alles zoals het is en dat is dan ook een van de redenen om in de toekomst een eigen zaal te laten bouwen.

In 1885 worden er enkele leden verzocht om uit de vereniging te stappen vanwege slechte prestaties. Die doen dat. Ene Akkermans betaalt zijn contri-

butie niet en zal verzocht worden om ook op te stappen. Op de vraag van bestuurslid van der Vaart omtrent deze kwestie is het antwoord dat ook A. opstapt.
In 1885 worden het 15" en 16" winterconcert gehouden hetgeen inhoudt dat er meerdere keren per jaar een concert wordt gehouden.
Het jaarverslag van 1885 is zeer lovend over de ijver van de leden en de zorg die aan de instrumenten wordt besteed.
Er zijn 22 werkende leden, 25 gewone leden en 17 buitengewone leden.
De werkende leden zijn de leden die in het koor zingen of een instrument bespelen. De gewone leden zijn leden, die niet muzikaal actief zijn en de buitengewone leden zijn begunstigers. Het tekort is dan slechts fl 19,56 en een halve cent en dat wordt weer aangevuld door de voorzitter.
Het 16" en het 17e winterconcert wordt gehouden in de school van de Steenstraat en op het programma van laatstgenoemd concert wordt speciaal vermeld, dat er "voor eene behoorlijke verwarming wordt gezorgd". Personen beneden de 15 jaar worden niet toegelaten. Misschien heeft dit te maken met het blijspel: "Wie is de vader?"

In de bestuursvergadering van 4 februari 1886 wordt voor de eerste keer gesproken over aankoop van een terrein om later daarop een zaal te bouwen. Er is een perceel van dhr. Koevoets met een woning verkrijgbaar voor fl 3000,–. De voorzitter is bereid dat bedrag voor te schieten tegen een rente van 3 % per jaar onder voorwaarde dat het voorstel in de volgende ledenvergadering wordt voorgelegd aan de leden.
Op de ledenvergadering van 11 februari 1886 krijgt het bestuur de machtiging van de leden om tot aankoop over te gaan.

Op 1 januari 1887 lijdt de vereniging een groot verlies bij het overlijden van president-burgemeester H. Mastboom. Zijn echtgenote Anna van der Veeke blijft echter de harmonie financieel steunen.
Op 17 maart 1887 wordt als opvolger van H. Mastboom gekozen dhr. R. Verlinden. Het verslag geeft aan dat er maar fl 1,40 aan boetegeld werd ontvangen waaruit geconcludeerd wordt dat het verzuim op de repetities klein is.

Het jaarverslag van 1888 geeft aan dat er nu fl 10,20 aan boetegeld is ontvangen.
Toch wordt de muzikale kwaliteit weer geroemd.
Voor het eerst is er een batig saldo en wel van fl 11,65.
In dit jaar komt er weer een voorzitter in de persoon van Dr. Dautzenberg, die met de weduwe van H. Mastboom trouwt.

Op de algemene vergadering van 20 december 1889 komt het voorstel om de

statuten te wijzigen zodat het bestuur een geldlening van fl 8000,– kan afsluiten om een lokaal te bouwen op het perceel dat al in eigendom is van de vereniging.
Mevr. Mastboom is bereid om de lening te verstrekken onder voorwaarden:

Het rentepercentage is 2,5 % per jaar en het gebouw mag alleen gebruikt worden als gewoon koffiehuis en de zaal alleen voor repetities en concerten van de Gastelse Fanfare en Mannenkoor. Bovendien moet het bestuur jaarlijks aftreden en de hypotheekverleenster heeft inspraak bij verkiezing van drie van de vijf bestuursleden.

Het voorstel wordt door 31 van de 34 stemgerechtigden aangenomen.

Op de bestuursvergadering van 13 maart 1890 wordt op voorstel van dhr. van der Vaart besloten het societeitsgebouw in gedeelten te laten aannemen.
Het metselwerk, het grof en fijn timmerwerk afzonderlijk en de stenen zelf aankopen.
De hardstenen worden geleverd door de firma G. Broeren uit Roosendaal en de metselstenen komen van steenfabriek De Marksteen.
Dhr. van der Vaart is architect en houdt toezicht bij de bouw.
Van de opening van het gebouw op 14 september 1890 is vreemd genoeg in dat jaar niets te vinden in de notulen. Dat komt pas aan de orde in het jaarverslag.
Als de societeit gereed is wordt het cafe gedeelte verhuurd aan kastelein. Mangelaars.
Op de bestuursvergadering van 11 februari1891 wordt de rekening van het societeitsgebouw afgesloten. De penningmeester deelt mede dat de kastelein de huur nog niet betaald heeft.
Die wordt binnengeroepen. Deze deelt mede dat hij nog niet betaald heeft, omdat hij geen contract heeft. De secretaris wijst de kastelein op het feit dat er geen schriftelijk contract was opgemaakt vanwege de hoge kosten, die dan weer verhaald zouden moeten worden op de huurder.
Het bestuur verzoekt de kastelein alsnog een schriftelijk contract te tekenen, maar dat wil hij niet vanwege de kosten. Anderzijds valt het hem bezwaarlijk om de huur te betalen, terwijl hij afgelopen oktober had verklaard dat de huurpenningen bij hem gereed lagen.
Hij belooft alsnog de huur binnen een week te betalen, maar geeft ook aan dat de huur te hoog is. Hij wordt erop gewezen dat hij veel inkomsten had bij de openingsfeesten.en dat moet hij ook toegeven.
Er zijn problemen met de afvoer van regenwater. Dat loopt bij buurvrouw Slooters door de muren. Dat probleem wordt opgelost.
Dan is er ook de kwestie van de wed. de Jongh die tot vier keer toe een staal had geleverd voor het toneelgordijn. Ze werd aan het lijntje gehouden door dhr. van der Vaart en het gordijn wordt toch door een ander geleverd. Zij schrijft

daarover een brief met ook de vermelding dat drie van haar familieleden in de fanfare zitten. Dit wordt in de vergadering afgedaan met dat de aanbieding van mevr. de Jong niet "concureerend" is.

Op diezelfde vergadering komt het sluitingsuur aan de orde.
Er is eigenlijk geen vastgesteld sluitingsuur, maar met vastenavond ging het mis.
De secretaris had op vastenavonddinsdag zitten kaarten met de voorzitter en was daarna gaan biljarten. Om twaalf uur kwam de voorzitter met de orde: "Heren, Sluitingsuur! Het is aschwoensdag!" De secretaris was het er niet mee eens dat de zaal gesloten zou worden, o.a. omdat diverse leden de aswoensdag niet vieren.
Op zich heeft de secretaris geen moeite met het sluiten op vastenavonddinsdag om twaalf uur, want de politie heeft dan al moeilijkheden genoeg.
Voortaan zal bij aanvang van de repetities op bijzondere dagen "geafficheerd" worden hoe laat het sluitingsuur is.
Dhr. v.d. Vaart stelt dat, als men dan toch na 24.00 uur wil blijven, dan maar in de achterzaal moet gaan zitten!
Voorgesteld wordt om op de kermisdagen, vastenavonddinsdag en nieuwjaarsdag het sluitingsuur te stellen om 24.00 uur. En op andere repetitie- en concertdagen om 02.00 uur's nachts!
Op de bestuursvergadering van 20 februari 1891 is er het verslag van de oprichtingskosten van het gebouw.

De ontvangsten bedroegen fl 9393,36 en de uitgaven fl 12726,66. Bovendien was er een biljard gekocht voor fl 500,–. Er waren o.a. inkomsten van de sloop van het huis, dat op het perceel stond.
Op 16 juni 1891 is er een gesprek met de huurder over de te betalen huur. Het bestuur is bereid om de huur te verlagen, maar de kastelein neemt daarmee geen genoegen. Tenslotte geeft de kastelein aan dat hij de huur wil beeindigen en dat hij de huurachterstand wil verrekenen met over te nemen glaswerk.
Op de ledenvergadering van 16 april 1891 komt het sluitingsuur nogmaals aan de orde.
De beschermvrouwe wenst dat de societeit voortaan als sluitingsuur 24.00 uur heeft. Alleen bij de concertdagen om 1 uur. Veel leden zijn het er niet mee eens, want ze vinden het een beperking van de persoonlijke vrijheid, maar omdat het een wens is van de beschermvrouwe, waarvan de vereniging financieel afhankelijk is, wordt het voorstel toch aangenomen met 42 tegen 5 stemmen.

Op 16 april 1891 is er een algemene vergadering en daar wordt over het nieuwe gebouw het volgende vermeld:
"Het afgelopen jaar was voor onze vereniging in menig opzicht merkwaardig.
Immers kwamen wij door onze hooggeachte beschermvrouwe in het bezit van een eigen lokaal, het welk zoozeer in eene langgekoesterde behoefte voorziet, dat wij niet anders dan met de grootste dankbaarheid en zelfvoldoening van dit feit melding kunnen maken.
Eene verandering van de statuten moest aan de oprichting voorafgaan.
De voornaamste wijziging die daarin moest worden gebracht kwam hier op neer dat de beschermvrouwe de bevoegdheid werd toegekend om 3 leden van het bestuur te benoemen om reden, die reeds bekend gemaakt waren. Deze wijziging werd met bijna algemeene stemming goedgekeurd. Weldra kon met de door de heer van der Vaart ontworpen gebouw begonnen worden hetwelk thans de trots onzer vereniging en het sieraad onzer gemeente uitmaakt. De kosten, het ameublement daaronder begrepen beliepen fl 13.000,–, waarvan fl 12000,– door Mevrouw Dautzenberg a 2,5 % op de vroeger reeds medegedeelde voorwaarden werden verstrekt.

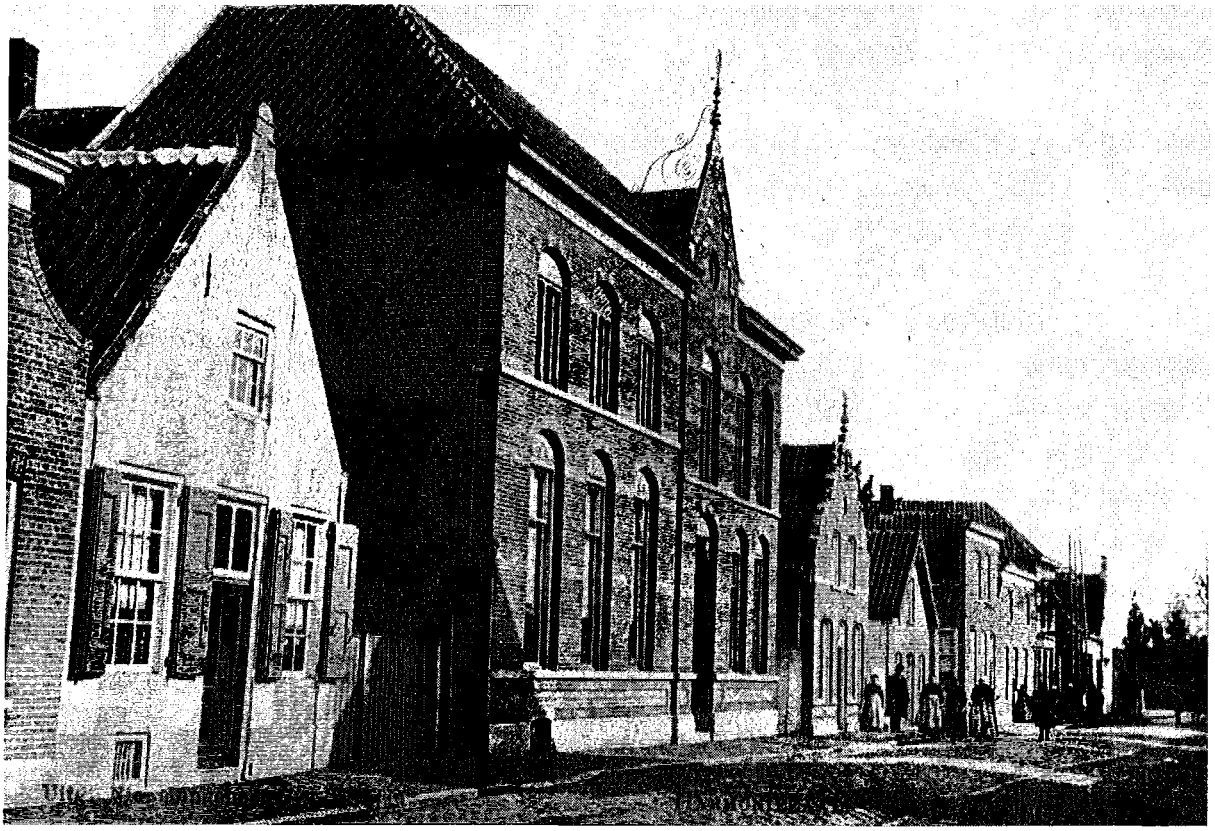

Harmoniezaal in de Kerkstraat omstreeks 1905

De feestelijke opening van het gebouw heeft zooals men weet met den grootsten luister en onder algemeene geestdrift plaatsgevonden.
Het beroemde mannenkoor uit Den Bosch verleende daarbij zijne medewerking en de heer van der Vaart had dan ook menig woord van erkentelijkheid in ontvangst te nemen voor zijn pogingen om het Bossche Kwartet in ons nieuw

lokaal te introduceren."
In het verslag staat tevens dat het aantal leden als gevolg van het eigen lokaal is gestegen. Het aantal werkende leden is 24, de gewone leden 22 en de buitengewone leden 88. Tesamen 134 leden!

De laatste genotuleerde bestuursvergadering is gehouden op 12 juni 1891. Dat is de laatste vergadering met J.F. Vlekke als secretaris. Hij is dan al tien jaar directeur van het suikerfabriek en op dit moment zelfs ook directeur van suikerfabriek Sint Antoine.

In het verslag over 1891 wordt vermeld, dat de rente die moest betaald worden voor de hypotheek weer werd teruggeschonken door de beschermvrouwe.
Er wordt ook aangegeven dat de belangstelling voor de maandelijkse concerten maar matig is. Vooral de honoraire leden laten zich niet voldoende zien.
Maar ook de toewijding aan de zang is verre van bevredigend. Want de fanfare betreft: Vooral aan het oefenen thuis ontbreekt nogal wat.
In dat jaar is de vereniging o.a. geweest op het festival te Eekeren en societeit Burgerkring te Roosendaal.

Dan worden er een aantal jaren geen notulen in het boek genoteerd. Pas over het jaar 1898 wordt er weer een jaarverslag gemaakt, door secretaris H. Mastboom. Voorzitter is dan J. Dautzenberg.

Op de algemene vergadering van 26 januari 1899 wordt teruggekeken op de feesten rondom de inhaling van de nieuwe burgemeester (A. Mastboom) en de kroning van koningin Wilhelmina.
Een trip naar Sliedrecht was minder geslaagd. Het optreden daar werd niet zo geapprecieerd, maar daaraan tegen was de opluistering in Hoeven bij de kroningsfeesten goed verlopen. Daar was enthousiasme onder de bevolking. Conclusie was dat de vereniging het boven de Moerdijk maar niet meer moest zoeken!

Op de vergadering van 8 februari 1900 komt het biljard aan de orde. Die kost elk jaar weer geld.
Besloten wordt dat de kleine kosten voor rekening van de kastelein komen en de overige kosten zijn voor de gebruikers van het biljard.
Voorts wordt aandacht besteed aan het overleden lid Adriaan Corsmit, die altijd in was voor een vrolijke noot. Hij was in voor een grapje en vele leden kwamen destijds te laat op school aan de Koelestraat, omdat ze aan het schuifraam van Adriaan hadden geluisterd.

Uit het jaarverslag van 1901 blijkt dat de vereniging toch weer boven de Moer-

dijk nl. in Den Haag is geweest en het optreden daar verliep uitstekend.
Het komt meermalen voor, dat er tijdens uitvoering in de zaal door sommige leden wordt gekaart, hetgeen als hinderlijk wordt ervaren. [Er is dus niets nieuws onder de zon, want dat kwam enkele jaren geleden nog voor onder een muziekoptreden bij een Gastelse muziekvereniging PP.)
De kastelein wordt verzocht om tijdens uitvoeringen geen kaarten meer te verstrekken.
Op de algemene vergadering van 5 april 1904 is er een schrijven binnengekomen van dirigent Cranen waarin hij om leeftijdsredenen ontslag aanvraagt. Dat wordt hem op eervolle wijze verleend. Hij wordt erelid.
Als opvolger wordt benoemd dhr. W. Willemen.
De voorzitter stelt dat de vereniging op 1 januari 1905 ten einde loopt. Besloten wordt om de tijdsduur te verlengen met 29 jaar.
In 1909 komt er een voorstel van bestuurslid J. de Bie om een werkend lid op te nemen in het bestuur. Hij treedt terug om dat mogelijk te maken.

Vanaf die tijd is er na jaren weer een nadelig saldo, maar de voorzitter doet dit vooralsnog af met het gezegde: "Alles sal reg kom."
Op 26 november is er een discussie om de fanfare op te laten gaan in een harmonie. Deze zal duurder zijn maar de ondervinding leert dat de fanfare in de zaal niet voldoet. Het klinkt niet hard genoeg. Een harmonie zal meer leven in de brouwerij brengen.
Er wordt besloten om de fanfare om te zetten in een harmonie.

Op 9 december 1909 worden de statuten herzien. Daarbij is de inbreng van meester Vermeulen zeer groot.

De ledenvergadering van 9 februari 1911 geeft aan dat er weer een tekort is. Vooral het meubilair kost het nodige. Er wordt met stoelen gegooid!

De tekorten worden steeds groter. In 1911 fl 203,67 en in 1912 fl 246,63!
Op de vergadering van 27 maart 1913 wordt het mannenkoor wegens het gebrek aan leden opgeheven en het bestuur lijdt een verlies door het overlijden van dhr. van der Vaart.
De laatste vergadering in rij is van 5 februari 1914.

Pas op 23 augustus 1917 is er weer een ledenvergadering en dit is definitief de laatste.
Voorgelezen worden dan de rekeningen van 1914, 1915 en 1916.
Er is dan een batig saldo over 1916 van fl 47,58. Dat komt, omdat er wel contributie werd betaald maar geen uitvoeringen werden gegeven.
Het bestuur wordt gemachtigd om de eigendommen te verkopen.
De schuldenlast bedraagt fl 18991,31.

De voorzitter deelt mee dat zodra de verkoop van de bezittingen heeft plaatsgevonden de leden weer bijeen worden geroepen om dan een voorstel te doen om de vereniging op te heffen.
Goedgevonden wordt dat de instrumenten binnen veertien dagen moeten worden ingeleverd.

Daarmee komt een einde aan Gastels Harmonie.

Een van de oorzaken van de teloorgang was omdat veel werkende leden waren gemobiliseerd tijdens de oorlog 1914-1918 en veel instrumenten waren uitgeleend aan de inmiddels overal opgerichte bataljonscorpsen.
Op 24 november 1917 wordt de harmoniezaal verkocht aan parochie Sint Laurentius.
In 1920 komt er weer muziek in 'Gastels brouwerij'. Dhr. C. Melsen richt de harmonie Concordia op. Deze heeft de repetitie en concertruimte in zaal Concordia op Dorpsstraat 80.

In 1927 richt een ontevreden groep leden Gastels fanfare op.
Er spelen zich dan taferelen af, die doen denken aan de film Fanfare van Bert Haanstra.

Concordia gaat ter ziele aan het eind van de oorlog en Gastels Fanfare, intussen uitgebreid met een drumband, bestaat heden ten dage nog.

P. Peeters.

Bronnen:

- Notulenboek Gastels Fanfare en Mannenkoor 1887-1917.
- A. Delahaye: Gastel Land van Abten en Markiezen.
- J. Aanraad 1890 - De Harmoniezaal - 1990 Jaarboek 1991 Heemkundekring Het Land van Gastel

BESCHRIJVING VAN EEN REEKS REÜNIES VAN DE SINT JOANNESSCHOOL TE OUD GASTEL

In 1980 kreeg P. de Bruyn, oud-leerling het idee om een reunie te organiseren voor zijn klasgenoten, die met hem samen op de Sint Joannesschool te Oud Gastel hadden gezeten.
Aanleiding was het feit dat ze allen tegen de vijftig liepen en als dan de reunie zou plaatsvinden dan had het merendeel Abraham wel gezien.
Een andere aanleiding was dat het gebouw van de Sint Joannesschool, waar ze hun schooljaren doorgebracht hadden, op de nominatie stond om afgebroken te worden.
Nu werden er in het verleden al wel meer reunies gehouden door oud-leerlingen en in april 2002 was er een grote reunie georganiseerd vanuit de school, maar geen van allen presteerden het om dit vier keer te doen, vandaar de aandacht hiervoor in ons jaarboek.
Aanleiding om dit verslag nu te plaatsen is het feit, dat de eerste reunie intussen alweer 25 jaar geleden is.

Voorgeschiedenis
Nadat in 1920 landelijk het openbaar onderwijs en het bijzonder onderwijs voor de wet gelijkgesteld werden, kregen ook de bijzondere scholen rijkssubsidie en dat gaf veel kerkbesturen de gelegenheid om katholieke scholen te stichten.
In Gastel was er naast de twee openbare scholen al wel een R.K. meisjes- en bewaarschool, maar de jongens moesten nog naar de school aan de Steenstraat of de Koelestraat.

Die gelijkstelling was voor het kerkbestuur het startsein voor nieuwe activiteiten.
Voor de meisjesschool werd een nieuw gebouw ontworpen en aanbesteed. En nu werd ook voor de jongens een gebouw getekend en aanbesteed.
In 1921 werd begonnen met de bouw van de beide scholen en de jongensschool was op 30 november van dat jaar zover gereed dat deze op die dag in gebruik genomen kon worden.

Het gebouw had 8 klaslokalen, een gymzaal en een zeer grote cour (Speelplein). Er was maar in een lokaal verlichting. De verwarming bestond uit kolenkachels en de wc's hadden geen waterspoeling.

De stichter der beide scholen was pastoor Damen. Hij was voorzitter van het kerk- en schoolbestuur. Zijn priesternaam Joannes werd de naam voor de

nieuwe Joannesschool.
Het eerste hoofd van de school was A. Nuchelmans en die zou dat blijven tot 1 augustus 1946.
Als personeel kwamen er verder in de eerste jaren van de Sint Joannesschool o.a. meester Brocatus, Sengers en de broeders Willibrord, Canisius en Poulidor [na zijn uittreding uit het klooster meneer Tulman genoemd).

In 1938-1939 kwamen de leerlingen op school, die aan de hieronder beschreven reunies zouden deelnemen. Zij waren hier tijdens de oorlogsjaren en dat maakte die schooljaren extra bijzonder. Het schoolgebouw werd eerst gevorderd door de Duitsers en later door de Britse militairen.
Het lesgeven gebeurde o.a. bij Goort Mies in de doel aan de Meirstraat, de bakkerijzolder van de gebr. Van Sprundel aan de Dorpsstraat, de Harmoniezaal aan de Kerkstraat en het Gesticht aan de Veerkensweg.
Aan de Sint Joanneschool stonden in die jaren o.a. Meester Nuchelmans hoofd van de school, die als hoofd al vaak vervangen werd door broeder Willibrord, broeder Canisius, broeder Theophile, en als leken-onderwijzers A. Vromans, C. Willemen, Tulmans, M. Aarssen en B. van Merrienboer.

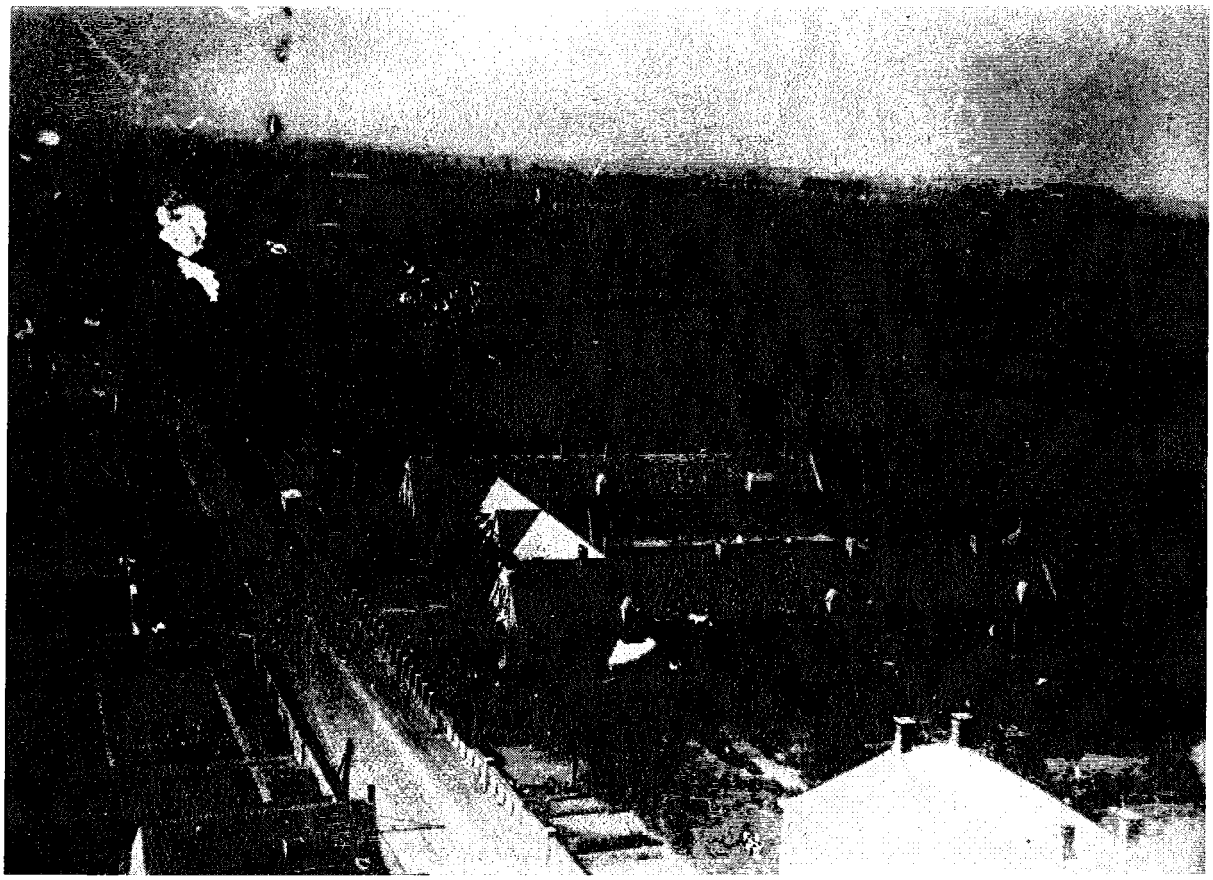

Foto van de Joannesschool genomen vanuit de kerktoren, 1935.

De Reunies: Verslag van P. de Bruyn

Het was voor mij inspirerend om zoveel mogelijk oud-leerlingen, geboren in 1932 en begin 1933 uit te nodigen.
Dat idee werd zeer enthousiast ontvangen door mijn medeleerlingen en het Brabants Nieuwsblad werkte mee om bekendheid te geven aan de bijeenkomst.
Een probleem was dat de leerlingen destijds gedeeltelijk in de oorlogsjaren op school zaten en er werden toen geen schoolfoto's gemaakt. Bovendien zaten ze in 1944/'45 toen het schoolgebouw eerst door de Duitsers en later door de Engelsen gevorderd werd op allerlei locaties, wat het niet overzichtelijker maakte.

Piet de Bruyn en broeder Willibrord

Ik vroeg de medewerking van oud-leerkracht en later hoofd van de school broeder Willibrord. Die hielp om de nodige geboortedata van reunisten te verzamelen.
Gelukkig had menigeen nog wel familie of bekenden in Gastel wonen en dat hielp wel. Ook meester M. Aarssen en meester B. van Merrienboer konden worden aangeschreven.

4 september 1982 was het dan zover.
Deze eerste reunie werd gehouden in zaal Vogelaars aan de Markt te Oud Gastel.
Een totaal van 40 oud-klasgenoten met partners waren aanwezig, afkomstig uit o.a. Heeze, Veldhoven, Veghel, Tilburg, Schiedam, Voorburg, Amsterdam, Sellingen, Oirsbeek, Oosterhout en Kalmthout [B.).
Onder de aanwezigen was natuurlijk broeder Willibrord. Die had de groep niet alleen in de eerste, maar velen ook in de achtste klas meegemaakt.
Meester van Merrienboer van de tweede klas was ook van de partij.
Het gezelschap van bijna of helemaal vijftigers werd voorzien van een Brabantse koffietafel en dat was de gelegenheid om de kennismaking te hernieuwen, want menigeen was door de jaren elkaar uit het oog verloren.
Daarna werd door fotograaf C. van Kalmthout een groepsfoto gemaakt.
In de loop van de avond kwam als grote verrassing de Poolse Abrham S. Sobieski uit Oosterhout binnen als hommage aan de reunisten.
Deze Abraham reikte een onderscheiding uit aan Simon van Merrienboer die als eerste van de groep op 9 januari 50 was geworden. Het feestprogramma werd vervolgd met vele herinneringen en anekdotes.
Favoriete verhalen hadden te maken met Flip en Flap, bekend van het voorleesboek van meester van Merrienboer. Van broeder Canisius kenden ze nog 'De maaier en de krekel die zo moe was' en dat werd ten uitvoering gebracht

door Rook Backx..
De avond werd muzikaal opgeluisterd door het dansorkest 'De Calando's'.
De avond had een groot succes en er werd dan ook gevraagd om een vervolg van het weerzien, maar deze dan uit te breiden met oud-leerlingen in het gehele jaar 1931 en 1933.

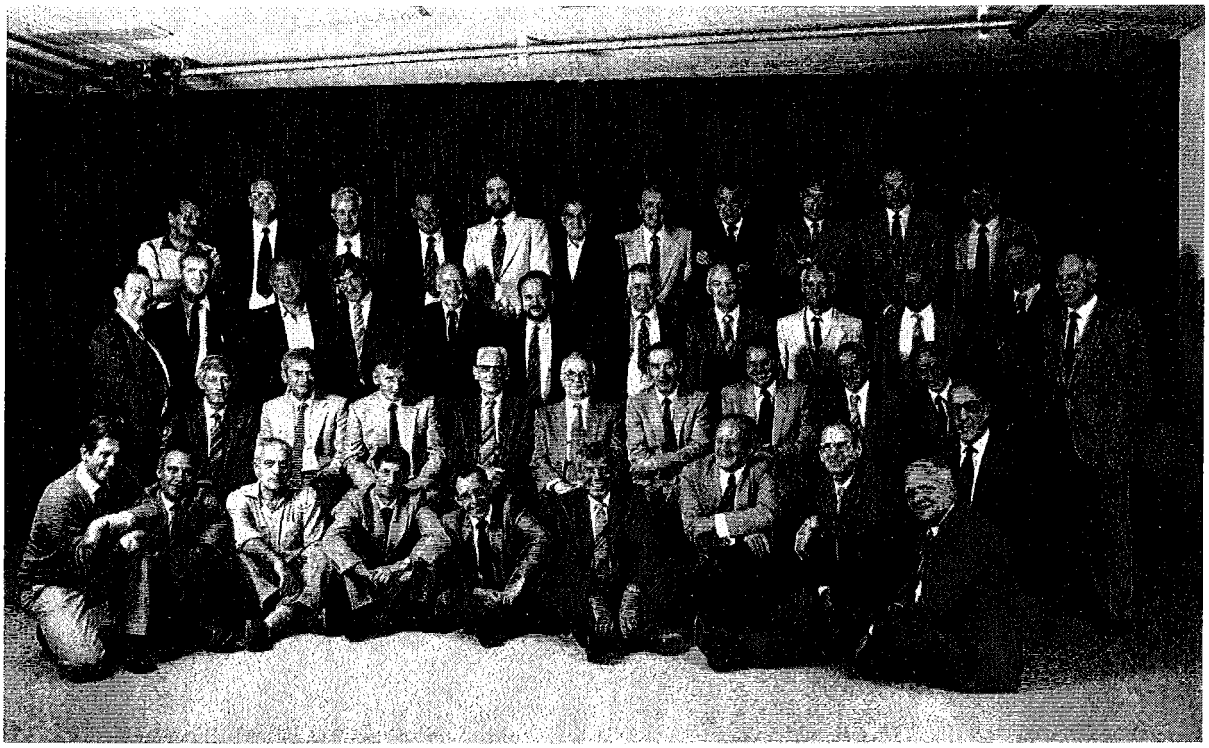

Groepsfoto reunie Joannesschool 1982

Van onder naar boven

Eerste rij van links naar rechts [zittend]:
T. Veraart - P. v.d. Biggelaar - J. Jansen - P. v.d. Bos - J. van Hooydonk - J. Bartelen - J. v.d. Aarssen - J. Mol - P. Traets

Tweede rij van links naar rechts [zittend]:
C. Jonkers - F. den Ouden - P. de Bruyn (organisator) - Broeder Willibrord - Meester B. van Merrienboer - S. Van Merrienboer - M. Aarssen - A. Dam - J. Broos - Th. Hennekam

Derde rij van links naar rechts [staand]:
L. Peeters - D. Derene - J. Rijsdijk - C. Takx - M. Buurstee - A. van Nijnatten - R. Backx - C. Horemans - T. Balemans - W. van Nijnatten - P. Tak - A. v.d. Maagdenberg

Vierde rij van links naar rechts [staand]:
C. Jonkers - A. van Merrienboer - J. Hoevenaars - P. de Bruijn - C. Aanraad - A. van Geel - P. Broos - A. van Meel - C. Muijs - J. Traets - J. Doomen

1 oktober 1983

Op deze datum werd de tweede schoolreunie gehouden en weer in zaal Vogelaars.
Intussen was de oude school afgebroken en broeder Willibrord op 85-jarige leeftijd overleden.
Nu was de groep met 48 personen iets groter. Ze kwamen weer van heinde en verre.

Meester van Merrienboer was er ook weer bij en deze keer ook meester Aarssen.
Daarbij hadden de reunisten gezeten in de derde en de vierde klas.
Deze leerkrachten waren nu ruim de zeventig gepasseerd.
Vanzelfsprekend werden de foto's niet vergeten en er werd weer een groepsfoto gemaakt.

Vervolgens waren er nog reunies op 17 oktober 1992 en op 4 oktober 1997 was de laatste reunie.
Op de derde bijeenkomst waren er 52 oud-leerlingen met de geboortejaren 1931, 1932 en 1933 samen en ook meester Aarssen.

Daar het aantal personen die zou kunnen komen minder werd vanwege gezondheidsproblemen en sterfgevallen werden op de laatste reunie ook uitgenodigd leerlingen met de geboortejaren 1929 en 1930 en nu waren er 55 bijeen.
Ook deze keren waren de reunisten bijeen op een feestelijke avond in zaal Vogelaars en een blijvende herinnering was weer de groepsfoto.

Ik kijk met plezier terug op de vier reunies, die in een periode van 15 jaar plaatsvonden.
Het was telkens weer gezellig om elkaar na al die tijd weer eens terug te zien en te vernemen, wat er allemaal van mijn klasgenoten geworden was.

Onderwijzers R.K. Joannesschool in 1942

Van links naar rechts: broeder Willibrord, broeder Gerard, C. Willemen, A. Nuchelmans, dhr. Tulman, B. van Merrienboer, A. Vromans en M. Aarssen.

Oud Gastel, mei *2007*

Als afsluiting volgt hier nog de herinneringen van oud-leerling, Louis Peeters, die net als Piet in dezelfde tijd op de Sint Joannesschooi gezeten heeft en op de eerste reunie aanwezig was.

Vanaf 1 februari 1939 tot 1 augustus 1945 heb ik op de Sint Joannesschool gezeten.
In die tijd omvatte de lagere school 8 klassen van 9 maanden.
We gingen te voet op klompen naar de school.
Iedere dag gingen we naar de kerk en daarna meteen naar school. Voor de school speelden we op de koer. In de eerste jaren speelden we onder de portiek, zodat we de grote jongens konden ontwijken. Als je ouder werd ging je ook op het plein spelen en op het laatst hadden wij de koer in ons bezit. Dan konden we allerlei loopspelen doen zoals 'baren' [een tikkertje met verlos), smokkelen en haasje over.
Voordat je in de klas ging moest je eerst je klompen uitdoen en zo stonden er in de gang een hele rij met klompen.
In de klas was het meestal een saaie boel. We zaten met 50-en in een lokaal en om zo'n grote groep onder controle te houden kende de meester maar een methode: De Nul tolerantie.
Meester Tulman wist echter door zijn manier van lesgeven orde te houden. Ik herinner me nog goed hoe hij in de aardrijkskundeles vertelde over de vele en verre buitenlandse reizen, die hij voor de oorlog had gemaakt. Waarschijnlijk was hij nooit verder geweest dan Bornhem [het moederklooster] maar wij hingen aan zijn lippen.
Vooral de verhalen over Engeland en het Engels voetbal [het was tijdens de oorlog) waren spannend.
Broeder Canisius legde de knoet over zijn leerlingen met een stokje. Bij het minste of geringste vergrijp sloeg hij hiermee, bij voorkeur op je vingers.
Er was ook een onderwijzer, die je voor straf op je knieen zette in de gang soms in je klompen.
Een aparte tijd waren de oorlogsjaren. De Duitsers hadden toen de school in gebruik als kazerne.
We kregen les in de doel [schietbaan] van Goort Mies aan de Meir of in cafe In de Drie Snoeken van de familie van Merrienboer in de Dorpsstraat.

Na de bevrijding toen de Engelsen in de school waren kregen we les in een kamer van het Sint Josephgesticht aan de Veerkensweg. Dat was de achtste klas en we kregen les van de aldoor rokende meester Willemen.

P. Peeters.

Bron: Het Joannesgevoel 80 jaar jong. Oud Gastel, april 2002,

LIJST VAN WINKELS EN BEDRIJVEN IN OUD GASTEL AL OF NIET VERDWENEN

In het jaarboek van 2006 was opgenomen een overzicht van de situatie in 1946, wat betreft winkels en bedrijven in Gastel.
Het was dus een momentopname.
In de jaren vooraf en daarna hebben er veel veranderingen plaatsgevonden.
Van de jaren na 1946 is heel veel terug te vinden in de Sint Laurentiusklok.
Ook programmaboekjes van allerlei feesten en sportgebeurtenissen geven veel informatie en een beeld van komende en verdwijnende bedrijven enz.
Voor de jaren voor 1946, toen de 'Klok' nog niet verscheen was onderzoek nodig in het regionaal archief. Daarbij waren o.a. de hinderwetvergunningen en de drankvergunningen een goede bron van onderzoek.
Dankzij het omnummeringsboekje van 1950, toen alle huizen een nummer kregen en de combinatie van letter en cijfer verviel waren er nog veel adressen te achterhalen.
Moeilijker werd het voor 1930, toen ook een omnummeringsoperatie plaatsvond. Maar soms gaf een naam dan een aanknopingspunt.
In oudere gemeenteverslagen vind je wel een aantal bedrijven opgenoemd maar dan was het moeilijk te achterhalen waar de betreffende bedrijven waren te vinden.
Vandaar dat het nu volgende overzicht verre van compleet is.
De genoemde bedrijven geven een idee van wat voor soort zaken en instellingen er waren in een bepaalde tijd.
Zo waren er tot in de jaren 30 twee windkorenmolens en twee bierbrouwerijen.
De motorisering bracht mee dat er enkele benzinepompen kwamen o.a. een midden op de Markt. N.b. op een meter afstand van een drinkwaterpomp!
De computer deed in Gastel zijn intrede en zo zijn er vanaf de jaren 90 diverse bedrijven gekomen dankzij die computer, zoals automatiseringsbedrijven en een tekstverwerkingsbedrijf.
Je ziet ook dat er verschillende schoonheidssalons ingericht werden. Er is in deze tijd van welstand kennelijk behoefte aan.
Anderzijds loopt het uitgangsleven terug in Gastel. De uitgaande jeugd zoekt het elders en de ouderen gaan niet meer zo vaak naar het cafe. En dat zie je aan het aantal cafe's, dat in de loop der jaren sterk terugliep. In de beginjaren van Gastels karnaval [jaren 60) kun je nog goed gaan dweilen van het ene cafe naar het andere, maar nu ben je daar snel mee klaar.
Ook het aantal [kleine) winkels is sterk afgenomen.
Het aantal bakkers in 1942 was 11 en nu 1 en zo kun je nog veel meer veranderingen constateren.
Alles is grootschaliger geworden en de mensen zijn mobieler, zodat kleinere winkels buitenaf niet meer zo nodig waren.

In het volgende overzicht zijn veruit de meeste Gastelse straten opgenomen.
In een volgende aflevering komen we terug op de vanouds voornaamste hoofdwegen in Gastel nl. De Markt, Dorpsstraat, Kerkstraat en de Meirstraat.
De straten zijn opgenomen in alfabetische volgorde.

A 17 [= Holstraat]:
Tankstation Q8 vanaf ca. 1970.

Achterdijk:
2 Werkplaats Akkermans carrosserieen
Vanaf 1811 tot ca. 1910 A. Akkermans daarna C. Akkermans, in 1978 mevr. Akkermans-Zandvliet en daarna Arjan tot ca. 2004.
7 Cafe Het Zwaaigat tot ca. 1930.

Angel:
26 Tekstverwerkingsbedrijf 'Vlugschrift', W. Poppelaars-Disco van oktober 1990 tot 1995.
60 Vanaf februari 1991 Administratiekantoor Visscher.

Barlaqueseweg:
4 Vanaf ca. 1975 Rundveebedrijf Masseurs.

Barteweg:
10c Van 1986 tot ca. 1995 aardbeienkwekerij 'Bartehof' van D. van Hooydonk.

Basilicum:
5 Ca. 2005 Westenburg Assurantien.

Beatrixstraat:
2a Walther Vromans Bedrijfskleding vanaf 2001.
2c Vanaf ca. 1955 tot ca. 1980 Brood- en banketfabriek van Sprundel.
11 Vanaf september 1996 tot 2004 Loodgieter installatiebedrijf Hagens.
18 Installatietechniek de Bruyn.
19 Wima Transport vanaf ca. 2004.

Beemd:
23 Vloerleg- en stucadoorsbedrijf van den Broek vanaf ca. 1995 tot 2007.

Bernhardstraat:
13 Autorijschool L. Ruyten vanaf 1970 tot ca. 1980.
36 2007 N. Lankhuizen reinigingsbedrijf voor ramen en rolluiken.
53 Vanaf 1983 tot 2007 Automobielbedrijf en garage E. van Oers
3a Schilderwerken Montijn.

Beukenlaan:

4 Vanaf februari 1987 tot ca. 1995 Assurantien Kokkeel.

93 19 oktober 1986 tot ca. 2002 assurantiekantoor P. van den Bosch 'Meireweikes'.

Bieslook:

4 'Vlugschrift' tekstverzorging, W. Poppelaars-Disco, vanaf 1995.

Bolbaan:

2 Pootaardappelenbedrijf Voorbraak

6 Vanaf 14 februari 1975 F. Beerendonk transport en mesthandel, vanaf ca. 1995 Frank Beerendonk.

20 Beerendonk transport en mesthandel, vanaf 2003 alleen mesthandel F. Beerendonk.

Borcht:

8 Taxibedrijf 'Karste' vanaf ca. 2004.

Bosjes:

1 Cafe van Steen, later J. (pin) Broos tot ca. 1940.

Bremswegje:

6a Vanaf 1986 Van der Sluys Bloemenkwekerij en bloemenhandel.

7c Manege Reigershof vanaf ca. 1985.

Beukenlaan:

62 Monique Osseweijer voetverzorging.

83 1980 tot ca. 1999 Assurantien P. van den Bosch.

Dautzenbergstraat:

12 Impresariaat A. Broos vanaf ca. 1970.

36 December 1967 Autorijschool gebr. Tak. Later C. Tak tot ca. 1990. Vanaf 23 december 1970 ook muziekschool. De muziekstudio blijft met o.a. als bekende leerling Frans Bauer.

De Biestraat:

4 Van 1971 tot 1997 assurantiekantoor P.C. Rijsdijk

Drie Weikes:

3 Dierenartspraktijk P. Vugts vanaf 25 december 1979.

Drossaertstraat:

1 Vanaf ca. 1993 Meesters Tuincentrum
9 7 oktober 1972 Doe het zelfzaak J. van Peer Willemse
11 Cafe 'De Ekster' van Verkaart tot ca. 1930.
13 Cafe Arijaan Uitdewilligen tot ca. 1930.

Dulderstraat:

13 Veebedrijf Masseurs vanaf ca. 1990.
16 Vanaf ca. 1940 Loonwerkersbedrijf en opfokbedrijf J. Buckens. Daarna vanaf ca. 1980 Aardappel- en loonbedrijf Masseurs.
15 Schoonheidssalon A. Verstraten Tak
20 Siersmeedwerk 'Het Smidje' vanaf ca. 1995.

Elleboogstraat:

7 Vanaf januari 2001 Decoraties 't Stalleke.

Emmastraat:

1 C. van Gils aannemer vanaf 1971.
18 Vanaf 3 april 1988 Assurantien Kop tot ca. 2000.

Gastelsedijk Zuid:

1 Cafe van Castel 'Het Haantje' tot ca. 1965.
6 Vanaf mei 1977 Dierenpension 'Gastelsveer'.

Cafe annex boerderij van de familie Moerings aan Gastelseijk Zuid, ± 1966.

8 Cafe 'Gastelsveer' van J. Akkermans-Peeters, tot ca. 1925, daarna J. Moerings, vervolgens Paulien Moerings tot ca. 1970.

April 1997 'Toines Veer' A. van Aalst. In 2001 dhr. en mevr. Nuyten en vanaf 9 januari 2004 Ivo en Ineke van Steen 'Gasterij het Veer'. Vanaf 28 oktober 2005 "t Gastels Veertje' van A. Lazaroms. 2006 en tevens Loodgietersbedrijf 'Jodelo'.

9 Van 1917 tot 1920 Vlasserij Martens. Deze verdween na een brand. Later draineerbuizenhandel en bietenagentschap Harrie Akkermans sr. en jr. Vanaf 1988 Aardbeienkwekerij tot 2004.

10 Aardappelselectiebedrijf 'Gastelsveer' van A. Voorbraak vanaf 1945 en gebr. Voorbraak tot 2004.

11 Cafe Voorbraak 'Halte Kapelberg' van ca. 1900 tot 1940.

Gorrekens:

1 Cafe Luysterburg ca. 1920.

Hagelkruis:

10 Vanaf december 1992 Hondentrimsalon Erica Vermunt.

Heinsbergsestraat:

3 1983-1996 Reparatiebedrijf voor motorvoertuigen W. Suikerbuik.

4 Loonbedrijf en fouragehandel Frijters.

Het Hof:

41 Tot 1995 Hondentrimstation 'Het Gabbertje'.

63 Tot mei 1994 Schoonheidssalon Verwijmeren.

Het Laag:

5 Beautysalon Marjolein vanaf maart 2007.

17 Verkeersschool Frijters vanaf ca. 2005.

Irenestraat:

8 Ca. 1977 Assurantien Crul.

22 Vanaf september 1986 Pedicure W. Meeuwisse-Brouwers.

33 Stucadoorsbedrijf Timmers vanaf ca. 1960 tot ca. 1990.

Jagersweg Noord:

2 Vanaf ca. 1961 tot 1985 Loonbedrijf J. van Kalmthout.

Jagersweg Zuid:

2 Cafe 'Het Jagertje' met Schutterij 'Nooit Volleerd' ca. 1920.

3 Cafe De Groen ca. 1930.

5 Potchrysantenkwekerij en workshops Cindy Nelen vanaf ca. 1990 en vanaf ca. 2000 Josina Nelen.

12. Het 'Fietscafe' ca. 1930.

Julianastraat:

1 Van 1950 tot ca. 1975 Tijdschriftendepot J. Akkermans.

Karolinastraat:

8 15 maart 1957 'Grosco' Kruidenier en bakkerij K. Paantjens tot ca. 1970.
9 Autorijschool van Loon ca. 1962 tot 1970.
45 2001 Experttuin Expertisebureau 'Buitenruimte'.

Koelestraat:

6 Van 1916-1954 Boerenleenbank van Keep. 1 januari 1960 aannemersbedrijf A. van Keep tot ca. 1970.
11 Kruidenier snoepwinkel van Ph. van Beek-Dictus tot ca. 1955.
12 Vanaf februari 1976 taxibedrijf van der Heyden. Vanaf 20 mei 1990 Regiotaxi tot ca. 2000.
13 Vanaf 1925 Wagenmakerij Reynders, later J. Meesters tot ca. 1955. Daarna aannemersbedrijf van Ginneken tot ca. 1985.
28 Zuivelhandel P. Masseurs tot ca. 1980.
30 Vanaf april 1997 tot ca. 2000 'Ile de Beaute'.
33 Aardappelstomerij en veevoederhandel J. Oomen vanaf ca. 1950. December 1966 Opening Witte Pomp J. Oomen Jora. In 1977 verbouwing met winkel voor autoaccessoires en voorzien van een autowasinrichting vanaf ca. 1982. Later ook garagebedrijf J.P. Oomen en ca. 1985 Oliehandel M. Oomen. De benzinepomp werd gesloten op 31 december 1998. De garage werd gesloten in 1999.
34 Openbare lagere school tot 1922. Vlasserijschool van 1941 tot 1943 Distributiekantoor tot 1947 daarna confectieatelier van Gils tot ca. 1975. Afgebroken in 2005 voor woningbouw in de straat het Oranjehof.
38 september 1990 Hondentrim en kapsalon 'Favoriet'.
41 Van 1926 tot 1950 Textielwinkel en vishandel M. Koevoets. Daarna loodgietersbedrijf M. van Iersel tot ca. 1963. Daarna kruidenierswinkel Buckens tot oktober 1969.
45 Transportbedrijf C. Rebbens 1962 tot ca. 1995.
48 Rietdekkersbedrijf van Ooi van ca. 1955 tot ca. 1965.
62 Garagebedrijf F. den Ouden vanaf ca. 1963 tot ca. 1980.

Kolonel den Oudenstraat:

5 Sinds ca. 2000 Grondbedrijf van de Kar.
6 Fietsservice Halderberge vanaf januari 2005.
9 Pedicure M. Boots vanaf 1975 tot 1987.
16 Vanaf 27 februari 2000 Schildersbedrijf Monet tot ca. 2003.
24 Vanaf 19 september 1970 notariskantoor Willemse en vanaf 1 maart 1994 kantoor Simons tot 10 september 2007. Daarna Ligne Netwerk notarissen E. ten Brinke.

OPENING VRIJ POMPSTATION

GEACHTE AUTOMOBILIST(E)

Op 14 december 1966 om 15.00 uur zal ons vrij pompstation geopend worden door de Edelachtbare Heer Burgemeester.
Deze vrije pomp biedt U een zeer hoogwaardige benzine (van konstante kwaliteit) tegen bijzonder lage prijzen.

GEWONE BENZINE 94 OCTAAN **47,8** ct PER LITER

SUPER BENZINE 98 OCTAAN **49,5** ct PER LITER

MENGSMERING **59,8** ct PER LITER

ALLE SOORTEN MOTOROLIËN TEGEN LAGE PRIJZEN

Prijzen op aanvrage.

++++++++++++++++

Ook verkrijgbaar:

ESSO — PETROLEUM
ESSO — HUISBRANDOLIE I-II
ESSO — GAS/DIESELOLIE

Beleefd aanbevelend,

POMPSTATION OOMEN

KOELESTRAAT 33 — TELEFOON 01651-207 — OUD-GASTEL

Affiche t.g.v. opening Jora-tankstation door burgemeester Andriessen.

Bij de sluiting van het Jora-tankstation aan de Koelestraat was oud-burgerneester Andriessen de laatste klant.
[31 december 1998]

Korte Dreef:

1 Schoonheidssalon en dameskapsalon 'Modern'. Geopend 30 november 1981.

2 Zaal 'Onder de Toren' vanaf 1964 tot ca. 2000. De zaal hoorde bij Kerkstraat 1.

4 Wit-Gele Kruisgebouw vanaf 1992. Later artsenpraktijk F. Van Merrienboer tot oktober 2007.

4a Vanaf oktober 2005 Apotheek 'Nieuw Gastel' tot 8 september 2007.

Kralen:

5 Cafe tot ca. 1935.

7 Dierenpension.

8 Cafe 'In het Klaverblad' tot ca. 1930 'Merijntje Gijzen'.

Met vers:

Halverwege het Klaverblad
Op conditie van betalen
Schenkt men hier smakelijk nat
Wilt ge ons een gunst betuigen
Rust dan hier een weinig tijd
Onder het loover van de boom
Zijn wij tot Uw dienst bereid.

9 1976 tot 1980 caravanhandel J. van Rooy.

12 Karnavalbazaar Plevier vanaf mei 2000.

20 Vanaf ca. 2003 tot 2006 Bol Bedrijfsadvies Administratie Arbo.

24 Vanaf ca. 1938 Autosloperij van Kampenhout 'Campi' later vanaf ca. 1949 W. de Geus.

26 Vanaf ca. 1988 F. van der Heyden herstelwerkplaats voor Motorvoertuigen tevens 'Slogan Cards'.

26a Vanaf ca. 2000 'Thermo King'.

Kromstraatje:

1 Vanaf 1961 Transportbedrijf M. Rebbens tot 1975.

3 Aan het Kromstraatje ca. 1930 bakkerij en cafe P. de Rooy, ca. 1940 J. Rijsdijk.

5 Aspergesboerderij Sep vanaf ca. 2000.

Kuivezand:

1 Cafe 'Naaier van Ham' tot ca. 1920 ca. 1924 Bakkerij en kruidenier Jos van Rijsbergen en later C. van Merrienboer-van Rijsbergen tot ca. 1965.

4 Vanaf ca. 1977 Loon- en grondwerkbedrijf Ossenblok.

9 Cafe 'Het Wezensteke' ca. 1928 H. van Gastel, later gebr. A. en J. van Gastel tot 1956. Afgebroken in 1987.

11 Cafe van Sprundel ca. 1932 J. Goorden en vanaf ca. 1940 tot 1956 cafe houthandel M. Bierbooms Luisterburg. Met handboogschutterij 'Willem Tell' en in de jaren 50 de Kuivezandse revue. Afgebroken ca. 1985.

12 Tot 1933 Bakkerij en kruidenier M. Tak daarna G. Heynen met NGV Kruidenierszaak en bakkerij. Afgebroken ca. 1975.

14 Slagerij Speek vanaf ca. 1970 tot 1991.

15 Vanaf ca. 1970 Koens Autohandel.
Nabij de Wildertstraat ca. 1892 Bakkerij Verschuren.

24a 1963 Houthandel J. van Rijsbergen i.s.w.m. houthandel Baks. Heropening op 21 maart 1970 J. van Rijsbergen tot ca. 1997.

26 'Thermo King' Transportkoeling.

2[illegible] 2007 Magielse sierbestrating.

Kuivezand, december 1980.

Lagestraat:

3 Bladenman J. Akkermans vanaf ca. 1930 tot 1951.

4 Vanaf ca. 1980 Handel in Melkmachines Gommeren

11 Vanaf 1978 Slagerij C. van Ekeren. Heropening op 4 april 1979 en weer op 25 augustus 1985. Winkel gesloten in 2006.

15 Vanaf 1995 'Kugo' Sloopbedrijf en hondentrimsalon "t Gabbertje'.

Langenbergsestraat

1 Kolenhandel Adr. van Rijsbergen ca. 1945.

6 Aannemingsbedrijf M. Aarssen vanaf ca. 1965

9a Vanaf 1994 Drukkerij van Oorschot.

Laurier

51 Vanaf ca. 2000 Doomen Parket.

Willem van der Maststraat

2 Aannemer A. Aarssen vanaf 8 febr 1987.

Mgr Meeuwissenstraat

6 Van 1975 tot ca. 1993 Politiebureau. Vanaf 18 april 1994 Fysiopraktijk van Zuilichem/partners.

Middenstraat

2 Vanaf 1963 tot 1982 Assurantiekantoor G. Oomen daarna 'Cuisine cullinaire'.

4 Kunststoffenfabriek 'Johanta' Polyester juni 1967 Huysmans. Vanaf ca. 1990 kledingrecycling Plevier.

5 Vanaf februari 1965 Pluimveebedrijf 'Reppy' en vanaf 1977 tuinartikelen TH. Poolman.

15 Hoefsmederij van Nassau vanaf ca. 1985.

Moleneind:

2 Vanaf 30 mei 1959 garage Sweere en taxi tot 1961 garage heropening 19 jan 1967. 2 febr 1985 Garage Bartelen Later vernummerd naar Kerkstraat 76.

2 Molen en maalderij van fam. A. Smoor, daarna 1912 Van Meel tot ca. 1925. De molen is afgebroken ca. 1930. De maalderij werd Rijwielhandel en moffelinrichting P. van den Boom. Vanaf 1957 Garage Goos en vanaf ca. 1960 C. Dictus, later zoon Wim vanaf ca. 1987 tot 1995. Daarna Kroon. Vanaf 7 april 1996 Administratiekantoor De Weert en Welser Profieltechniek.

Op het Moleneind ook Cafe 'De Stad Goes' en 'Bij Mie van Ruinen' ca. 1920.

4 Schilder- en verfbedrijf M. van Kalmthout. Tevens fotografie Van Kalmthout Maes. Vanaf 1955 tot ca. 1970 Mevr. van Kalmthout en tot 1975 C. van Kalmthout. Op 13 maart 1971 was er de beeindiging van de verfafdeling.

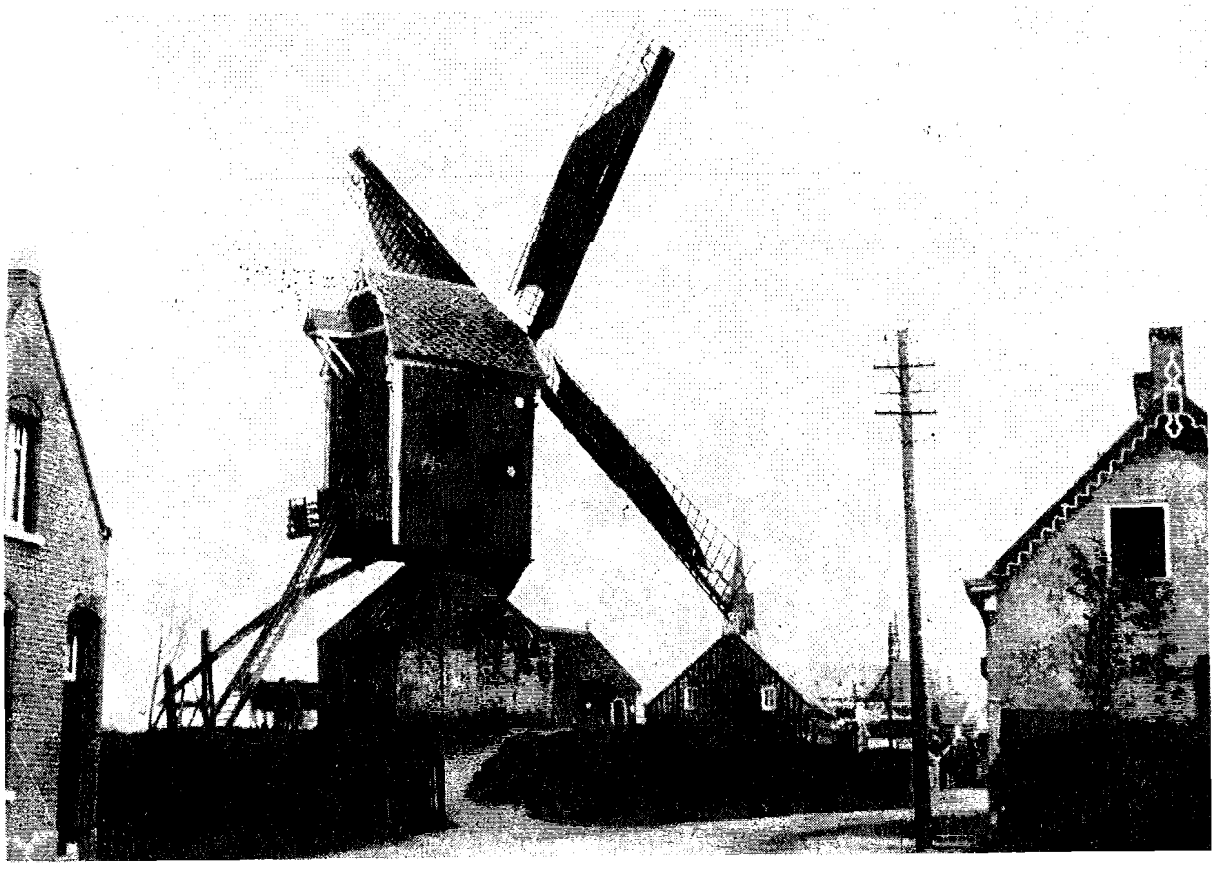

Korenmolen (standerdmolen] van fam. Smoor op het Moleneind, ± 1915.

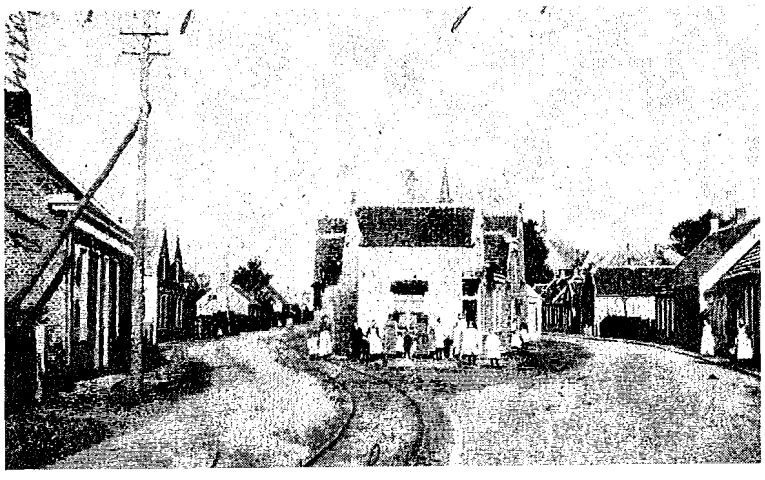

De splitsing van Achterdijk en Kerkstraat vanaf het Moleneind, ± 1915.

Steenstraat richting Moleneind met tramrail richting Oudenbosch; links staat de openbare school, ± 1910.

Neerstraat:

1 Van 1955 tot 1961 Transportbedrijf 'Intramast' daarna aannemer C. Damen tot ca. 1987.
2 Van 1957 tot september 1963 herenkapsalon de Wolf. Vanaf 14 september 1963 kapsalon J. Wijnen tot maart 1965.
10a en 10 b Aannemersbedrijf gebr. Aarssen vanaf ca. 1968.
13 Voerman A. van Zimmeren tot ca. 1965.
16 Van ca. 1980 Aannemersbedrijf gebr Aarssen tot 31 december 1992. Later aannemer Ron Aarssen.
18 6 september 1981 Gevestigd Toon Aarssen aannemer tot februari 1987.
22 Transportbedrijf 'Intramast' van ca. 1980 tot 1994 daarna J. de Rooy.
29 Cafe 'In den Koffieboon' tot ca. 1930.

Nieuweweg

3 Naalden Bronboringen.

Noordhoeksestraat:

1 Dekkers Machinehandel vanaf ca. 1975.
3a Minicamping P.Sep vanaf ca. 1991.
4 Cafe Brouwers ca. 1920.

Opperstraat:

5 Schoonheidssalon 'Ile de Beaute' vanaf maart 1987 tot ca. 1996.
10 Zuivelhandel J. de Bont tot ca. 1957.
17 Cafe 'de Nachtegaal' tot ca. 1925.

Oranje Nassaustraat

8 Van 1965 tot 1971 assurantiekantoor P.C. Rijsdijk.

Oudendijk:

3 Paviljoen SC Gastel vanaf 1967.
5 Onderhoudsloods ZNSM vanaf 1933 BBA garage tot 1992.
12 Schoonheidssalon 'Maria' vanaf ca. 1994.
14a Financiering P. van den Bosch 1970 tot 1976.
31 Vanaf 1960 Gastels Autorijschool W. Ruyten tot ca. 1980.
38 Cafe 'de Bonte Os' A. Roozen met handboogschutterij 'Heldenbroeders' tot ca. 1940.
45 Spuiterij Noordijk vanaf 5 augustus1967 tot ca. 1980.
56 Sigarenatelier H. Rockx. tot 1952.
62 Depot 'Benegas' en oliehandel 'De Automaat' van Jac. Schijvenaars tot juni 1964.Later P. Bartelen.
64 Cafe 'In den Oliekoek' tot ca. 1930.
66 Loonwerkbedrijf Verhelst ca. 1960.

Kruising Oudendijk-Rolleweg richting Rijpersweg, ± 1955.

Woonhuis met buurtcafe van de familie Aanraad-Dirken aan de Oude Steenstraat 42.
Dit is omstreeks 1910 gebouwd en in maart 2000 gesloopt.
Hier lag ook tramhalte 'Krelingsweg'.

Oude Steenstraat

1 Vanaf april 2000 'Elja' Cadeautjes.
2 Hak en Freesbedrijf Sebregts vanaf ca. 1985.
6a Champignonbedrijf W. van Nijnatten vanaf ca. 1965 tot 1980.
32 Trendshop 'Jage' vanaf december 2001.
9 Cafe 'De Stoomtram' bij Pietje de Renca 1910.

Oude Roosendaalsebaan

2c Vanaf 8 oktober 1966 Autorijschool van Peer.

Oudenboscheweg:

1 Kruidenierszaak W. Verschuren van Oers.
2 Kolenhandel Adr. Wenschot tot ca. 1950.
4 Stoomwasserij 'De Hoop' vanaf 1911 J. Droog daarna Zwanenberg tot ca. 1975.
7 Cafe Bart van Hassel met handboogschutterij tot ca. 1935.
15 Groenten- en Fruithandel Mar. Karremans tot ca. 1950.

Overesselijksestraat:

1 Bouwmarkt van Schilt vanaf ca. 1970 Vanaf 2002 Keukenmarket tot februari 2007.
1 Timmerfabriek Op de Beek.
1 Handelsonderneming Walter Vromans. 2000 tot 2001.
3 Koopman Transport vanaf ca. 2002 'Votex systems'.
3e Enden Milieu express Transport vanaf ca. 2002.
3f DM Transport.
5b T. Plastics vanaf 2006.

Peeter Ceelen Keetweg

6 Champignonkwekerij Nobelen vanaf ca. 1999.
10 W. Goorden Sierteelt vanaf ca. 2000.

Pietseweg:

2 Vanaf 6 mei 1961 tot 1963 Taxibedrijf J. Rijsdijk.
2b Vanaf 16 november 1986 Juweliersbedrijf J. Deykers.
3 Lijstenmakerij Bes vanaf ca. 2004.
4 Tot ca. 1940 cafe C. Meeuwissen met Handboogschutterij 'Amicitia'.
6 'Hartford Europe. Euroroad'.
7 Cafe 'In de Vriendschap' van N. Houtepen ca. 1965 J. van Oosterhout Houtepen. 3 februari 1978 Opening Cafe de Stoof met zaal van C. Akkermans.
9 Ca. vanaf 1960 Transportbedrijf E. Brand later Euro Road Service.
10 Vanaf ca. 1970 van de Brand Transport en opslag.

13a Vanaf ca. 1970 Brand Transport en wijnhandel 'Finjé Carp'.
15 Cafe Jan van Iersel tot ca. 1920.
35 Pluimveeselectiebedrijf J. Schoonen tot ca. 1965.

Rolleweg:
4 Cafe Pieta Lazaroms Kapitein tot ca. 1935.
8 Cafe van Merrienboer van Steen tot ca. 1930.
13 Ca. 1946 C. van Meer kleermaker.
21 Loodgieterbedrijf 'Jodelo' van 1997 tot 2006.
27 2007 'Ruma afbouw' van R. Abelshausen.
36 Hondenkapsalon 'Erica' vanaf september 1990 tot december 1992.

Roosendaalsebaan:
1 Aardappelbedrijf J. Meeuwissen 1957-1960 Later garagebedrijf C. de Gast vanaf ca. 1975 daarna J. de Gast.
4 Vanaf 16 mei 1975 tot ca. 1985 Assurantiekantoor Marcelissen.
10 8 febr 1963 Administratiekantoor J Hurxkens tot ca. 1980.
12 Assurantiekantoor A. Marcelissen van ca. 1955- tot 16 mei 1975.
14 ca. 1964 Assurantien J. Reniers.
19a Transportbedrijf Bierbooms vanaf ca. 1970 tot 1985.
19c 'Babynette' Cash and Carry ca. 1985.
21 Vanaf ca. 1965 'Witex' textielatelier. Ca. 1982 tapijtsuper tot ca. 1995.
25a 10 november 1991 Party service 'Jovel'.
25c Beautysalon 'Sally' vanaf december 2005.
31 Autobedrijf van Etten Moerland vanaf 1 mei 1986.
37 Cafe 'In de Molen' tot ca. 1920.
Met spreuk: *Deze molen kan niet malen*
Al wie hier komt moet betalen
Wie wil borgen, die komt morgen
Want het is vandaag geen dag
Dat eenieder borgen mag.
38 Autorijschool Werger vanaf ca. 1996.
39 'Belona' formulierendr'ukwerk vanaf 1978.
64 Van Eekelen Winkel voor allerhande tot ca. 1945.
43 Cafe Nolleke Heynen. Tot ca. 1920.
68 Cafe 'de Witte Leeuw' van J. van Merrienboer later sloopbedrijf L.Everaart Vanaf ca. 1970 Doe het zelfzaak B. Kouters. Vanaf 2004 J. Vermunt onder de naam Kouters.
76 Manege 'Piaffe' vanaf ca. 1990.
78 Dierenpension.
84 Cafe 'In het Groene Woud' van Rijsdijk tot ca. 1945.
84e Stalhouder Brooymans vanaf ca. 1980.

Roosendaalsebaan/hoek Drossaartstraat

Cafe 'Het Anker' van Arn Heynen tot 1920.

Rijksweg [A 17]

Opening Gulf benzinestation op 15 januari 1971 Later Q 8.

Rijpersweg:

1 Bakkerij C. Rijsdijk en ca. 1942 F. van de Meerendonk vanaf ca. 1950 G. van Sprundel. Heropenening op 12 oktober 1961 tot ca. 1965 vanaf oktober 1976 P. van Sprundel tot ca. 1985.

9 Winkel in huishoudelijke artikelen A. de Waal van 1950-1957. Opening Levensmiddelen Vissenberg Koevoets 'Klimop' op 3 april 1957. Heropening 'de Spar' op 17 september 1964. Vanaf 17 april 1959 speelgoedafdeling erbij. Vervolgens vanaf 4 april 1968 Spar Supermarkt tot 1976. 13 februari 1977 Chinees restaurant 'Blue Lotus' juni 1980 verkoop chineesrestaurant 'de Chinese Muur' van I Tang/W.Y. Cheng. Vanaf oktober 2001 'Dynasty'.

13 Koperslagerij J. Buys. Heropening op 27 oktober 1951 tot 1 november 1970.

10 Slagerij P. Hagenaars vanaf 1934. Heropening op 18 maart 1965 tot ca. 1974. Vanaf 30 augustus 1974 Slagerij W. van Hooydonk. Tot ca. 1980.

18 Vanaf ca. 1881 Leerlooierij Mangelaars Later vanaf 1916 vlasserij van de Klundert tot ca. 1950.

18a Opening herenkapsalon C. Magielse 18 juli 1961. Heropening op 30 september 1967 tot december 2005 C. en vanaf augustus 2006 dames- en herenkapsalon M. Magielse.

20 Januari 1958 J. Reiniers financiering hypotheken tot ca. 1965.

21 September 1990 Schoonheidssalon 'Saskia'.

22 Ca. 1923 Smederij C. de Veth, later W. de Veth van ca. 1940 tot 1984.

28 Cafe 'Rust Wat' Vanaf 1935 fam. Rijsdijk, Toon Rijsdijk en vanaf 9 mei 1959 van P. Rijsdijk Heropening op 17 juli 1964 tot 25 mei 1969. Op 7 juni 1969 heropening door W. Rijsdijk Tak. Heropening met uitbreiding met pand op huisnummer 26 op 16 maart 1974 tot 1999.

29 Transportbedrijf Schuddebeurs vanaf ca. 2000.

30 Schoenmakerij Cl. Jansen tot ca. 1970.

34 29 maart 1981 Opening Juwelierszaak Hendriks tot ca. 1985.

40 Ca. 1935 Cafe 'De Congo' van Toon den Ouden en later tot ca. 1960 Veraart van den Berg.

47 Vanaf ca. 1955 Aardappelhandel J. Tak, later zijn zoon John.

49 Brandstoffenhandel W. de Rooy tot 1 april 1964 Daarna Ch. de Rooy en ca. 1968 ook benzinepomp 'Autofood' en bloemisterij 'Fiducia'. Vanaf 20 december 1974 van Laarhoven. Benzinepomp BP, later 'Total' en vanaf 1-2-2007 'Avia'.

53a 8 augustus 1980 Opening Rijwielhandel W. Buurstee tot oktober 1985.

56 Vanaf ca. 1941 Zuivelhandel NGV kruidenier J. De Vugt. Winkel opening op 6 oktober 1955. Heropening op 13 april 1957 en vanaf 11 november 1965 zelfbediening. Later alleen zuivelhandel.

59a Vanaf ca. 1996 Klusbedrijf F. Vogelaars.

63 Aannemersbedrijf C. Cools vanaf ca. 1930 tot 1978.

67 Aannemersbedrijf gebr. van Ginneken ca. 1961.

75 Nabij HN 75 1908 Herberg M. van Beek.

75 1938 Boomkwekerij S. Marcelissen-van Keep vanaf ca. 1962 Tuincentrum D. Marcelissen en vanaf 1998 gebr. Marcelissen tot 5 oktober 2007.

75 Cafe Kooke van den Brand tot ca. 1930.

Kruising Rijpersweg - Oudendijk Dulderstraat, ± 1950.

77 Handel in huishoudelijke artikelen van ca. 1946 tot 1950 A. de Waal vanaf ca. 2000 M. van den Bos groenvoorziening.

82 Vanaf ca. 1933 Rijwielhandel en reparatie J. Hermus 'de Pol' 15 maart 1958 heropening. A. Hermes vanaf 15 oktober 1966 tot ca. 1972. Adrie Hermes. Beeindiging wegens verhuizing op 20 juni 1976. Vanaf 1981 Aardappelhandel Klep.

92 Zuivelhandel Jac Luyten vanaf ca. 1940 tot ca. 1975.
94 Vlasserijbedrijf A. van Bavel van 1939 tot 1964.
100 26 november 1966 Aannemersbedrijf gebr. Aarssen tot ca. 1968.
108 Vanaf augustus 1999 nagelstudio 'Melani'.
102 Ca. 2000 Euro Bestratingen.
112 NGV Kruidenier A. van Unen tot ca. 1967. Daarna afgebroken t.b.v. de Dulderstraat.
114 Voor 1870 'schippershuis' en vanaf 1870 Theunisse [d'n Hutsel] Graanhandel en cafe 'Koopmans Welvaren' vanaf ca. 1940 C. Bierbooms tot 1962.
Met spreuk: *Eet wat gaar is*
Drink wat klaar is
Spreek wat waar is.

Schans Sint Antoinedijk
28 ca. 1950 Kruidenier de Wild.
30 Cafe Roozen Meeuwissen ca. 1931 wed. Roozen Meeuwissen. 'Brugzicht', Cafe Batenburg, Cafe van Eekelen.

Slotstraat
4 Aardbeienbedrijf Hagenaars vanaf ca. 1975.

Standdaarbuitensedijk:
Suikerfabriek Daverveld Bink vanaf 1872 tot 1917 In de jaren 1940-1957 Vlasverwerkingsbedrijf H. de Wijs.
l a Vanaf 1987 Mali Ploeger 2006 'Verlascon' Januari 2007 Verandering van aard bedrijf. Bedrijf van Caam. Vanaf november 2007 tijdelijk milieustraat voor Halderberge.
5 Cafe Dictus tot ca. 1975. Later Dictus Agro vanaf ca. 1994.
6 Klusbedrijf 'Jubelco's'
5a Testers autoschadebedrijf en vanaf juli 2007 Testers Mobiliteit.

Standaarbuitenseweg
9 2005 'Ruby's Western Store'.

Standaardmolen
1 'Jora HPC garage' vanaf 1999.
2-6 'Jora exploitatie en servicestation' vanaf 1997.
3 Bouwbedrijf Wijnen vanaf ca. 2000.
8 Vanaf 1992 Van Domburg rolluiken.
10 Vanaf 1992 E. Govers Autoschade en autokoelingsbedrijf.
12 Vanaf 1992 'Babynette' en later 'Baby Planet' en 'Baby-Juniorplanet', kleuter- en jeugdkleding en artikelen.

Suikerfabriek Daverveld Bink, ± 1910.

Suikerfabriek Daverveld Bink, ± 1910.

Steenstraat

2 Aannemer gebr. Damen ca. 1973.

10 Tot ca. 1921 Openbare school, daarna Boerenbond. Opening als Boerenbondwinkel op 2 april 1970, heropening 3 april 1971, weer heropening 15 februari 1981 Baronie West. Het gebouw werd gesloopt. Opening nieuwe winkel op 11 maart 1998.

12 ca. 1894 Stoomboterfabriek van der Vaart, daarvoor boterfabriek zonder stoomaandrijving. 1899 sigarenkistjesfabriek tot 1907 en weer zuivelfabriek. Vanaf 1912 tot 1966 Nicotinefabriek van Wely vanaf ca. 1929 Kootstra. Terrein na sloop in 1966 bij Intramast gevoegd.

16 Vanaf 1961 Transportbedrijf Intramast tot ca. 1999.

16a 1980 'Argentor Hueck' Aluminium Profieltechniek.

18 1948 Brandstoffenhandel L. Bartelen. Vanaf ca. 1952 M. Bartelen tot ca. 1970.

20 Vanaf 1909 Zuivelfabriek 'Hollandia' afdeling 'Vacca' tot ca. 1970, daarna 'Nestle', vanaf 1973 'Menken Landbouw', 'Menken van Grieken', 1990 'Menken Dairy Food' en vanaf ca. 2003 'Campina', fabriek van o.a. kaas en slagroom.

28 Cafe Pietje de Bruyn tot ca. 1930.

30 Vanaf 1965 tot ca. 1971 Groenten- en Fruithandel W. Aanraad.

34 Ca. 1935 Smederij Adr. Van der Ouderaa.

38 Ca. 1930 Cafe het 'Estaminet' van de fam. Kouwelaar.

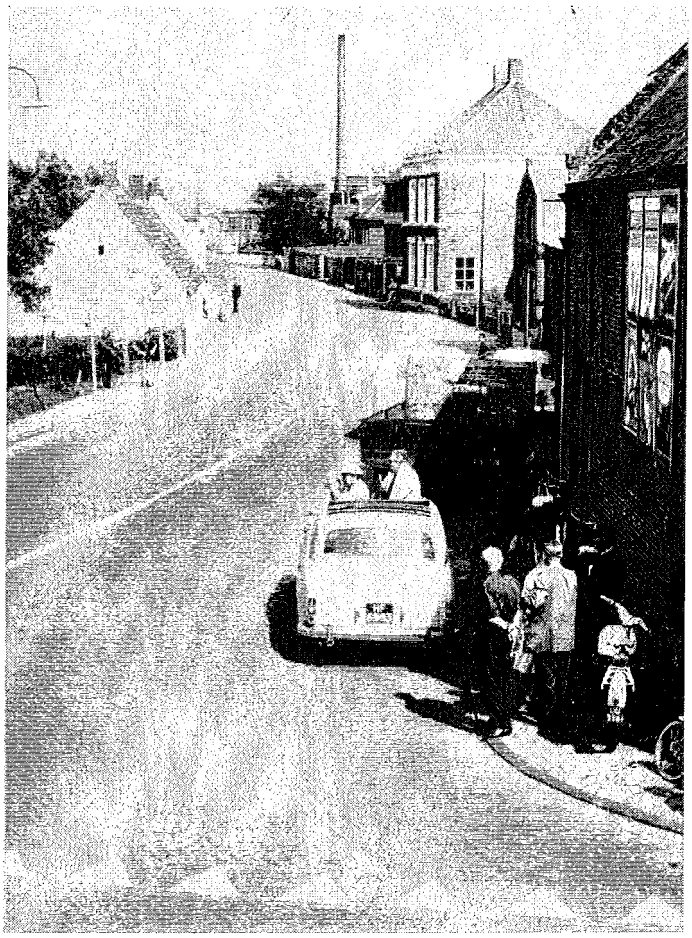

Steenstraat gezien vanaf het Moleneind met brandweerkazerne, Boerenbond, Nicotine Works en melkfabriek Vacca, ± 1964.

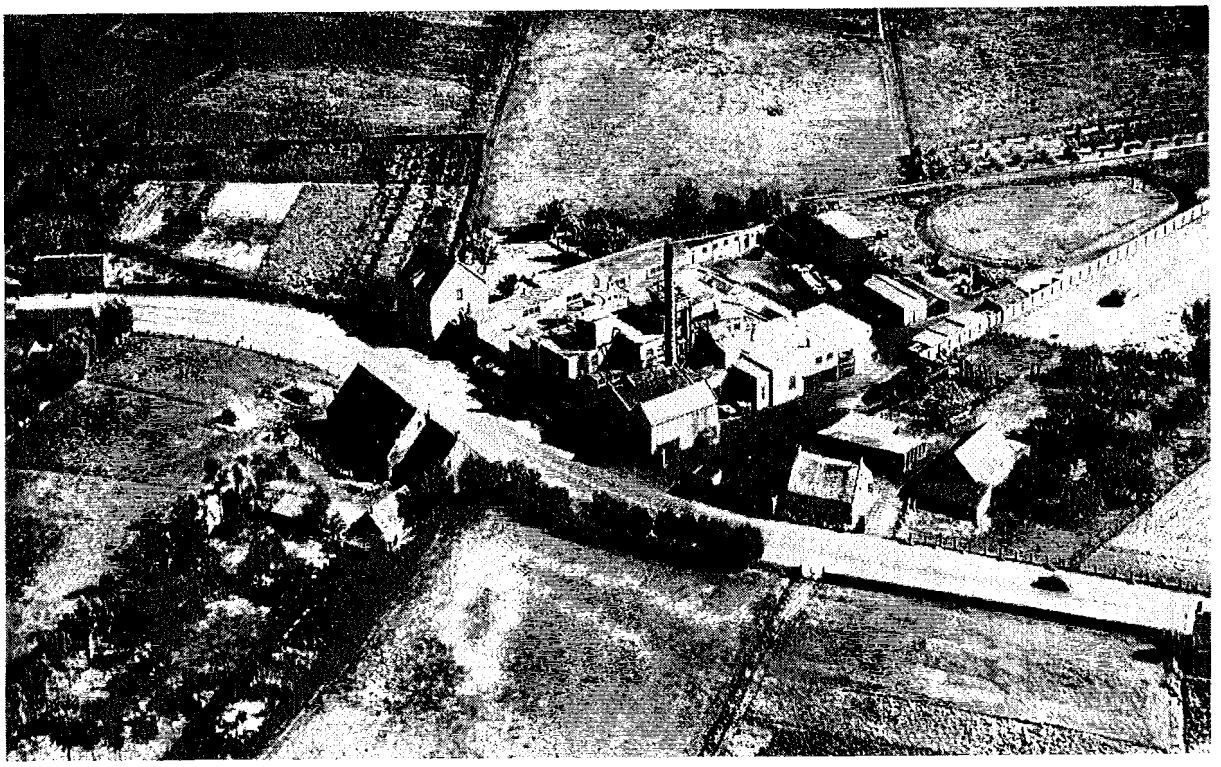

Steenstraat met melkfabriek VACCA, 1942.

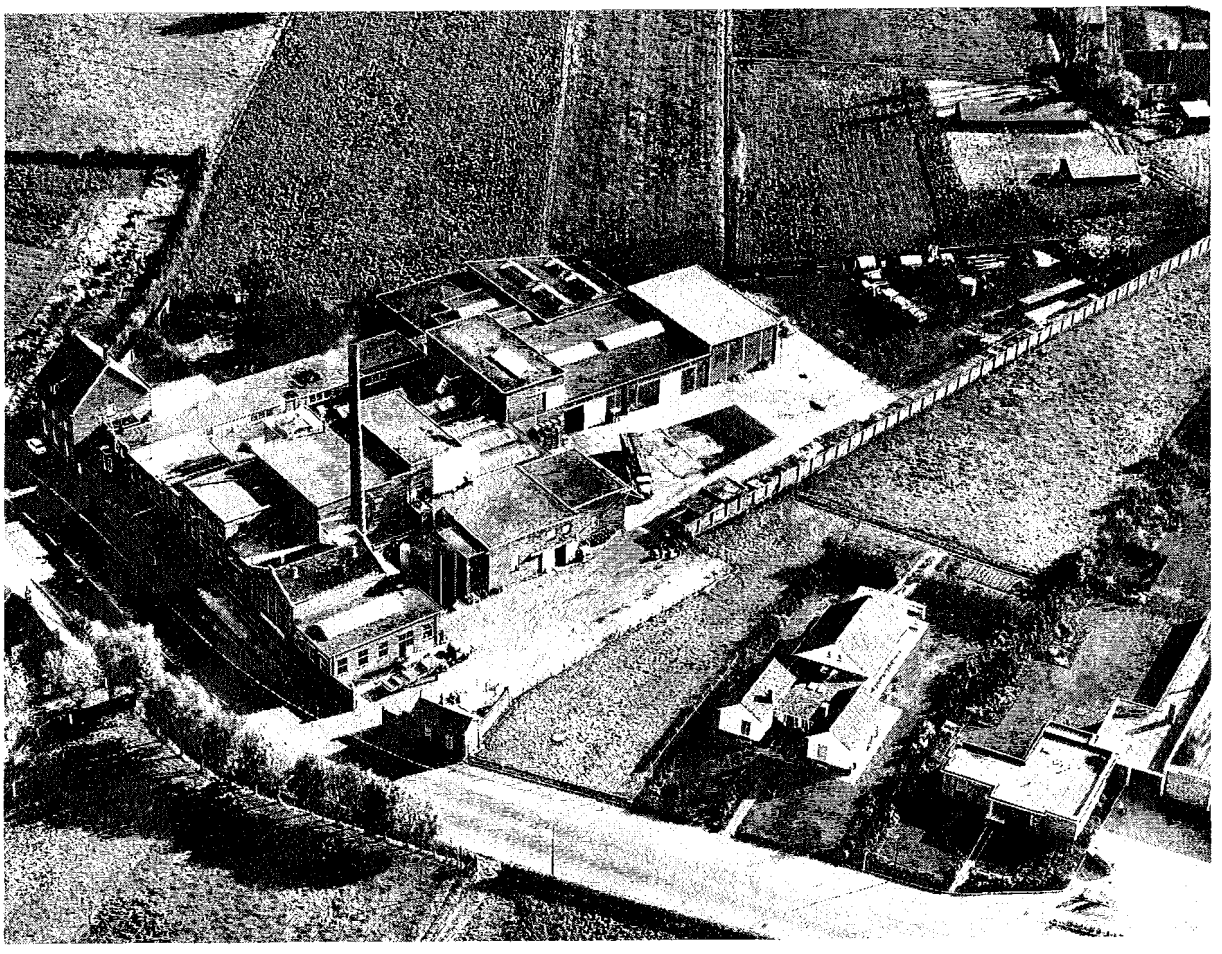

Steenstraat met melkfabriek VACCA, boerderij C. Rockx, woning van den Bosch en woning met kantoor van transportbedrijf Van der Mast, 1970.

A. van Rijsbergen lost opgehaalde melkbussen bij melkfabriek VACCA aan de Steenstraat, ± 1965.

Sint Antoinedijk:

1 Warmwatervlasroterij van 1952 tot 1967 Later scheepswerf Aanraad.
7 Betoncentrale fa. Hoppenbrouwers 'de Mark' vanaf 1960.
9 1887 Steenfabriek B. Hennekam later 'De Mark' NV tot ca. 1960 Daarna betoncentrale Hoppenbrouwers.
11 Suikerfabriek 'Sint Antoine' vanaf 1873 tot 1921. Van 1946 tot 1948 verblijfplaats voor gedetineerden (NSB-ers] Vanaf 1950 'Lama Conserven De Westhoek' tot ca. 1980. Vanaf ca. 1985 Kabelrecycling Timmermans.
I l b Handelsonderneming van Alphen.
15a Transportbedrijf Heynen Versprille. Later 'Markant Deuren' en vervolgens vanaf ca. 2000 'Halderberge deuren'.
15 Ca. 1948 Machinefabriek 'Variator'. Later W. Van Alphen Werktuigbouw.
19 Ca. 1970 Saatslotenverkoop Nijsen.
20 'Elpak Vof'.
28 Kruidenier de Wild tot ca. 1970.
30 Cafe Roozen de Wild tot ca. 1968.

Sint Maartenstraat

1 Aardbeienkwekerij "t Leen' vanaf ca. 1980.
3 'Koningsplant Maatschap' Konings vanaf ca. 1975

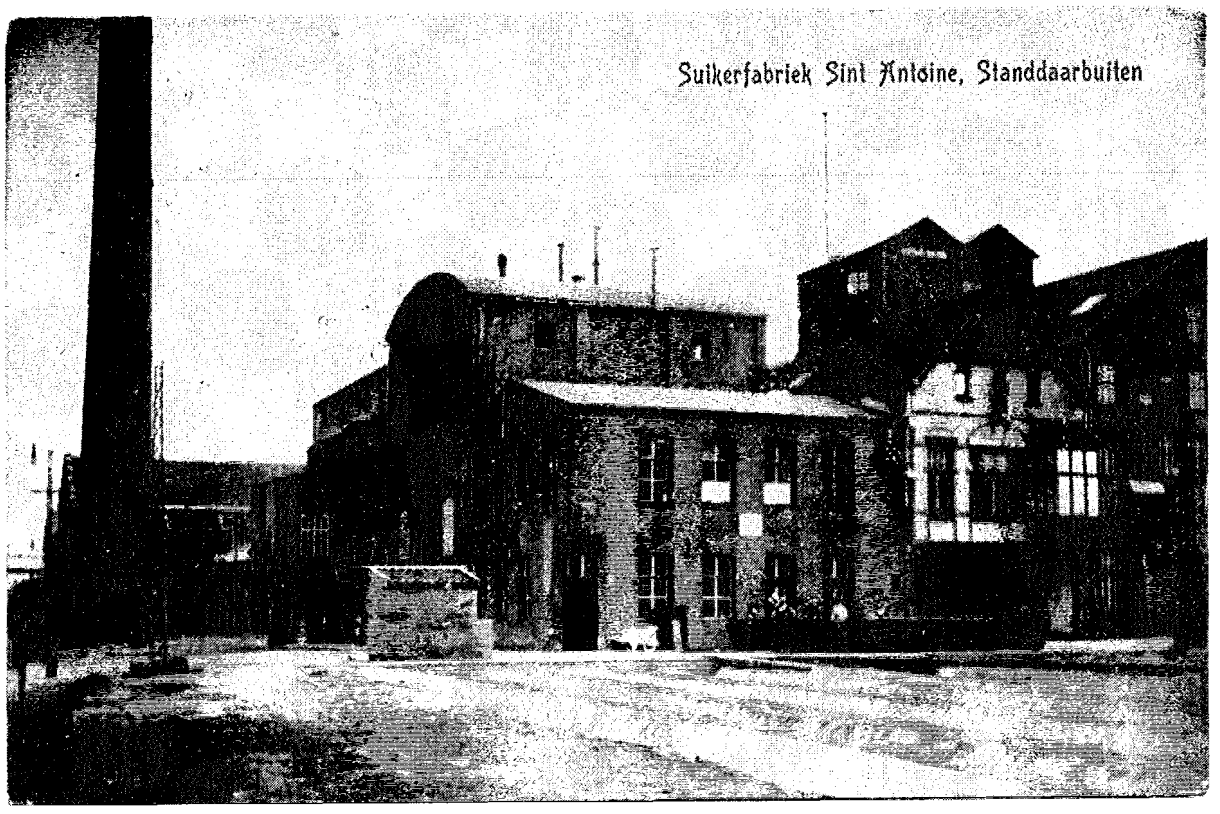

Suikerfabriek Sint Antoine, ± 1916.

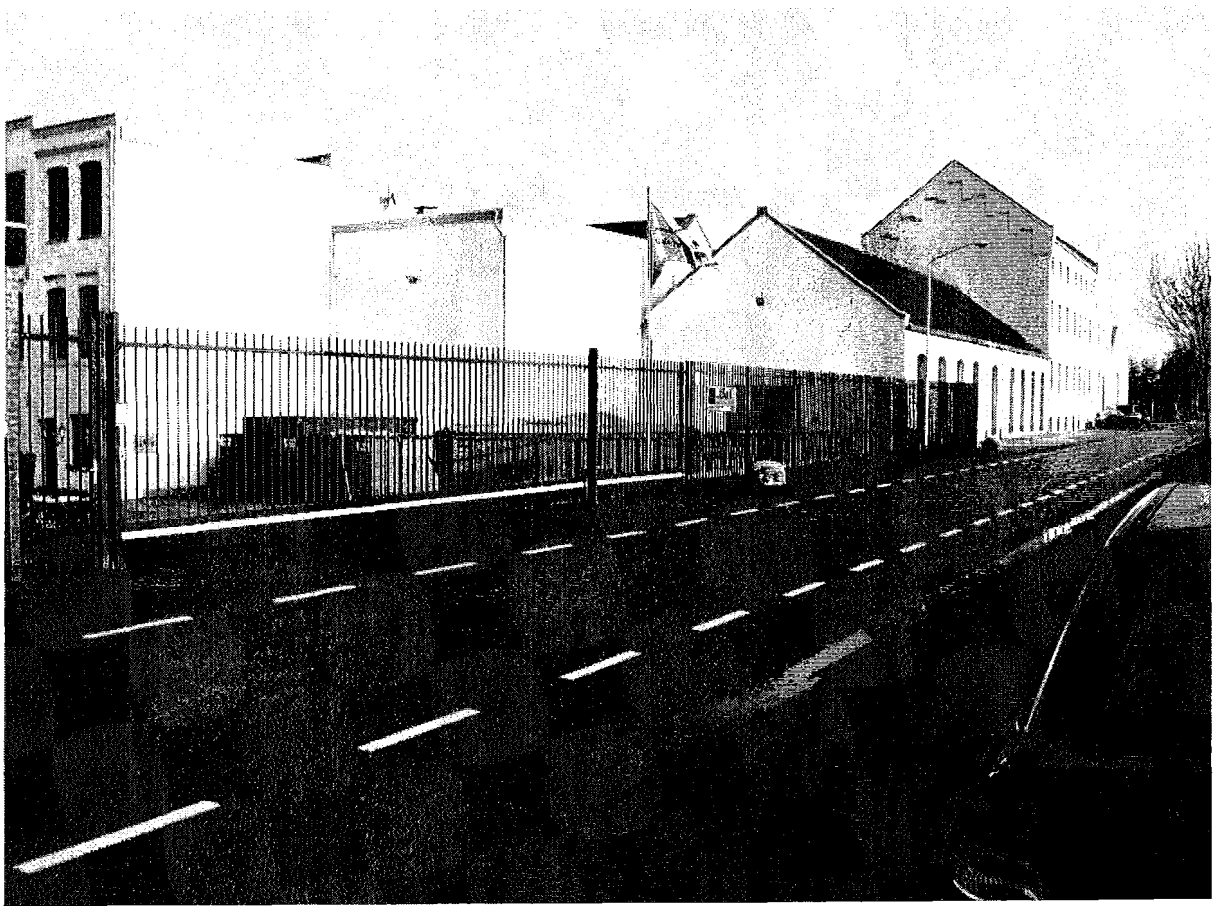

Sint Antoinedijk richting Standdaarbuiten vanuit Oud Gastel, 2007.

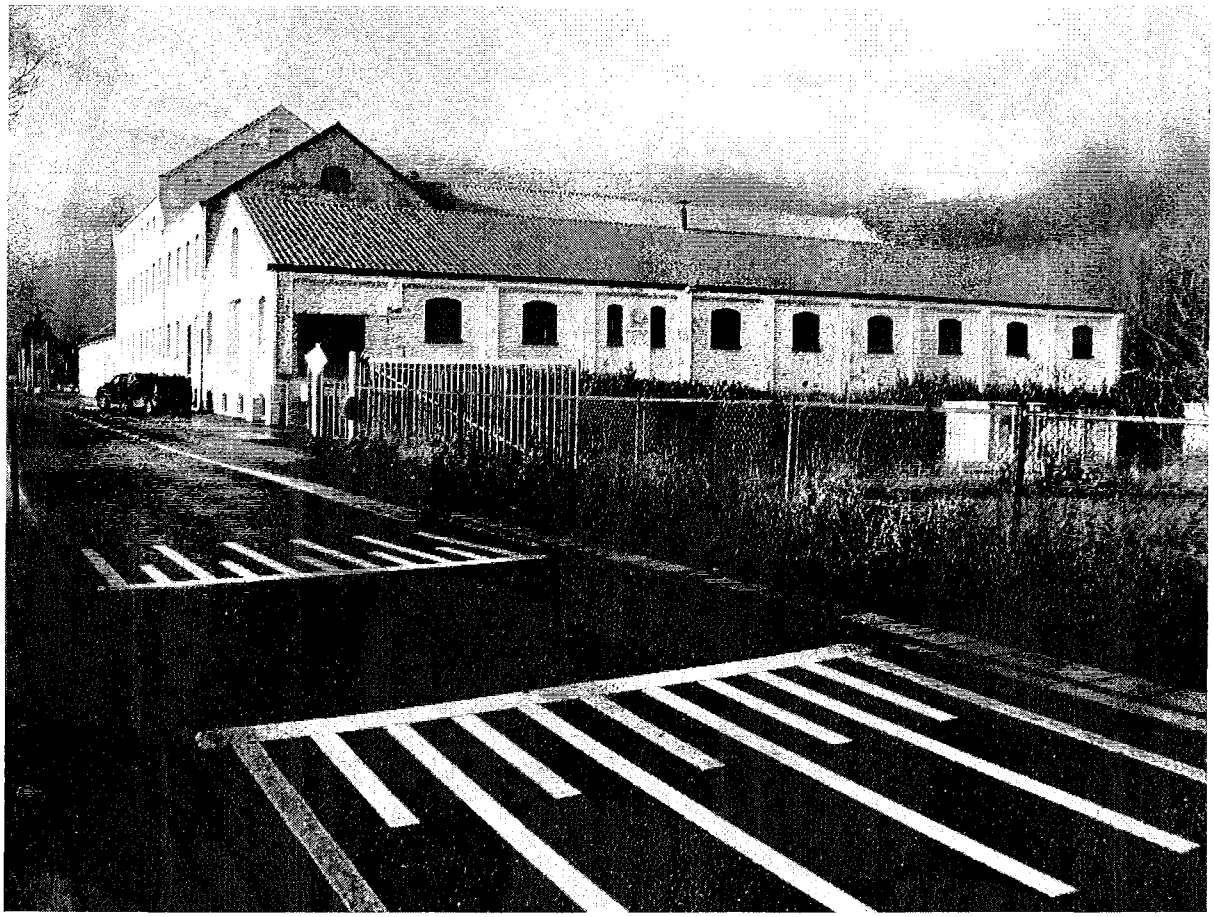

Sint Antoinedijk richting Oud Gastel vanuit Standdaarbuiten, 2007.

Stoofstraat:

2 Veevoederhandel en pluimvee C. van Dijk van 1961 - ca. 1985. Later Knook tot ca. 2002.

7 Tot ca. 1940 Rijwielhandel en reparatie Krijn van As.

18 Bloemenhandel J. Goris van ca. 1965-1983.

21 Vanaf ca. 2002 M. van der Heyden assurantien.

26 Ca. 1960 duikbedrijf Vriens tot 1972.

28 'Fleet Service Yaghting'.

38 Aannemersbedrijf Backx vanaf 2000.

39 Cafe van Iersel vanaf ca. 1932 tot ca. 1940 achter het cafe van ca. 1934 tot 1940 een wielerbaan. Van wielerclub DOS. Tevens vlasserij tot ca. 1950.

40 Tot ca. 1935 fietsenzaak Akkermans.

42 ca. 1910 Mandenmakerij C. Wierickx. Daarna Paul Wierikx en later ca. 1960 Cees tot ca. 1994.

46 Mei 1982 tuincentrum van der Sluis. Vanaf ca. 1985 'Hendriks Infra'. Vanaf 1995 'Hendrikx Holding'.

63 Tot 1947 C. van Oosterhout timmerwerkplaats.

67 Textielzaak C. van der Vorst tot 1948. Daarna Kruidenierszaak Jac Vermaat tot 1952. Opening kruidenierszaak gebr. Buckens op 5 april 1952. Heropening zelfbediening Buckens op 1 februari 1968 tot ca. 1970. Vanaf 1971 Broos-Rockx tot ca. 1980.
71 Varkenshandel J. van Dongen vanaf ca. 1935 tot ca. 1970.
73 Cafe 'In de Leren Emmer' van Jansen tot ca. 1970.
77 Klusbedrijf Horians vanaf 2003.

Strijpdreef
5 Groenten- en Fruithandel "t Hoekske' van Corn. Van Nijnatten.
6 Zorgboerderij 'Meeshoeve' vanaf 2001.

Tobe
14 17 mei 1981 Opening assurantiekantoor Sweere tot oktober 1982.

Topaard:
15 A. Lazaroms Nederlandse Middenstandsbank geopend 10 maart 1983.

Veerkensweg
22 Ontmoetingscentrum en sporthal "t Veerhuis'. Geopend 16 september 1978. Een gedeelte van het gebouw werd in 1966 in gebruik genomen als Mavo Sint Maarten tot 1970. In 1977 werd de zaal gebouwd. In december1983 opening van de sporthal.
Tot 2000 was het complex in gemeentehanden In september 2000 privatisering met als eigenaren J. van Sprundel en R. Pijnen. Exploitant werd F. Tak. Opening na verbouwing op 17 november 2000 en in september 2005 exploitant R. van den Heuvel.
23 Cafe 'In den Groenen Druif' tot 1930.
117 Ca. 1910 Jan Hendrik Kuppens Klompenmakerij. Daarna Jan Kuppens tot ca. 1940.
131a Loonbedrijf Moerings vanaf 1997.

Vierschaarstraat:
5a 1980 Bloemenkwekerij "t Hofke' A. Buys tot ca. 1990.
7 Vanaf 1 september 2001 Dierenartspraktijk De Vierschaar.
12a vanaf 1980 tot ca. 1985 Glaszetterij W. Tak. Daarna 'Viami International'.
13 Consumptieijsbereiding C. Vergouwen tot ca. 1970.
13a Loonwerkersbedrijf etc. Scheepers B.V vanaf 1979.
14 Bloemisterij 'Bloemenlust' vanaf 1932 fam. C. Koevoets Later L. Koevoets tot maart 1957.
21 Tot 1963 Timmerwerkplaats H. Doomen.
25 Transport Reuver Transport 'Remo' vanaf ca. 2003.

Vossestraat
4 Loonbedrijf D. Ossenblok tot ca. 1950.

Watermolen
3 Vanaf 1 januari 1993 Gebr. Aarsen BV Aannemers. Vanaf ca. 2001 De Kinderen Technische installatie.
4 Hoendervangers Bouwonderneming vanaf ca. 1994.
4b Vanaf ca. 2001 'Euroweld en Mosa Aggregaten'.
8 Vanaf 1991 Akkermans carrosseriebedrijf.
10 Vanaf ca. 2003 'Digital and Media Solut'.
14 'Intermotive BV' ca. 2003.
21 Rademakers BV vanaf ca. 1991.
23 Vanaf ca. 2003 'DND Products Vof'.
27 'Je & Be Exclusief' ca. 2003.
29 'Koremans Technical Supplies BV' vanaf ca. 2003.
35 Vanaf 2003 'Lesage Automatisering'.

Wilderdstraat
1 Melkhandel slijterij Ant. Koevoets en vanaf ca. 1974 Autobedrijf Frijters tot ca. 1985.

Willem van der Maststraat
3 Aannemingsbedrijf A. Aarssen vanaf ca. 1983 tot ca. 1995.

Willem Alexanderstraat
1 Vanaf 1975 Bakkerij van Eekelen.
30 Schoonheidssalon 'Ile de Beaute' vanaf 2000.

Windmolen:
2 Vanaf 2003 'Amer' Grafisch bedrijf.
3 'Tupperware' Distributeur Sluis vanaf ca. 2003.
4-6 'Transtorage Bakx' vanaf ca. 2003.
7 'Aviomar Holland' vanaf ca. 2004.
7-9 1994 'Business Centrum Korenweide'.
13 Kabel Recycling Timmermans BV vanaf 2007.
15 Paraplugroothandel de Reyer vanaf ca. 2006.

Zaagmolen
2 Vanaf juni 1992 Rademakers.
2a 2007 'Whirlpool Outlet' Nooren import.
3a 'Automatic Fun' vanaf ca. 2002.
4 Vanaf 1991 van de Klundert kunststoffen. Later Horeca Groothandel den Hoed vanaf ca. 2003.

5 Transportbedrijf A. Rebbens vanaf ca. 1994.
8 'Bakkersland Banket' en vanaf ca. 1992 van Hees.
10 Van der Staay 1991.

Zegse Steenweg:
1 Ca. 1930 Bakker A. van Ginneken later cafe bakker P. de Rooy tot ca. 1960.
7 Transportbedrijf G. van Dongen.
13 Dierenpension.

P. Peeters

Bronnen:
- Adreslijsten 1969 en 1971.
- Sint Laurentiusklok vanaf 1946-2007.
- Brabants Nieuwsblad vanaf 1946 en BN de Stem tot 2007.
- Telefoongidsen van diverse jaargangen o.a. 1942 en 2005.
- Gemeentearchief Oud en Nieuw Gastel o.a. Hinderwetvergunningen, drankvergunningen.
- Jaarboeken van Het Land van Gastel.
- Programma's Wielercomite: Gastel Vooruit.
- Feestprogramma's van diverse verenigingen o.a. S.C. Gastel. Gastels Fanfare en harmonie Concordia.
- A. de Lahaye 'Gastel land van Abten en Markiezen'.

BISSCHOP J.C. MEEUWISSEN

deel 1

Inleiding

In Oud Gastel herinnert een gedenksteen achter in de kerk en een straatnaam bij de Dreef aan een actieve Gastelaar uit de negentiende eeuw. Later vond ik op het Barbara kerkhof in Amsterdam het graf van de Bisschop Jacobus Meeuwissen. Tijdens het stamboomonderzoek bleek dat van deze Heeroom in het kerkelijk archief van de Redemptoristen veel te vinden was. Op verzoek van de heemkundekring ben ik begonnen met alle informatie over de Bisschop te verzamelen, zodat een beeld van zijn leven verkregen wordt.
In mei van dit jaar is het een eeuw geleden dat de kerk door Bisschop Meeuwissen werd ingewijd.

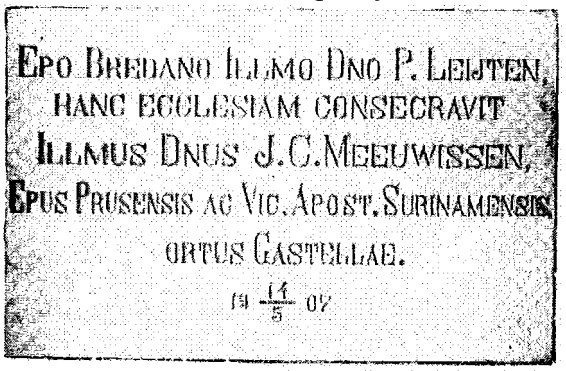

Gedenksteen in de Laurentiuskerk

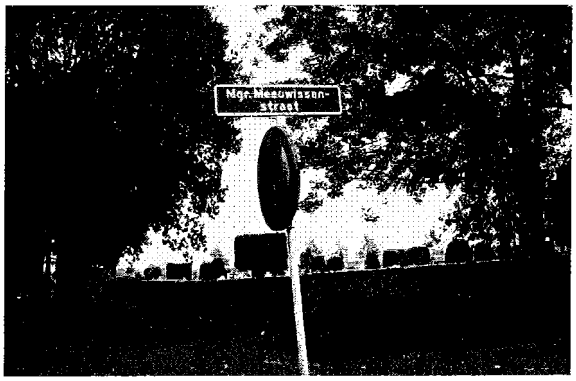

Mgr. Meeuwissenstraat

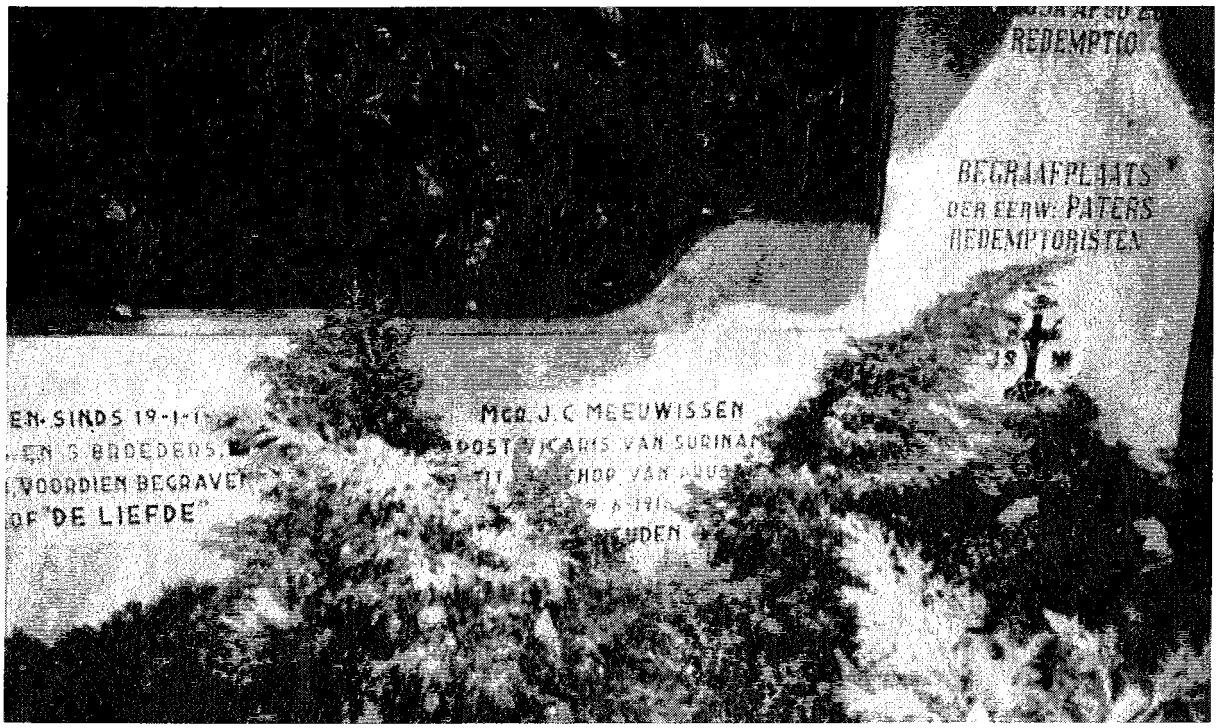

Graf van Mgr. Meeuwissen op Barbara kerkhof in Amsterdam

De meeste informatie heb ik van Pater Vinkenburg CssR uit het archief in het Redemptoristen klooster in Roosendaal en later in het grote klooster in Wittem. [Het transcriptum van het levensverhaal van Mgr. Meeuwissen.)
Ook mr. Mastboom gaf veel informatie m.b.t. de familie uit het begin van de negentiende eeuw en zijn activiteiten in Oud Gastel en zijn studie in Belgie.
Van Kees en Dyphne Meeuwissen, die op de boerderij op de Stoof [momenteel 2007 HN Pietseweg] geboren zijn en waar drie generaties Meeuwissen hebben gewoond, heb ik de nodige informatie ontvangen.
De familie van de Meeuwissen die de Bisschop hebben gekend worden vernoemd en daar waar mogelijk worden foto's bidprentjes etc. toegevoegd.
Interessant is de correspondentie met Pater van Ceulenbroeck van het Provinciaal archief in Brussel over de studietijd in Belgie. Na zijn jeugd in Oud Gastel volgt een ware zwerftocht via de studie in Belgie. Hierna volgen zijn werkzaamheden in Wittem, Roermond, Roosendaal, Amsterdam, Rome, Brazilie, Suriname en zijn laatste verblijf in het Redemptoristen klooster in Amsterdam als laatste 'halte'.

Johannes Meeuwissen (wedr Cornelia Zacharias huw 1783)
X *huw, 1791*
Elisabeth van Dongen

- *Cornelia 1794*
- *Cornelis 1795*
  huwt Anna Blankers
- *Dympna 1799*
- *Jacobus 1807*
  huwt Maria van Merrienboer

Cornelis Meeuwissen 1795
x
Anna Maria Blankers 1799

- *Johanna 1826*
- *Johannes 1828*
  huwt Wilhelmina v/d Boom
- *Anthonia 1833*
  Moeder van Pater Jacobs
- *Gerardus 1836*
  huwt Anna Catharia van Reijen,
- *Petrus 1838*
  werd Broeder Andreas
- *Jacobus 1847*
  werd Bisschop

Ziin jeugd in Oud Gastel en de studie in België

Jacobus Cornelis werd op 15 augustus 1847 geboren te Oud Gastel uit eenvoudige burgerouders Cornelis Meeuwissen en Anna Maria Blankers. Zij hadden 4 zonen en 3 dochters. Ze hadden een houthandel gepaard gaande met het herbergbedrijf [de Bonte Os].
Ook wordt gesproken van een boerenbedrijf en kleermaker naast het bovengenoemde.
De 'Bonte Os' bestond tot 1955. Deze herberg lag op de Oudendijk HN 38 aan het begin van de Rolleweg. Tot ca 1983 woonde hier de familie Buys.

Kruising Oudendijk-Rolleweg, ± 1955.

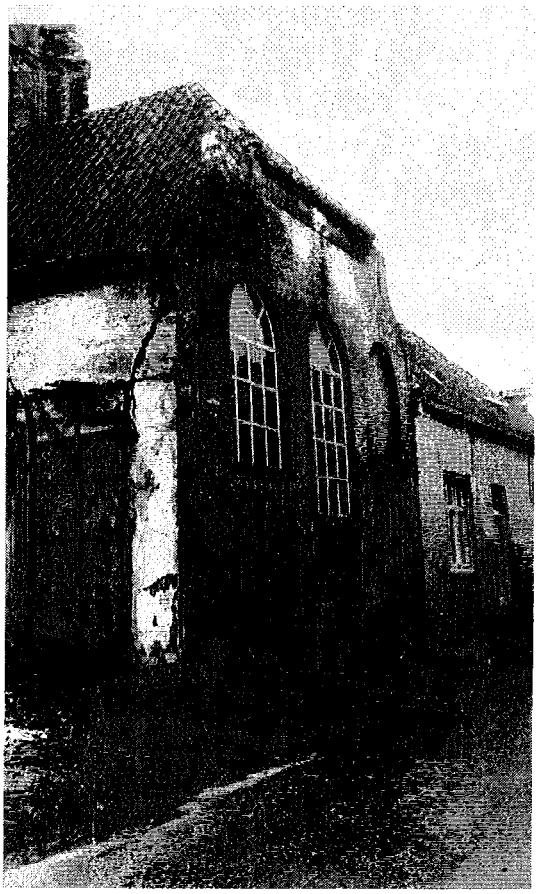

Het schooltje aan de Dreef

Op 15-jarige leeftijd verliet Jacobus het gewone schoolonderwijs en was van plan om onderwijzer te worden. Twee jaar lang volgde hij hiervoor voorbereidende lessen en zou als hulponderwijzer nog les hebben gegeven in het schooltje aan de Korte Dreef.

Hierna gaf hij aan zijn biechtvader [Pastoor G. van Hal] te kennen dat hij Priester wilde worden. Financiele bezwaren schenen de uitvoering in de weg te staan. De gezusters Mastboom, Johanna en Anna-Cornelia hebben vervolgens de studie betaald.
Zij hadden zelf ook een broer die Redemptorist was [een generatie ouder dan de latere Bisschop]. Mogelijk heeft deze broer mede bepaald dat Jacobus Priester wilde worden.
Met behulp van Pastoor van Hal en een Cistercienzer [uit de Abdij van Zundert], begon de toekomstige Priester de studie van het Latijn. Na 8 maanden kon hij vertrekken naar het College te Herenthals [Belgie] en begon daar op de 3de klas, de zgn. grammatica.
Reeds toen was zijn enig verlangen Redemptorist te worden.
"Ik was 15 jaar oud," zo getuigt hij zelf, "toen ik te Oud Gastel een H. Missie bijwoonde, gegeven door paters Redemptoristen. Bij de ereboete op het einde van de preek ontstond in mijn hart het verlangen om Redemptorist te worden. Dat verlangen heeft mij nimmer verlaten. Dat verlangen groeide altijd aan, zodat ik reeds op de Poesis [5de klas gymnasium] in februari 1867 te Den Bosch werd aangenomen."

Op 26 februari 1867 trad hij te Sint Truiden in, ontving 25 maart aldaar het kleed van de Congregatie van de Redemptoristen en begon zijn noviciaat onder leiding van den ascetische Magister N. Bronchain, wiens portret hij geregeld voor zich had en voor wie hij geheel zijn leven een welverdiende achting koesterde. De ijverige novice werd echter wegens ziekte uit het noviciaat gezonden. [Zie de brief in de Franse taal op de volgende pagina]

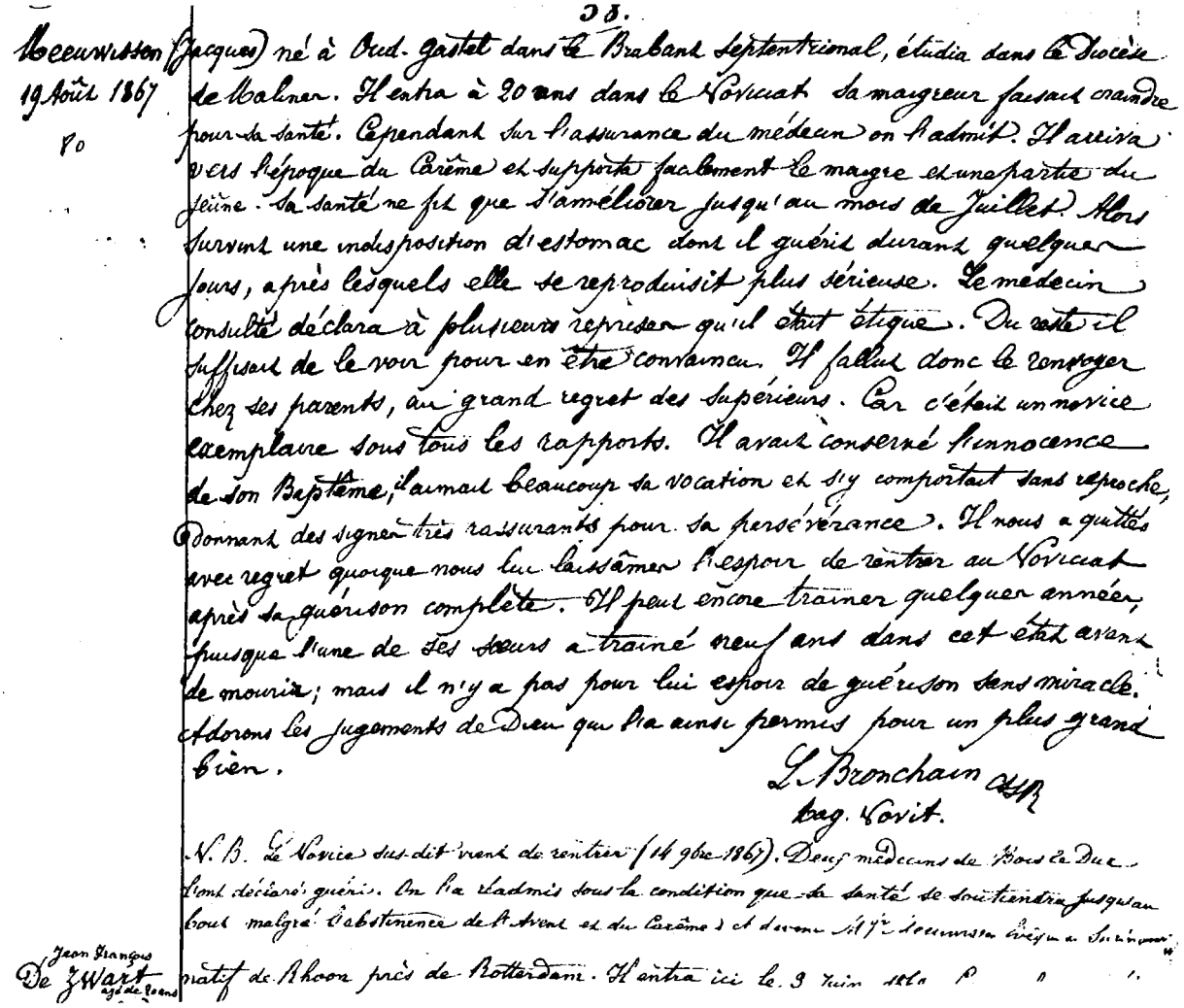

Brief Bronchaim over het naar huis sturen van Jacobus

Reeds op 14 november 1867 werd hij na herstel te St. Truiden opgenomen, waar hij op 26 april 1868 zijn eeuwige belofte aflegde. Kort daarop vertrok hij naar Wittem om er zijne hogere studien te beginnen en ontving aldaar op 6 october 1873 de H. Priesterwijding uit handen van Mgr. Laurent, die te Simpelveld verblijf hield.

Johannes Meeuwissen	*- Anna Maria*	*1868*	*huwt Cornelis Roozen*
X	*- Jacobus*	*1870*	*huwt Maria Braat*
Wilhelmina v/d Boom	*- Cornelis*	*1872*	*huwt Cornelia Braat*
	- Francisca	*1875*	*huwt Willem van Pul*

Johannes de oudere broer van Jacobus

Dit gezin woonde op de Meir HN 55 in het huis waar later Goort Mies is gaan wonen. Hij had een houthandel en was landbouwer en herbergier.

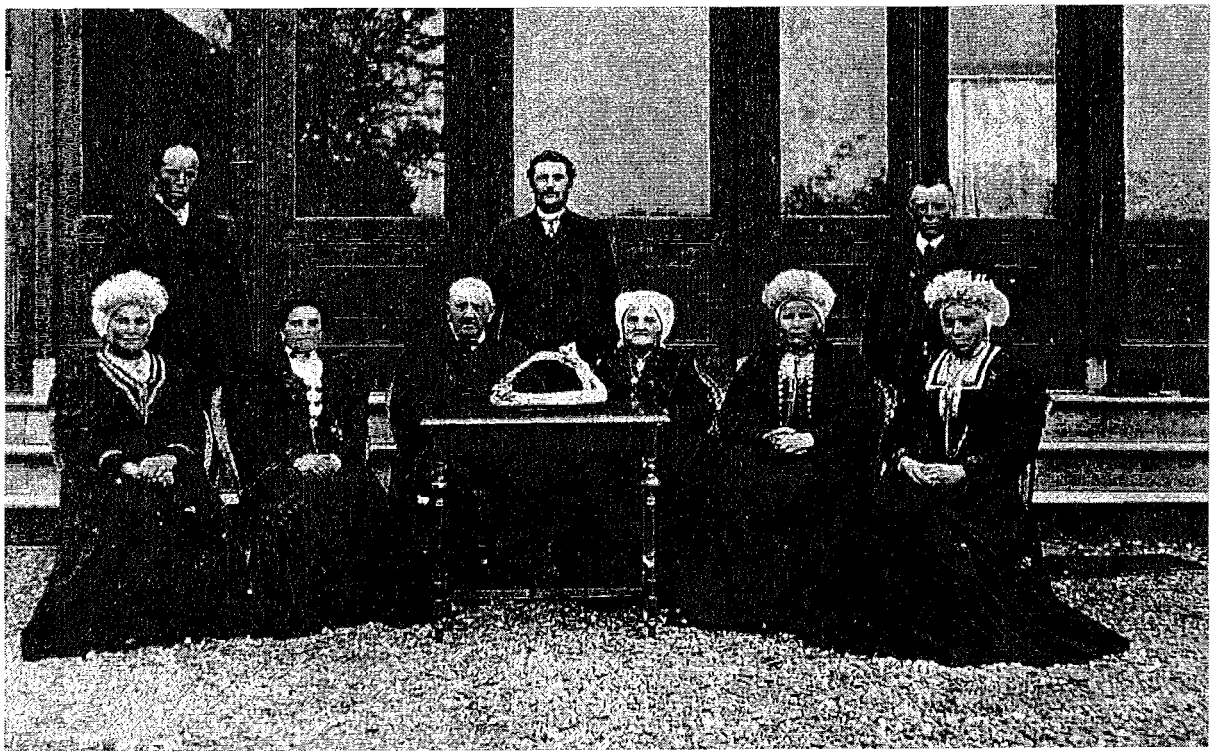

Het gezin van Joannes Meeuwissen

Van links naar rechts: Cornelia Braat, Cornelis M, Francisca, Johannes, Jacobus, Wilhelmina, Maria Braat, Cornelis Roozen, Anna-Maria.

Eene eerekroon zijn de hooge jaren, die op de wegen der gerechtigheid gevonden worden. PROV. XVI, 3.

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER

JOANNES MEEUWISSEN,

Echtgenoot van

WILHELMINA VAN DEN BOOM,

geboren te GASTEL 7 September 1828, en aldaar, voorzien van de H.H. Sacramenten der stervenden, godvruchtig overleden 24 Maart 1910.

Gedenk, o Heer! hoe ik in waarheid en oprechtheid voor U heb gewandeld en gedaan heb hetgeen behaaglijk was in uwe oogen. Is. 38, 3.

Hij was een eenvoudig en oprecht man, vreesde God en week af van het kwaad. JOB. I, 1.

Benauwdheden en pijnen hebben mij overvallen, maar ik zal den kelk des heils ontvangen en de naam des Heeren aanroepen. Gelijk Uw wil is, o God, alzoo geschiedde het. PS. 108. LUC.

Dierbare Echtgenoote en Kinderen: Ik sterf, doch mijne vriendschap sterft niet. Ik zal U beminnen in den hemel, gelijk ik U op aarde bemind heb. Mijne Kinderen, vergeet mijne zuchten niet; denkt aan hetgeen ik geleden en aan de zorgen, die ik voor u gehad heb. Eert uwe moeder al de dagen haars levens. H. JOAN. BERCHM. H. CHRYS.

Hoogeerwaarde Heerbroer wees mij aan het altaar des Heeren indachtig. H. MONICA.

H. Joseph, vriend van het H. Hart van Jezus, bid voor ons. 100 dagen aflaat.

Bidprentje van Johannes Meeuwissen

Gerardus broer van Jacobus

Hij was gehuwd met Catharina van Reijen. Hij was kleermaker. Een neef Petrus van Hooydonk woont tot zijn 15 jaar bij dit gezin en vertrekt daarna naar Roosendaal. De huishoudster, Marie-Louise Demaertelaar van 1837, woonde ook op dit adres. Gerardus overleed in 1894. Zijn vrouw Catharina van 1837 was winkelierster en is in 1910 overleden. Het gezin was kinderloos.

Bid voor de Ziel van Zaliger

GERARDUS MEEUWISSEN,

echtgenoot van

ANNA CATHARINA VAN REIJEN,

geboren te *Gastel*, den 31sten Juli 1836, en aldaar overleden, den 4den Juni 1894.

Het is allen menschen vastgesteld eens te sterven. Doch dien dag en dat uur kent niemand, zelfs niet de Engelen des Hemels, tenzij alleen de Vader.
HEBR. IX : 27. MATH. XXIV : 36.

De smarten en ziektens, met geduld verdragen, verkrijgen de kroon, welke God voor ons bereidt in den Hemel. H. ALPH.

Echtgenoote en Vrienden! Indien gij mij bemint, toont het met voor mij te bidden. Gij vooral Eerw. Broeder, wees mijner aan het H. Altaar indachtig.
H. EPHREM. H. MONICA.

Bemint zij overal het H. Hart van JESUS.
(100 dagen aflaat.)

Zoet Hart van MARIA, woes mijn heil.
(300 dagen aflaat.)

R. I. P.

N. JONGENEELEN — Oud-Gastel.

Bidprentje van Gerardus

De broer van Jacobus, Petrus werd Broeder Andreas (18381

Broeder Andreas

Behalve Jacobus ontving nog een andere zoon, Petrus, het religieuze kleed en is in de broeder Congregatie van de Broeders van O.L.V. van Barmhartigheid ook wel de broeders van Scheppers genoemd in België als Broeder Andreas werkzaam geweest in liefdewerk.

In 1862 treedt hij in, in het moederklooster te Mechelen, hij is dan 23 jaar.

Hij profest op 3 mei 1867.

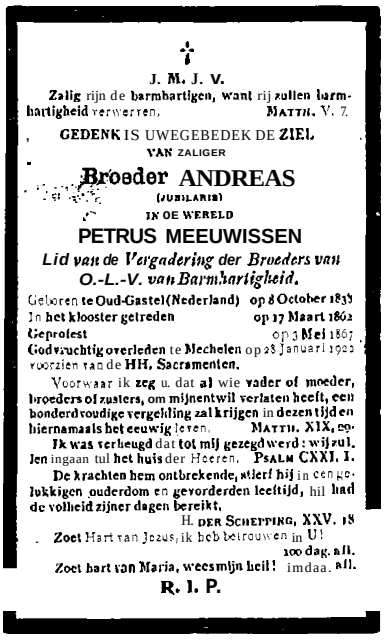

†

J. M. J. V.

Zalig rijn de barmhartigen, want rij zullen barmhartigheid verwerren. MATTH. V. 7.

GEDENK IS UWEGEBEDEK DE ZIEL
VAN ZALIGER

Broeder ANDREAS
(JUBILARIS)
IN DE WERELD

PETRUS MEEUWISSEN

Lid van de Vergadering der Broeders van O.-L.-V. van Barmhartigheid.

Geboren te Oud-Gastel (Nederland) op 8 October 1839
In het klooster getreden op 17 Maart 1862
Geprofest op 3 Mei 1867
Godvruchtig overleden te Mechelen op 28 Januari 1922
voorzien van de HH. Sacramenten.

Voorwaar ik zeg u, dat al wie vader of moeder, broeders of zusters, om mijnentwil verlaten heeft, een honderdvoudige vergelding zal krijgen in dezen tijd en hiernamaals het eeuwig leven. MATTH. XIX, 29.

Ik was verheugd dat tot mij gezegd werd: wij zul. len ingaan tot het huis der Heeren. PSALM CXXI. 1.

De krachten hem ontbrekende, stierf hij in een gelukkigen ouderdom en gevorderden leeftijd, hil had de volheid zijner dagen bereikt.
H. DER SCHEPPING, XXV. 18

Zoet Hart van Jezus, ik heb betrouwen in U!
100 dag. afl.

Zoet hart van Maria, wees mijn heil! 1mdaa. afl.

R. I. P.

In het klooster ontmoet hij zijn neef [de latere Pater Jacobs] die hier zijn studie begint. Dit klooster is gesticht door Mgr. Scheppers in 1845 en heeft jarenlang Broeders 'geleverd' o.a. voor de St. Joannesschool en het Schippersinternaat in Oud Gastel tussen 1919 en 1997.

Broeder Andreas overlijdt in Mechelen op 8 januari 1922.

Francicus Jacobs	-	Johanis Cornelis	1869
x	-	Anna Maria	1871
Anthonia Meeuwissen 1833	-	Johanna Maria	1875
	-	Cornelis Gerardus	1878 [Pater Jacobs]

Anthonia huwt met Franciscus Jacobs / Pater Cornelis Jacobs

Anthonia, de zus van Jacobus trouwde met Franciscus Jacobs en trokken de Bonte Os in. Een zoon uit dit huwelijk werd ook Redemptorist [oomzegger van de Bisschop en van Broeder Andreas). Op jeugdige leeftijd ging hij in opleiding in Mechelen in het pensionaat St. Vincent de Paul van O.L.Vr. van Barmhartigheid. In een brief wordt zijn tijd in het pensionaat beschreven.

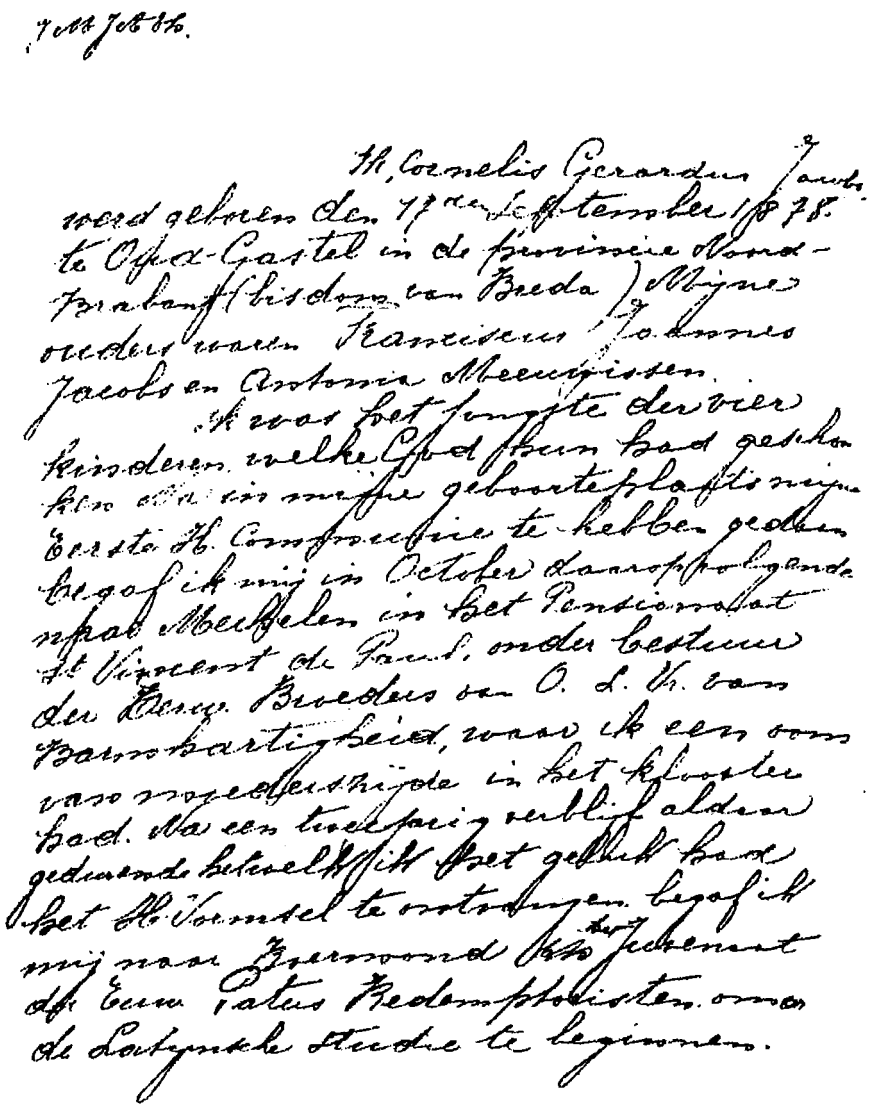

Brief van Cornelis ‚Jacobs

Na zijn studie in Belgie ging hij naar het Juvenaat in Roermond om met de Latijnse studie te beginnen. In 1899 volgt de professie in Den Bosch en in 1904 de priesterwijding in Wittem.
Hij ging in 1907 als Pater naar Brazilie. Daar is hij in 1941 in de stad Curvelo overleden.

Johannes Meeuwissen 1828	- Anna Maria	1861	
x	- Jacobus	1870	huwt met Maria Braat
Wilhelmina v/d Boom 1834	- Cornelis	1872	huwt met Adriana Cornelia Braat
	- Francisca	1875	
Jacobus Meeuwissen 1870	- Adriana	1902	
x	- Johannus	1903	
Maria Braat* 1866	- Wilhelmina	1904	
	- Cornelia	1905	
Cornelis Meeuwissen 1872	- Johannis	1900	
x	- Adranus	1901	
Adriana Cornelia* 1870	- Antonius	1902	
	- Jacobus	1904	
* waren gezusters	- Petrus	1907	

Cornelis en Jacobus huwden met twee gezusters Braat uit Roosendaal. Cornelis kocht een boerderij op de Stoof [nu Pietseweg 4) waar drie generaties Meeuwissen hebben gewoond.
Alle zonen hebben op het Pensionaat St. Louis gezeten. Johannes, de zoon van Cornelis werd landbouwer in Frankrijk. Op 11 juli 1928 vertrok hij op 27-jarige leeftijd naar Neuville-Vaule 80 km boven Parijs en komt terug naar Nederland op 18 mei 1934.

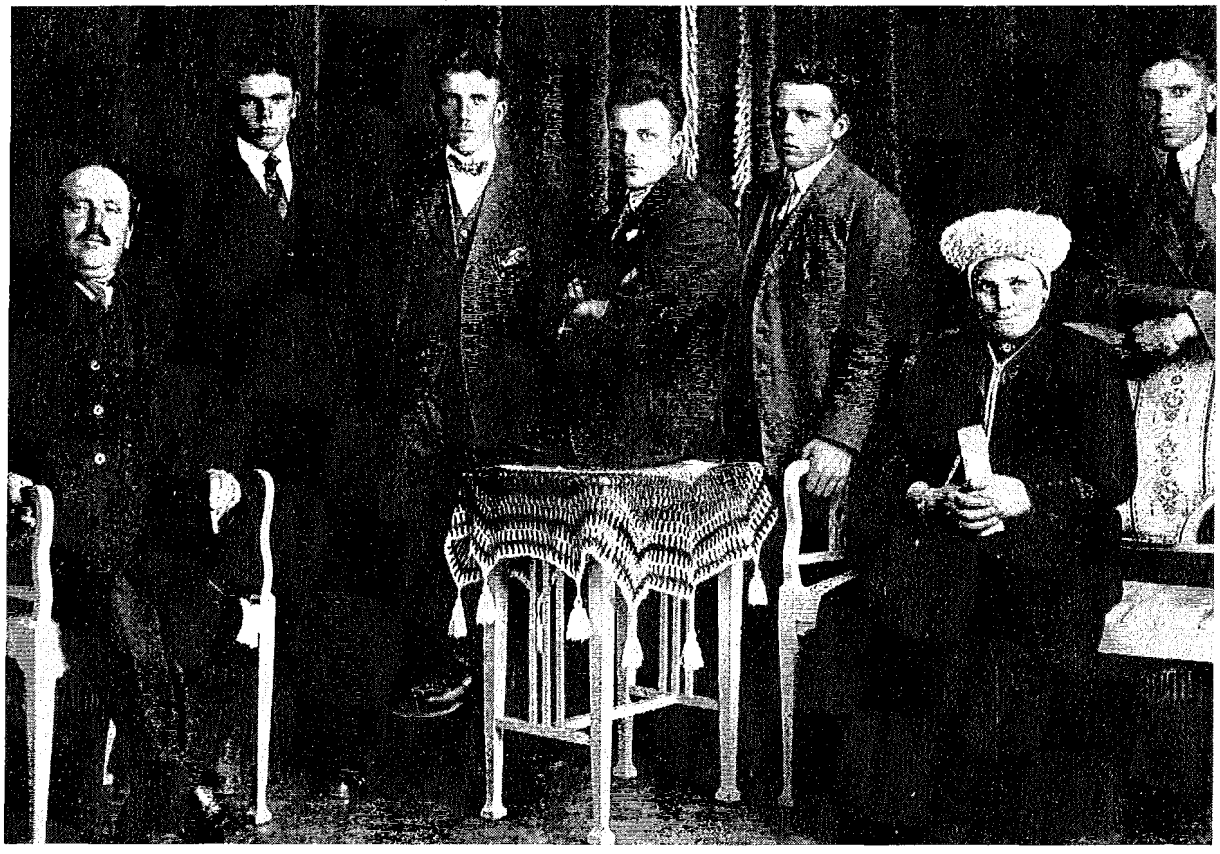

Het gezin van Cornelis Meeuwissen
Van links naar rechts: Cornelis, Petrus, Jacobus, Adrianus, Antonius, Adriana Braat en Johannus.

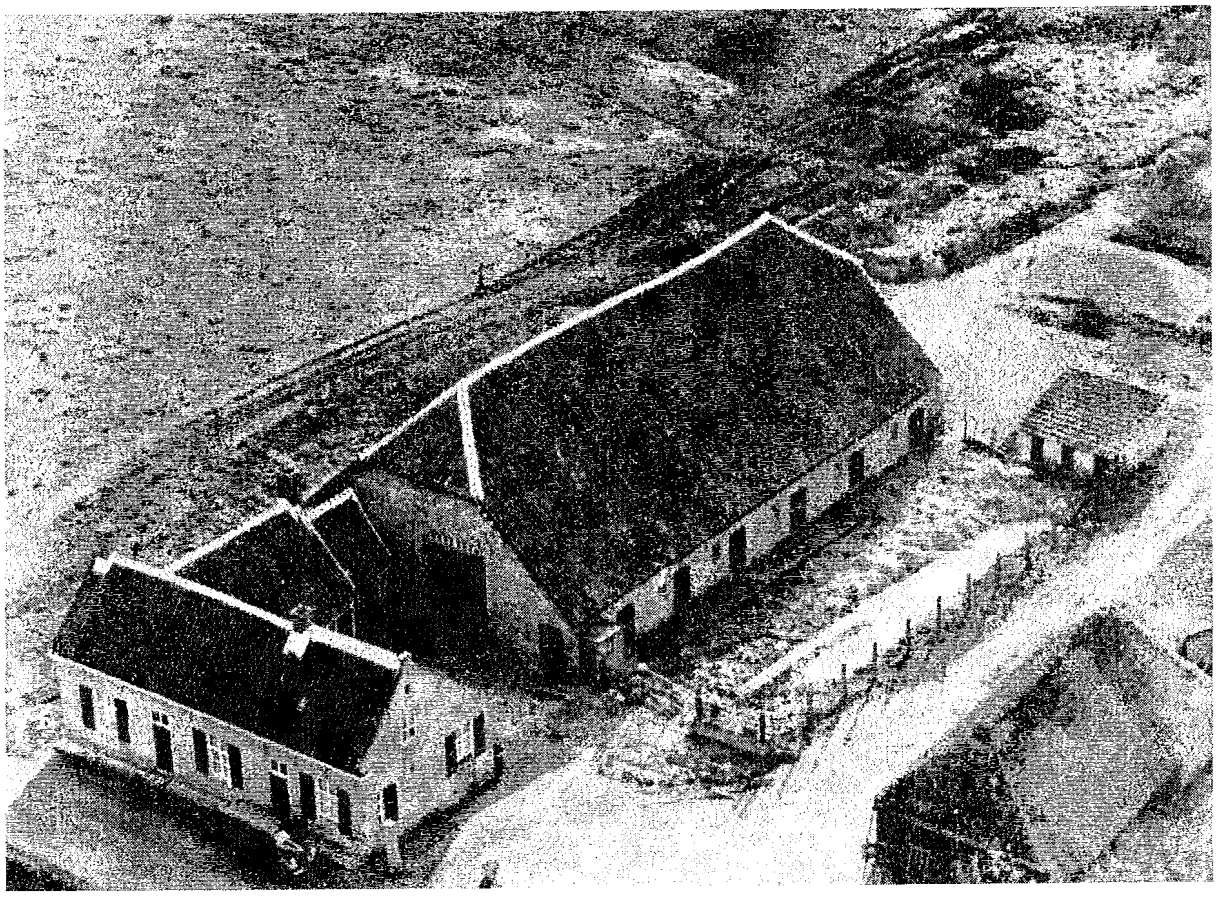

De boerderij van Cornelis aan de Pietseweg

Wordt vervolgd.

Hengelo,
P.C. Meeuwissen

OUD. DE DUVEL IS OUD!

Als vast onderdeel van ons jaarboek vindt u bij deze weer Gastels oudste tiental, volgens de situatie op 1 november 2007.

Er zijn zoals gewoonlijk weer wat wijzigingen gekomen.

De lijst ziet er nu als volgt uit:

	Geboortedatum	Naam	Adres
1	05-05-1910	mevr. P. Luykx-Lazaroms	Dragon
2	05-11-1910	dhr. H. de Bruijn	Dragon
3	19-09-1911	mevr. P.A. Hommen-Vermaat	Gastelsedijk Zuid
4	07-09-1912	dhr. P.F.A. Akkermans	Markt
5	13-07-1913	dhr. J. van Merrienboer	Meirstraat
6	24-09-1913	dhr. C. Huijbregts	Opperstraat
7	10-10-1913	mevr. E. van Oosterhout- van de Clundert	Dragon
8	29-11-1913	mevr. C. Franken-Frijters	Dragon
9	09-01-1914	dhr. M. Aanraad	Steenstraat
10	26-01-1914	mevr. P. Hertog-Luisterburg	Molenweide

De lijstaanvoerster van 2006 mevr. C. van Rijsbergen - van Oosterhout is op 102-jarige leeftijd overleden op 22 juli. Een boom ter herinnering aan haar siert momenteel de voortuin van Wozoko complex Blankershove.
Mevr. Fens Nuijten is overleden in oktober jl. Mevr. D. Voeten-Clarijs en dhr. H. Ernest staan eveneens niet meer op de lijst.
En op 12 maart is dhr. L. van Hooydonk met wie een van de redactieleden vorig jaar nog een gesprek had overleden.

Gebruikelijk bij de lijst hoort eigenlijk een interview met een van de oudste inwoners.
In afwijking hiervan wilde ondergetekende op bezoek bij het echtpaar A. van den Maagdenberg en P. Olfers. Dit paar was 28 augustus 70 jaar getrouwd en daar zou een mooi verhaal hebben ingezeten, maar na enige contacten en een bezoek zag het paar ervan af om geïnterviewd te worden.

P. Peeters.

INSPECTIERAPPORTEN

van de Commissaris van de Koningin Baron Mr. A.E.J. van Voorst tot Voorst over de gemeente Oud en Nieuw Gastel 1896 - 1926

Baron Mr. A.E.J. van Voorst tot Voorst was commissaris van de Koningin van de Provincie Noord Brabant van 1894 tot 1928. Hij kwam oorspronkelijk uit Gelderland, waar hij later burgemeester van de gemeente Huissen werd. Hij was toen tevens ook lid van gedeputeerde staten in deze provincie. Elke vier jaar bezocht hij zijn gemeenten, dus ook de onze. Zijn verslagen zijn recht toe recht aan en met de hand geschreven. Hij had aparte opvattingen, was zeer conservatief en stond niet als gemakkelijk bekend!
Ik heb zijn verslagen ongewijzigd opgenomen, met soms, tussen haakjes, een korte toelichting mijnerzijds. De spelling is enigszins aangepast.

F. van Merrienboer.

Oud - en Nieuw - Gastel

1. Den 11den Mei 1896 bezocht ik deze gemeente. Omstreeks half tien kwam ik daar aan, en werd er opgewacht door den Burgemeester [De Bie) met diens twee wethouders. Om 10 uur verleende ik audientie; behalve pastoor en kapelaan verscheen ook nog de heer Franken, lid der Provinciale Staten. Bijzonderheden omtrent mijn bezoek zijn niet te noteren. Oud Gastel is ene welvarende gemeente, er zijn drie suikerfabrieken, waar veel geld wordt verdiend door de arbeidende klassen. De teelt der bieten geeft ook des zomers veel werk.
   Blijkens het deswege namens mij ingestelde onderzoek laten zowel de administratie van den ontvanger als die van den secretaris nog al wat te wensen over. "De gewenste snelheid ontbreekt in de administratie, welk gebrek echter niet moet worden beschouwd als een teken van verwaarlozing" zegt de heer Klasens.

2. Den 14den September 1900 kwam ik weder in de gemeente. Van de audientie werd gebruik gemaakt door de heer Franken, die bereids zijn demissie [ontslag] had genomen als lid van de Provinciale Staten en van de gemeenteraad en op het punt stond voor goed Oud Gastel te verlaten om in Belgie te gaan wonen; hij kwam eenvoudig afscheid nemen. Daarna verscheen de heer de Bie, cand. not. sollicitant naar het notariaat te Zundert; hij wees met name op de grote distantie tussen Zundert en Oud Gastel en betoogde, dat noch de notaris te Oud Gastel noch die te Etten, behoefden te vrezen voor concurrentie, wanneer hij te Zundert mocht benoemd

worden; daarvoor lagen Etten en Oud Gastel te ver van Zundert verwijderd.
B. en W. verklaarden het groot aantal levenloos aangegevenen, 12 tegen 160 geboorten, door de werking van de begrafenisfondsen. Als ene vrouw na ene zwangerschap van drie maanden een miskraam heeft, dan geeft de doctor reeds een briefje af, en wordt er geld uit het fonds getrokken. De zware arbeid, door zwangere vrouwen verricht, verklaart volgens den wethouder, Doctor Dautzenberg, het grote aantal miskramen. De begrafenisfondsen zijn echter tevens oorzaak, dat de ouders hunne kinderen verwaarlozen; het leed over het verlies van een kind wordt vaak verzacht door de uitkering uit het begrafenisfonds.
Van de elf raadsleden wonen er zeven, onder wie de burgemeester en de beide wethouders in de kom der gemeente, twee wonen er op Stampersgat, onder wie de bekende Vlekke; een op Meer [Meir] en Stoof en een op Kuivezand. De leden van de Raad worden reeds minder goed over de gehele gemeente verdeeld, toen het raadslid, dat te Overesselijk woonde, naar de kom van Oud Gastel verhuisde en daardoor de verhouding nog slechter maakte. Volgens B.en W. is het zeer moeilijk onder boeren bijv. te Overesselijk, een geschikt raadslid te vinden. De Wethouder Smoor is tevens dijkgraaf van de Mark en Dintel. Hij vertelde dat langs de Mark de meeste peeen vervoerd worden voor de 8 daar langs liggende suikerfabrieken, nl. voor de fabriek te Stampersgat [Vlekke]; St. Antoine(Vlekke); Standdaarbuiten [Meeus uit Dordrecht]; Oudenbosch [Van Rossum]; Oudenbosch [Grandpre Moliere]; Oudenbosch [Daverveldt, Binck en Co]; Zwartenberg (Heerma van Vos] en Breda [Vriens]. De fabriek te Breda krijgt veel peeen per spoor; alle fabrieken krijgen nogal peeen per as, van de langs liggende polders. Van de overige peeen wordt een achtste deel vervoerd langs de Roode Vaart en komt de rest langs de Mark via Dintelsas. Smoor nam tegenover mij de sluis aan Dintelsas nog al in bescherming, ook in de tijd van het drukste peeenvervoer was de toestand aldaar niet zo erg, als ik wel scheen te menen, door dat iedere twintig minuten een grote, of wel twee kleine schuiten konden geschut worden, terwijl iedere zes uur het water binnen en buiten het sas, ongeveer tien minuten gelijk stond en alsdan sleepbootjes de grote bieten schuiten door het sas sleepten. De bekende Vlekke was voor 27 jaar gewoon onderwijzer te Oud Gastel op een tractement van fl 325,-en tevens fl 25,- gratificatie. Het statenlid Franken, destijds boekhouder van de fabriek te Stampersgat, werd toen directeur van St. Antoine. Vlekke kreeg toen de boekhoudersplaats van Franken. In 1892 werd hij directeur van de fabriek te Stampersgat. In 1895 werd hij tevens directeur van St. Antoine. De fabriek te Stampersgat; ging onder Vlekke voortdurend goed, St. Antoine begint nu eerst goed te gaan. De fabriek te Stampersgat is tweemaal zo groot als St. Antoine en produceert tweemaal zoveel. In de hoofdelijke omslag van Oud Gastel is Vlekke thans aangeslagen naar een inkomen van fl 16.000,-. Als de fabriek te Stampersgat volop

werkt, worden er dagelijks 15 schepen gelost en 1 miljoen kg. peeen verwerkt. Al wordt er ook met en elevator gewerkt, er is daarbij toch veel handenarbeid nodig; het zwaarste werk, het peeen dragen, geschiedt meestal door een 60-tal arbeiders uit Overflakkee. Van de diensten van vrouwen wordt daarbij zo weinig mogelijk gebruik gemaakt, ook in de zogenaamde wiedploegen [mensen, die het land van de fabriek voor peeen gehuurd van onkruid zuiveren] worden geen vrouwen te werk gesteld. Er zijn twee openbare scholen in de kom van Oud Gastel en een te Stampersgat Als de leerplicht ingevoerd wordt zal er vermoedelijk niet behoeven gebouwd te worden, omdat er juist door de kerk een bijzondere school voor meisjes gebouwd is, welke school de 1ste november 1900 in gebruik zal worden genomen. Doordat er aan de suikerfabrieken weekgeld wordt verdiend komen de oppassende arbeiders gaandeweg in het bezit van eigen woningen. Vlekke richtte in 1899 te Stampersgat een vereniging 'Eigen Haard' op; aanvankelijk bouwde die vereniging aldaar een 12-tal werkmanswoningen, zonder bijzonder hoge huur te hoeven betalen (de geldschieters stellen zich met een matige rente van hun geld tevreden) zijn de huurders na 25 jaar eigenaren van hun woning.

3. De 25ste April 1904 kwam ik weer in de gemeente. Ik had tevoren Roosendaal bezocht en reed vandaar naar Oud Gastel, vanwaar ik later per rijtuig naar Roosendaal terugkeerde.
Door influenza kan ik in Bergen op Zoom mijn gemeentebezoek eerst 14 dagen later beginnen, dan ik aanvankelijk van plan was; daardoor kwam ik ook 14 dagen later in Oud Gastel, dan aanvankelijk mijn voornemen was. Daardoor liep ik den Burgemeester Mastboom (1898-1940) mis, wien ik vanwege zijn huwelijk een maand verlof had gegeven met ingang van 19 april. Kerstens, de oudste wethouder fungeerde als burgemeester; naast hem werd ik ontvangen door wethouder Dautzenberg [de bekende dokter in de Kerkstraat, nu huisnr. 67]. Ik verleende audientie aan de pastoor (Damen) met twee kapelaans; zij zijn witheren uit het klooster van St. Bernard, vroeger te Schelle [Hemixem), thans te Bornem in België. Daarna verscheen notaris Smulders, hij was buitengewoon tevreden en had het eerste jaar fl 4800,- gemaakt. De wethouders vertelden mij, dat Smulders zo goed met de mensen kon opschieten, zowel met de notabelen als met de armen. Ten slotte verscheen Dr. Jansen, een zoon van Jansen van het Gouvernement; hij klaagde erg, dat ten gevolge van de malaise in de suikerindustrie en vooral ten gevolge van de dood van Vlekke, zoveel mensen aan de suikerfabriek van Stampersgat gedaan krijgen [ontslag krijgen]. Hij meende, dat de slagen, welke vielen, harder aankwamen dan nodig was en dat zulks om politieke redenen gebeurde, nl. om de regering te bewijzen, in welk een kritieke toestand de suikerindustrie zich bevond.
B. en W. deelden mij mede, dat onder de arbeidende klasse, gedwongen

huwelijk regel is; onder de middenstand en onder de boeren komt het niet voor (?). Het getal onwettige geboorten varieert van 3 tot 13 per jaar. Bij raadsverkiezing worden de leden per kandidaatstelling gekozen; sinds de nieuwe kieswet werd er slechts eenmaal gestemd. Het klooster van St. Bernard, aanvankelijk te Schelle, later Bornem, had in Oud Gastel vele eigendommen. Omstreeks 1300 [?) bouwde het klooster de tegenwoordige toren; die was toen bestemd als vuurtoren. In 1551 werd de polder van Heer Jansland, gezegd Nieuw Gastel ingedijkt; hij werd uitgegeven door Heer Jan, markies van Bergen op Zoom, een neef van Karel V. Deze Heer Jan heeft toen getracht ene parochie te stichten voorbij Stampersgat [destijds genoemd Stoutersgat, omdat het een kwaad gat was voor de schippers) aan de Barlaquese dijk. De Nieuwgastelse dijk, door Heer Jan in 1552 aangelegd werd in 1580 door de Staatsen doorgestoken, toen ontstond er een grote hongersnood onder de bevolking en werden de Katholieken verdreven. Later in 1595 werd de polder herdijkt door Jonkheer Bannier. Toen omstreeks 1700 de katholieke godsdienst weer oogluikend werd toegelaten, kwam er weer een schuurkerk, ter plaatse waar later de pastorie van Oud Gastel gebouwd werd [nu Dorpsstraat 95-97).
Omstreeks 1840 zou Dintelsas gemaakt worden; toen het haast klaar was, kwam er een storm en werden alle werken vernield. Uit de particuliere fondsen van Koning Willem I werd toen de tegenwoordige sluis gebouwd.; de Koning gaf daarvoor fl 100.000,-. Door die sluis te Dintelsas werd met onafhankelijk van het zeewater en verbeterde dientengevolge de toestand van de polders langs de Mark ontzaggelijk. Er bestaat in de gemeente een strafverordening, houdende het verbod tot het oprichten van tapperijen, welke verordening goed schijnt te werken. Die verordening werd gehaald uit de gemeente nrs. 2603 3n 2628.
Behalve een zeer belangrijk schotkohier met bijbehorende kaart is er geen oud archief van enig belang aanwezig. Te Stampersgat moeten de meisjes naar de Openbare school; te Oud Gastel is een Liefdehuis .De suikerfabriek te Stampersgat en die van de Bruin te Zevenbergen zijn de enige suikerfabrieken, die niet zijn aangesloten bij de bond van suikerfabriekanten. De suikerfabrieken van de Bruin te Zevenbergen, Stampersgat, St. Antoine, Daverveldt Binck en Co en van Rossum [te Oudenbosch) verwerken hun melasse gezamenlijk in een fabriek te Zevenbergen. Zij doen niet mee aan de melasse-spiritusfabriek te Bergen op Zoom. Stampersgat verwerkte in 1901 de bieten van 2500 hl.t. in 1902 van 2400 hl. ton; in 1903 van 1600 hl. t.; in 1904 van 1500 hl.t. St. Antoine ging van 1600 hl.t.in 1901 terug tot 100 hl.t. in 1904. Daverveldt Binck en Co heeft nog bieten van ruim 1000 hl.t. het contract Vlekke [het particuliere stelsel) is gevallen, nadat de boeren een jaar de verliezen mede moesten dragen; er wordt echter nog algemeen gecontracteerd op gehalte; bieten met 14 5 gehalte fl 10,- voor ieder % gehalte meer fl 1,- meer.

4. Den 11den Juni 1908 kwam ik weer in de gemeente. Wethouder Dautzenberg is op reis; ik word ontvangen door Burgemeester Mastboom en wethouder Kerstens. Ik verleen audientie aan de pastoor en zijn twee kapelaans; zij hebben niets bijzonders te vertellen, alleen zouden de heren graag zien, dat het Raadhuis werd afgebroken; dan kwam de nieuwgebouwde kerk zoveel te beter uit! Ik heb hun geraden, dan een hele hoge prijs voor het Raadhuis te bieden, dan was er misschien eens over te denken. Wittenaar, hoofd der school in de kom, benevens Brocatus, onderwijzer aan diezelfde school, klaagden, dat het gemeentebestuur hen zo slecht bedacht bij de uitvoering der salariswet Nink; ik heb de heren naar Gedeputeerde Staten verwezen. De Burgemeester en Dijkgraaf van de Mark en Dintel deelde mij mede, dat z.i. geen verbouwing en vergroting nodig was van de schutsluis te Dintelsas; er konden schepen van 36 m. lengte geschut worden; in 1907 is de schutsluis nog helemaal drooggelegd; er is een nieuwe vloering gemaakt; de sluis is toen uit- en inwendig veel verbeterd; buiten werden er toen ook nog nieuwe kaaimuren gemaakt; met gelijk water kunnen de grootste schepen er natuurlijk door; gelijk water duurt soms niet langer dan een kwartier, soms wel anderhalf uur.

In 1904, toen de bietencampagne tamelijk groot was, heeft geen enkel schip langer dan een halve dag moeten wachten. Als alle schepen tegelijk zouden opvaren, dan zou men soms opstopping krijgen aan de fabrieken, hetgeen zeker niet gewenst is. Van Dintelsas tot Standdaarbuiten ligt de bodem van de Dintel [de Mark] op 3 m. – AP; schepen van 3 m. diepgang kunnen daar in de regel varen, de vaargeul is 20 m. breed. Mark en Dintel doet veel, om de Mark in goeden bevaarbare toestand te houden; het schafte zich in 1907 een eigen baggermolen aan en heeft daarop voortdurend dertig mensen aan het werk. Aan Lamgatseveer is een kleine schutsluis, om schepen van de Roode vaart naar de Mark te schutten. Als er grote schepen moeten geschut worden, dan zet men alle deuren open en laat de Roode vaart met de Mark gelijk lopen. Daarmede wordt dan het zeer verontreinigde water van de melasse-spiritusfabriek van van Schendel op de Mark gebracht. In de afgelopen zomer heeft men daarvan op de Mark veel hinder ondervonden. De Burgemeester vroeg zich af, of hij gedwongen was dit water op de Mark te ontvangen? Hem geraden zich deswege tot Ged. Staten te wenden. Stampersgat zendt geen melasse meer naar van Schendel, het laat alles verwerken te Delft op de Nederlandse Spiritusfabriek. Van Schendel verwerkt, behalve de eigen melasse, die van St. Antoine, Daverveldt en Co en van Rossum. De suikercampagne 1908 zal zeer groot worden. Stampersgat contracteerde voor 2600 hl.ton, St. Antoine voor 1700 hl.t. Daverveldt Binck en Co voor 1400 hl. t.

De door Vlekke te Stampersgat opgerichte vereniging 'Eigen Haard' bestaat nog, maar lijdt een kwijnend bestaan; er zijn niet meer dan 13 woningen

gebouwd. Stampersgat, St. Antoine en van Schendel kopen nog suikerbieten op gehalte. Op participatie in de winst verkoopt slechts een enkel zeer grote bietenbouwer, zoals bijv, Mijnh. Kakebeeke in Zeeland, die jaarlijks 400 hl.t. verbouwd.
Sinds het nieuwe reglement op de waterleidingen moet de gemeente alle waterleidingen onder Oud Gastel onderhouden. Daar zijn geen polders. Onder Nieuw Gastel heeft de gemeente niets te doen, daar zorgt de polder voor.
Het burgerlijk Armbestuur heeft geen eigen fondsen dat naam heeft. Het krijgt jaarlijks een belangrijke subsidie, minstens fl 1200,- van de gemeente. Het betaalt voor fl 75,- per jaar de ouden van dagen in het liefdehuis. Het kan daar tegen fl 0,40 daags besmettelijke en andere ziekten laten verplegen.

5. Den 15^{den} April 1912 kwam ik weer in Oud Gastel; ik reed er vanuit Roosendaal heen; ik bezocht later ook nog de gemeente Roosendaal. Ik verleende audientie aan de pastoor met diens kapelaan; de heren hadden niets bijzonders te vertellen. Van de vereniging 'Eigen Haard' te Stampersgat is de burgemeester tegenwoordig de voorzitter; de vereniging moet gunstig werken. Een huis werd reeds eigendom van de huurder. Op den duur zal dat met de meeste woningen het geval zijn. Omtrent suiker en suikerfabrieken vernam ik nog, dat een zak suiker 100 kg. weegt. Dat 35.000 kg. bieten een gemiddelde oogst per ha is. Dat 1000 kg [netto] bieten moeten uitleveren 140 kg. suiker en bovendien voor fl 1,- melasse en voor fl 1,- pulp. Het participatiestelsel bij aankoop van bieten is geheel verlaten. In de plaats daarvan kwam de cooperatie en als gevolg daarvan de oprichting van de Cooperatieve fabriek te Dinteloord. Naar men meende stonden de kansen, om binnenkort te komen tot de oprichting van een tweede suikerfabriek niet gunstig. Slechts enkele fabrieken contracteren nog op gehalte. De Bruin te Zevenbergen, van Loon te Steenbergen en St. Antoine voor de bieten uit Haarlemmermeer. Die bieten zijn groot van stuk en houden weinig suiker. In de afgelopen campagne kwamen bezwaren voor in het scheepvaartbedrijf op de Mark. Een schip, meer dan 1000 ton groot liep vast in de brug te Stampersgat. Dientengevolge was het scheepvaartverkeer en het verkeer over de brug twaalf uur gestremd. De bepaling van de grootte van de schepen naar de tonnenmaat zal men moeten wijzigen, omdat het gebleken is, dat de schippers, vooral de Belgische, daarmee knoeien. Men zal nu in het vervolg meten de lengte, de breedte en de diepte der schepen en naar gelang van de uitkomst bepalen, tot waar de schepen de Mark mogen opvaren. Langs de Mark liggen 8 fabrieken, nl. 1. de cooperatieve 2. Stampersgat. 3. St. Antoine 4 en 5. aan de Oudenbosche haven. 6. Standdaarbuiten. 7. Zwartenberg en 8. Withouck te Breda. Het contract van de bond van suikerfabriekanten loopt nog 5 jaren. Daarbij

waren alle fabrieken aangesloten, behalve Stampersgat en de Bruin. De Algemene Suikermaatschappij kocht Stampersgat en liet de bieten, waarvoor haar agenten contracteerden, alle kopen zogenaamd voor Stampersgat Voor haar fabrieken te Breda, Bergen op Zoom en Oudenbosch [van Rossum] een zeer groot voordeel, want die konden nu bieten krijgen uit de bieten van den Bond zonder daarin zelve haar evenredige kwantum te leveren.

6. Den ▮▮den Augustus 1917 kwam ik weer in de gemeente, te voren had ik Roosendaal bezocht. Het Post en telegraafkantoor was van de gemeente. Veel huur bleef er jaarlijks niet over. Daarom de huur aan het Rijk opgezegd en er een Raadhuis van gemaakt Het is bepaald goed ingericht en voor lange jaren groot genoeg. Het oude raadhuis is thans voor de inkwartiering bij de militairen in huur. Het is bestemd op den duur te worden afgebroken. Voor drinkwaterplannen van Dr. Jenny Weterman voelt men niet veel. Oud Gastel heeft een zandbodem en goed water. Nieuw Gastel (Stampersgat) heeft een kleibodem en slecht drinkwater. Daar heeft men aan ongeveer alle huizen regenwaterbakken, evenwel zonder filters. De Wester Suikerrafinaderij kocht twee suikerfabrieken, nl. die te Stampersgat en die van Daverveldt Binck en Co kort bij Oudenbosch. De laatste zal gesloopt worden. Omtrent de verhouding van de Wester wist men het fijne niet. Men meende dat Mr. A.J.M. Smits en van Rossum ruzie gehad hadden en dat Smits er toen uit was gegaan. Zeker was dat van Rossum thans de honneurs d'affaires voor de Wester was. In de fabriek van de Compagnie du lait 'Vacca' is de Wester ook al sterk ge'interesseerd; het is een goede inrichting om veel suiker duur aan de man te brengen; thans is hij ook daar uit. Naar het oordeel van Mastboom en Dautzenberg doet Wester verkeerde zaken. De grote fabrieken maken thans zelf witte suiker; Dinteloord maakte nog pas een inrichting van 5 ton. Een bedrijf als dat van de Wester, om nl. alleen suiker te raffineren moet op den duur verdwijnen. Er zijn thans zeven cooperatieve suikerfabrieken; Dinteloord, Steenbergen, Roosendaal, Bergen op Zoom, Puttershoek, Sas van Gent en Groningen. Toch zijn de vooruitzichten voor de eigen fabrieken niet zo ongunstig als men oppervlakkig zou menen. De meeste van die cooperatieve fabrieken hebben op geen stukken na zoveel aandelen bij de belanghebbende boeren geplaatst, als nodig zou zijn, om voortdurend over voldoende bieten te kunnen beschikken. Zo lang de suiker duur is en er veel geld verdiend wordt, zal alles natuurlijk goed lopen. Maar wordt de suiker goedkoop, dan zullen de boeren niet meer bieten bouwen, dan zij volgens hun aandeel in de fabriek verplicht zijn. En door dat er veel te weinig aandelen door de meeste fabrieken geplaatst zijn, zullen ze dan maar een klein kwantum bieten te verwerken krijgen. Het is zeer de vraag, of die cooperatieve fabrieken dan zullen kunnen blijven bestaan. De twee bierbrouwerijen in de gemeente zijn

thans ingericht tot groentedrogerijen en werken druk als filialen van de jamfabriek te Princenhage. De vereniging 'Eigen Haard' is thans opgeheven; alle mensen zijn thans eigenaar geworden. De woningnood is groot; de mensen, die aan de fabriek te Dinteloord werken, wonen allen te Stampersgat. Burgemeester is in onderhandeling met Directie te Dinteloord, dat deze fabriek voor haar mensen wat arbeiderswoningen bouwt. Dan wordt Stampersgat ontlast en de mensen geholpen. De Landbouwvereniging kocht voor drie weken in Drenthe een prachtige stamboekstier voor fl 800, -, het beestje is 12 maanden oud.

7. Den 6^{den} Juni 1921 bezocht ik per auto vanuit Roosendaal Oud Gastel, Oudenbosch en Standdaarbuiten. Burgemeester Mastboom is naar mijn mening niet voldoende meegaand. Hij is er vooral op bedacht, dat de gemeente geen uitgaven doet. Zo kwam het raadslid Theunissen, een arbeider, zich ter audientie beklagen, dat Mastboom niet wilde medewerken om tot den bouw van arbeiderswoningen te geraken. De Raad had eerst toegestemd, dat er door een bouwvereniging, van welke Theunissen voorzitter is, 18 arbeiderswoningen zouden worden gebouwd. Maar toen het Rijk met zijn premiebouw begon, had de Raad zijn besluit weer ingetrokken en nu gebeurde er niets. Het overleg tussen burgemeester en pastoor is verre te zoeken. Zo is de pastoor bezig met de verbouw van een meisjesschool [aangenomen voor fl 56.000,-] en met de nieuwbouw van een jongensschool [aangenomen voor fl 70.000,-), terwijl wanneer die scholen zullen zijn geopend, de openbare scholen zullen leeglopen en de gemeente met twee goede schoolgebouwen zal blijven zitten, waarvoor geen emplooi zal zijn! Bovendien heeft de pastoor voor de jongensschool geen onderwijskrachten; hij engageerde daarvoor broeders, behorende tot een Belgische Congregatie [de Broeders van Scheppers]; die Broeders studeren nu voor de Hollandse onderwijsakte. De pastoor hoopt, dat zij die zullen behaald hebben, tegen dat zijn school zal zijn gebouwd!!
Directeur van de suikerfabriek St. Antoine was de Belg Goossens. Er waren in het geheel 44 aandelen van fl 5000,- ieder, waarvan ¾ in handen van Belgen. Goossens wist gedaan te krijgen, dat de Belgen hun aandelen verkochten aan de Centrale Suikermij. Deze was toen baas en liet o.a. een balans goedkeuren, met een batig saldo van fl 400,- terwijl een naastliggende fabriek dat jaar 2 miljoen verdiend had! Met het in effecten belegde reservekapitaal van St. Antoine, 6 ton, betaalde de Centrale Suikermij. de 44 aandelen [De in Hollandse handen zijnde aandelen werden tenslotte tegen dezelfde koers overgenomen als voor de aandelen der Belgen was bepaald, en had op die manier de hele fabriek voor niets in vollen eigendom verkregen.] Het wordt waarlijk tijd, dat de wet op de naamloze vennootschappen grondig wordt herzien. De heer van Rossum, directeur van de Centrale Suikermij, is commissaris van de Compagnie du lait 'Vacca'. Als

zodanig genoot hij in 1920 fl 39.000,- tantiemes, terwijl hij dat jaar helemaal niet in Oud Gastel was geweest!

8. De 13de Juni 1925 kwam ik weer in de gemeente; later bezocht ik ook nog Ossendrecht.
   Er is nog woningnood; toch wordt er hier en daar door het particulier initiatief veel gebouwd, ook veel door arbeiders. Van de elf raadsleden zijn er vijf arbeiders. Bij de volgende raadsverkiezing worden de arbeiders beslist baas. [Het algemeen kiesrecht en het vrouwenkiesrecht hadden haar intrede gedaan!) De waarde van het geld, de druk der belastingen kennen de arbeiders niet Ged. Staten zullen in de toekomst nog wel eens remmend moeten optreden. Elektriciteitsbedrijf gaat gelukkig goed. Het eerste jaar gaf reeds een batig saldo. De waterleiding West Brabant gaat voorlopig nog slecht. In Oud Gastel is het welwater vrij goed, daarom daar geen aansluitingen. Maar ook in Stampersgat, waar het water gedecideerd slecht is, komen haast geen aansluitingen. Het eind zal wel zijn, dat de mensen krachtens de politieverordening tot aansluiting gedwongen zullen worden. Die verordening moet binnen vijf jaar tot stand komen. Men verlangt er hard naar, dat de verharding op de provinciale wegen wat breder gemaakt wordt; vooral het verkeer op de weg naar Roosendaal is erg druk. De kom van de gemeente is gerioleerd. De gemeente maakte veel koolas wegen, vroeger 1 m^3 koolas voor fl 1,-, thans1 m^3 franco voor de wal, afkomstig uit Rotterdam voor fl 2,-. De boeren zorgen voor gratis transport. Verbetering van de Roosendaalse en Steenbergse Vliet is ook voor deze gemeente van groot belang. Als alles klaar is, is de rivier verdiept en genormaliseerd en zullen schepen van 55 ton Roosendaal kunnen bereiken. Het laatste gedeelte, het Bovensas is juist aanbesteed. De beetwortelsuikerfabriek St. Antoine wordt uitgebroken en naar Engeland verplaatst De fabriek te Stampersgat zal dit jaar waarschijnlijk niet werken. Een ramp voor de gemeente. De melkfabriek Vacca is ene onderafdeling van de N.V. Hollandia te Vlaardingen. Daar werken ongeveer 100 man; ze hebben bijv. een eigen bussenfabriek voor melkpoeder en gecondenseerde melk. Er rijden vele autobussen; ze worden niet gesubsidieerd, dat was niet nodig. Het getal varkens en geiten door de arbeiders gehouden, wordt gaandeweg kleiner. De arbeiders gaan ook hier steeds meer op de overheid steunen. Zorg om voorraden te hebben om de winter door te komen wordt gaandeweg minder.

ACTIVITEITEN VAN HEEMKUNDEKRING 'HET LAND VAN GASTEL' december 2006 tot en met december 2007

maart:	De vertrouwde acceptgirokaart voor de contributie-inning wordt vervangen door een machtiging of door een bankgiro-overschrijving.
maart:	Na de opening van het regionaal archief in Oudenbosch is er ruimte om de fotocollectie van de gemeente Oud en Nieuw Gastel daar onder te brengen. Te zijner tijd zal deze collectie op internet te zien zijn.
22 maart:	Voorjaarsvergadering met films en bestuursverkiezing. Carel Roovers wordt in het bestuur gekozen. Piet Peeters verlaat het bestuur. Er worden oude films vertoond over de vlas-nijverheid en de suikerfabriek. Helaas moeten we de voor-stelling door gebrek aan apparatuur afbreken. Op een later tijdstip [22 april] worden de films alsnog vertoond.
17 april, 8 mei en 4 juni:	Ons museum wordt bezocht door groepen leerlingen van de Bernardus- en de Joannesschool.
mei:	Vitrine ingericht in winkelgalerij.
16, 17 juni:	Tijdens de jaarlijkse Marterei presenteren we ons weer met open dagen en een kraampje waarin we diverse artikelen te koop aanbieden.
16 augustus:	Proefles Jet en Jan. In de loop van dit jaar is de organisatie van het onderwijs-project Jet en Jan rondgekomen. Kinderen van de basisschool zullen dan een lesprogramma in het museum afwerken, waarbij ze zullen leren hoe het dagelijks leven zo'n 100 jaar geleden verliep. Er wordt een proefles gedraaid zodat de vrijwilligers weten wat van hen verwacht wordt. Vrijwel alle basisscholen uit de gemeente Halderberge nemen deel.
8, 9 september:	Is het museum geopend in het kader van de culturele maand Halderberge.
14 september:	Wethouder Olsthoorn geeft de start van het project Jet en Jan. Door de goede voorbereiding en de begeleiding die we vanuit de provincie hebben gekregen loopt het programma vrij soepel.
28 t/m 30 september:	Reis naar Twente omgeving Ootmarsum, paleis Soestdijk,

Orvelte, Munster, Barneveld.

13 oktober: Het Mastboomhuis wordt officieel geopend, zaterdag en zondag is iedereen welkom om te kijken. Een bezoek aan het Mastboomhuis is nadien alleen mogelijk door inschrijving via de website www.mastboomhuis.nl

20 oktober: Dag van de volkscultuur in 's-Hertogenbosch.
4 Bestuursleden bezoeken deze manifestatie met diverse lezingen.
Een belangrijk onderdeel van deze dag is een lezing over het Mastboomhuis.

15 november: Bezoek aan suikerfabriek 'De Dinteloord' met de oude machines op uitnodiging van dhr. J. van Meer. [zie verslag)

16 november: Een afvaardiging van onze heemkundekring neemt deel aan de heemquiz in Wouw.

1*0* december: Ledenvergadering met lezing door Marc Buys over monumenten.

Eind december: Het jaarboek *2007* wordt aangeboden.

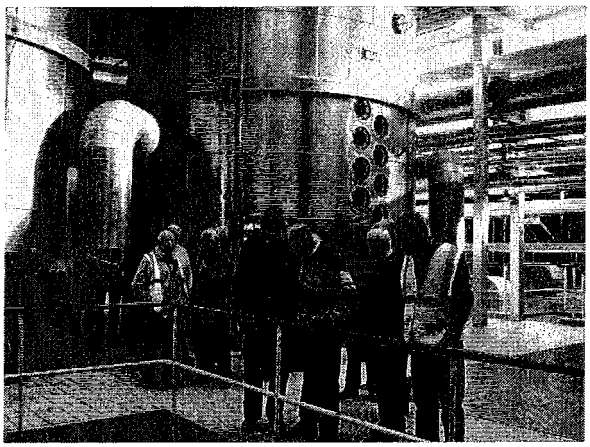

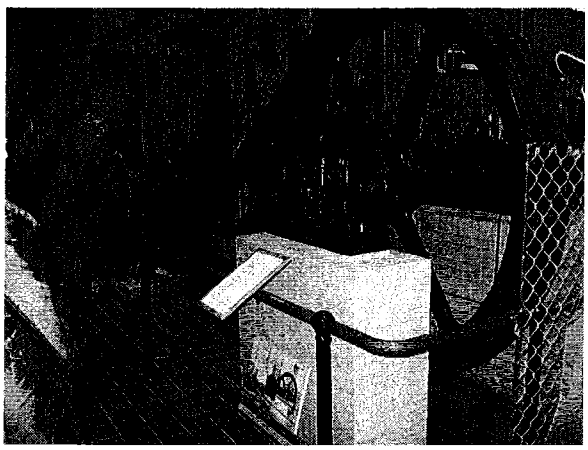

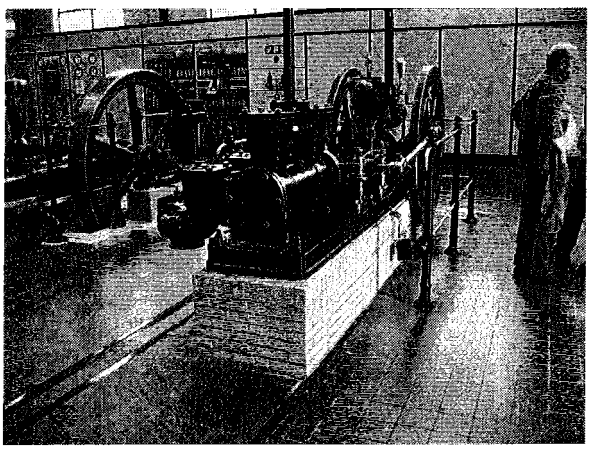

Impressie excursie naar de suikerfabriek

VERSLAG VAN HET BEZOEK M N SUIKERFABRIEK 'DE DINTELOORD' TE STAMPERSGAT

Op de ledenvergadering van 22 maart jl. werd de Heemkundekring door dhr. Jan van Meer uitgenodigd om in het najaar tijdens de bietencampagne suikerfabriek 'de Dinteloord' te Stampergat met een bezoek te vereren.
Jan is lid van de Stoomclub Suikerunie. Deze 'ploeg' heeft als doel het restaureren, conserveren en weer 'op gang brengen' van oude machines, die in de diverse suikerfabrieken buiten werking werden gesteld.
Het bezoek zou dan voornamelijk bedoeld zijn om die oude machines te zien werken onder het motto van 'De mensen mogen zien wat wij als Stoomclub doen'.
De reiscommissie liet zich die uitnodiging niet ontgaan en maakte dan ook graag gebruik van de mogelijkheid om met leden van de Heemkundekring op bezoek te gaan in de suikerfabriek om een en ander te bekijken. Dat hiervoor grote belangstelling was bleek wel uit het feit dat we verschillende mensen bij de voorinschrijving moesten teleurstellen.
Op donderdag 15 november was het dan zover dat we ons met 44 personen bij de poort aanmeldden om met Jan de fabriek te bezoeken.
We werden eerst ontvangen door Jan van Meer en Piet Zagers van de Stoomclub en kregen een tweetal films te zien over de suikerfabricage in vroegere tijden.
Onder het genot van thee of koffie kwamen de verhalen van vroeger weer boven, want er waren onder de aanwezigen nogal wat personen die vroeger bieten leverden aan de fabriek.
Daarna werd de groep in drieen gesplitst en we gingen onder leiding van Jan van Meer, Piet Zagers en Albert Pauwe op rondwandeling door de fabriek om eerst te zien, hoe de bieten anno 2007 verwerkt worden. Opvallend was dat er weer minder personeel te zien was dan in voorgaande jaren.
Omdat we vooral voor de oude machines kwamen was er niet de tijd om overal te gaan kijken, maar de gidsen waren zo bevlogen van het gebeuren dat de rondleiding langer duurde dan voorzien was. Niemand die zich daaraan stoorde, want de mannen wisten hun verhaal boeiend te vertellen.
Zo kwamen we dan toch bij de machines en die waren intussen al aan de gang gezet. Er waren verschillende stoommachines te zien, die in het [verre) verleden allerlei machines moesten aandrijven. De vliegwielen snorden alsof het een lieve lust was en het gestamp van de zuigers was niet van de lucht. De mannen liepen rond met oliekannetjes voor de nodige smering en met de poetsdoeken werden de laatste restjes olie weggepoetst.
Het geheel zag er pico bello uit en je kon zien dat de Stoomploeg er ook met volle teugen van genoot dat alles weer als vanouds 'marcheerde'.

De meeste machines kwamen van onze oosterburen, maar de ploeg is nog op zoek naar een 'Dekkers' motor uit Roosendaal, want dat zou het geheel weer een Brabants tintje geven.
Na uitvoerig alles bekeken te hebben werd het weer tijd om naar huis te gaan, vol van indrukken van het geen we gezien hadden.

Een woordje van dank voor de Stoomclub is hier wel op zijn plaats.

Naderhand kreeg de reiscommissie van verschillende bezoekers leuke reacties op het bezoek en 'dat geeft de burger weer moed' om verder te gaan met het organiseren van uitstapjes.

De Stoomclub Suikerunie

In 2004 werd suikerfabriek Puttershoek gesloten. In die fabriek stonden nog een drietal machines uit 1913. Twee ervan waren al geadopteerd door een plaatselijke stoomclub.
Omdat de fabriek zou worden afgebroken dreigden ze te worden gesloopt, maar door actie van een aantal mensen werd er toestemming door de Suikerunie gegeven om deze machines onder te brengen in de oude machinekamer van suikerfabriek 'de Dinteloord' te Stampersgat.
Deze unie schonk een geldbedrag om 'operatie Stoommachines' uit te voeren maar dat was verre van voldoende om de verhuis en de installatie te bekostigen.
Een aantal vrijwilligers meldden zich aan om de machines te demonteren en met behulp van een transportbedrijf die een en ander gratis vervoerde konden de machines worden overgebracht.
De eerste aanwinst kwam niet uit Puttershoek maar uit Roosendaal waar stoommachine 'De Ezel' opgehaald werd op 7 februari 2006. Daags daarop begon het transport uit Puttershoek.
Daarna begon voor de ploeg een groot karwei om de machines weer in elkaar te zetten en op te knappen. Ze kregen een mooi kleurtje en zagen er [weer) gelikt uit.
Bij het begin van de campagne 2006 waren de machines zover gereed dat ze in werking konden gesteld.
Intussen werd Stoomclub Suikerunie opgericht met nu ook mensen uit de westhoek van Brabant en die heeft nu zo'n kleine 30 medewerkers.
Het gaat hier voornamelijk om (oud-) werknemers van de suikerfabrieken.

P. Peeters.

Bron: J. Somers: Stoomclub Suiker Unie. Stampersgat, september 2006.

VERSLAG VAN DE EXCURSIE NAAR TWENTE

Op vrijdag 28 september kwam de bus van Broeren met 'driver' John al vroeg naar het Gastelse land om ons op te halen voor de excursie naar Twente. Iedereen was keurig op tijd zodat John tijdig kon vertrekken. Hij was voor ons een onbekende, maar de kennismaking verliep vlot en we konden het al gauw met hem vinden. Hij had zijn spiekbriefjes op het dashboard liggen en was goed voorbereid op wat hem te wachten stond.
De rit voerde ons eerst naar paleis Soestdijk, waar we door een misverstand wat later waren dan de bedoeling was. Maar na enig overleg kon er toch een mouw aan gepast worden.
We werden in twee groepen verdeeld en onze groep kreeg een oud-leraar geschiedenis als gids mee. Die wist het nodige te vertellen met verschillende anekdotes. Er was nog het nodige te zien in het interieur, zodat je toch een indruk kreeg van hoe daar geleefd werd. Ook kreeg je een idee van de smaak van de diverse bewoners. Zo waren er nog schilderijen te zien met als onderwerp koning Willem 2 en mooie voorwerpen zoals albasten vazen van Anna Paulona. Je zag ook het zeer eenvoudige interieur zoals dat voor prinses Juliana in de jaren 30 was aangebracht. Het was in ieder geval interessant om nu het paleis eens te zien achter het bordes, dat we kennen van de defiles op Koninginnedag.
Daarna gingen we via wegrestaurant Nunspeet op weg naar het dorp Orvelte een dorp van het 'historisch heden'. De huifkarren stonden al klaar, zodat we meteen een rondrit konden maken door het dorp. Onze koetsier wist zijn verhaal op te leuken met verschillende merkwaardigheden.
Daarna gingen we op de koffie in cafe Warmolts in Orvelte.
En zo werd het weer tijd om naar hotel De Grote Zwaan te rijden in De Lutte bij Oldenzaal. Daar werd voor ons een keuze 'avond dis' geserveerd.

De volgende dag was ons reisdoel allereerst de Saksenstal te Overdinkel. Hier is een textiel- en smokkelmuseum gevestigd.
We kregen daar enkele filmpjes te zien met smokkeltaferelen waaronder de bekende douane tactiek om botersmokkelaars bij een warme kachel te zetten. En we kregen ook een indruk van de textielindustrie in de jaren 50.
Het museum toonde ons het smokkelen door de eeuwen. De klomp met de omgekeerde afdrukken, fietsen met gevulde buizen, nep horloges, bolletjesslikkers enz.
En er werd een weefmachine gedemonstreerd. Als je hoorde hoeveel lawaai die al produceerde dan moet het in zo'n fabriekshal met zo'n honderd machines helemaal wel een leven gegeven hebben
In de namiddag kwamen we bij het voetveer van Deventer die ons naar de stad voer. Daar stonden twee gidsen te wachten om ons de mooie stad te laten

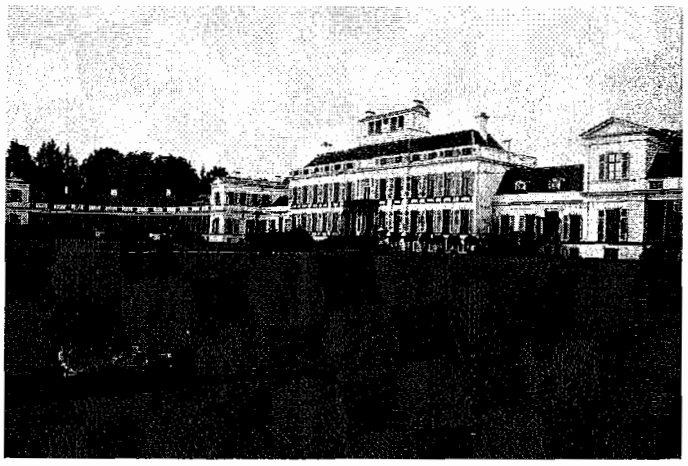

Paleis Soestdijk

Orvelte

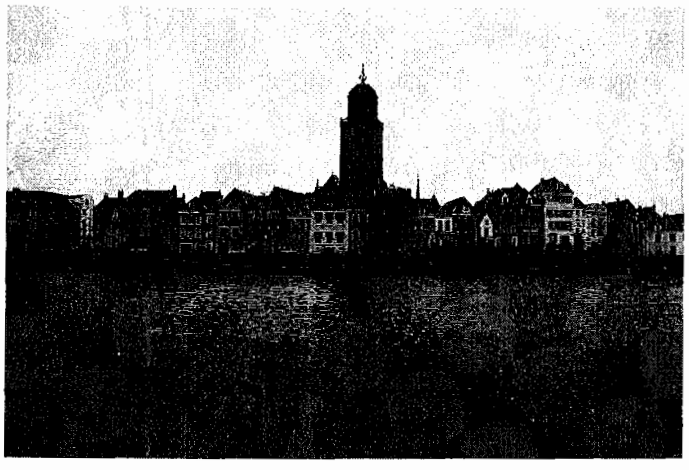

Deventer

Munster

zien. Jammer dat het zo regende, zodat we vanonder de parapluis de fraaie gevels moesten bekijken. De Grote kerk was voor ons een mooie schuilplaats voor de regen, maar ook daar was voor ons veel interessants te zien. De stad was de moeite zeker waard en menigeen is dan ook van plan om nog eens terug te komen.
De rondleiding had voor een van de groepen nog een verrassend slot. Onze gids wist opvallend veel van Oud Gastel en we dachten: Die heeft zijn huiswerk goed gedaan. Hij werd uitgenodigd om een bakje koffie mee te drinken, maar hij vertelde dat zijn vrouw zat te wachten in een cafe. Hij vertelde dat zijn vrouw geboren was in Oud Gastel en hij kwam er nog wel eens, vandaar zijn kennis van het Gastelse. Natuurlijk kwam van menigeen de vraag hoe zijn echtgenote heette. Daarop gaf hij antwoord en een van onze leden, Jan Sep, concludeerde daaruit, dat het een vroeger buurmeisje zou kunnen zijn. Jan ging mee naar binnen en het bleek dat zij inderdaad zijn ex buurmeisje was. Zij was destijds uit een relatie geboren van twee personen die uiteindelijk niet met elkaar mochten trouwen. Later is de ongehuwde moeder toch getrouwd met iemand anders en die accepteerde het kind als zijn eigen dochter. Het gezinnetje ging in Roosendaal wonen. Later kwam het meisje nog wel bij haar oma, zodat Jan haar nog enkele keren zag. De gids woonde destijds in Maastricht, maar werd militair bij de commandotroepen en bij het uitgaan ontmoette hij de inmiddels opgegroeide dochter. In 1965 trouwden ze samen en ze gingen in Deventer wonen. Daar werd hij onder meer stadsgids. Het was natuurlijk wel een toeval, dat Jan in de groep met bovengenoemde gids was, zodat het verhaal aan het licht kwam. [Over wonderen gesproken!). Onder de indruk van het voorval reden we weer naar ons hotel om daar weer te genieten van een heerlijk diner.

De laatste morgen gingen we over de grens via Bentheim naar Munster. Daar was gelegenheid om de stad te bezichtigen.
De opstapplaats voor de bus werd echter bezet door voetbalsupporters, maar tenslotte wist iedereen weer de bus op een andere plaats te bereiken en we reden naar het ambachten- en speelgoedmuseum in Terschuur. Daar hadden we tijd tekort. Er waren daar tientallen hoekjes ingericht met ambachten uit vroegere tijden. En het was nu eens een museum, waar je niet alleen van alles kon bekijken maar ook aanraken.
Daarna reden we voor ons afscheidsdiner naar restaurant de Betuwe te Tiel, waar we ons het eten goed lieten smaken.
Chauffeur John zorgde er vervolgens weer voor dat iedereen op tijd in het Gastelse Land arriveerde.
En gezien de leuke reacties van de reisgenoten op de zondagavond en ook later konden we terugkijken op een geslaagde reis. Met alweer onder het motto: De thuisblijvers hadden ongelijk!

P. Peeters

INFORMATIE HEEMKUNDEKRING HET LAND VAN GASTEL

De vereniging, de Heemkundekring 'Het Land van Gastel', stelt zich ten doel:

a. Het dorp Oud Gastel en haar inwoners op elk gebied dat onder heemkunde valt, te bestuderen en te onderzoeken.
b. In brede kring belangstelling te wekken voor de geschiedenis van Oud Gastel en de bevolking.
c. Te ijveren voor het behoud van het eigen karakter en de schoonheid van Gastel en omgeving.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door:

A. Het houden van vergaderingen, lezingen en excursies.
B. Het benaderen van en samenwerken met instanties en personen, die kunnen helpen het gestelde doel te bereiken.
C. Het verzamelen van voorwerpen en geschriften, die betrekking hebben op heemkunde in de ruimste zin.

[Statuten der Heemkundekring artikel 2)

'In de Drie Snoeken'

De Heemkundekring, opgericht 25 november 1980, beschikt over een eigen werklokaal, archief en tentoonstellingsruimte in het pand 'In de Drie Snoeken', Dorpsstraat 50 te Oud Gastel.

Hier komt elke donderdagavond, dinsdagmiddag en zaterdagmorgen een vaste kern van leden bijeen om voorkomende werkzaamheden te verrichten.

Het museum is geopend voor belangstellenden op zaterdagochtend van 10.00 tot 12.00 uur.
Op andere tijden na telefonische afspraak.

JAARCONTRIBUTIE

De jaarcontributie bedraagt: € 15,00 per persoon
€ 20,00 per gezin
€ 7,00 jeugdleden [tot 18 jaar)

Bankrelatie: Bankrekening Rabo: 14 11 37 126

U kunt bellen of schrijven:

1. Als u zich op wilt geven als lid.
2. Als u informatie wilt hebben.
3. Voor het ophalen van materialen onder andere boeken, foto's, bidprentjes, gereedschap, enzovoort.

BESTUUR

- Dhr. L. van Leengoed, voorzitter
  Oudendijk 73 telefoon 518234
- Dhr. J. van de Berg, secretaris
  Markt 6 telefoon 511469 janvdb@tref.nl
- Dhr. R. Bus, penningmeester
  Markt 2 telefoon 513608
- Dhr. C. Roovers, lid
  Oudendijk 69 telefoon 515464
- Dhr. J. Blommerde, lid
  Kerkstraat 20 telefoon 514184
- Dhr. F. van Merrienboer, lid
  Oudendijk 7d telefoon 512033
- Dhr. A. Schijvenaars, lid
  Roosendaalsebaan 34 telefoon 553558
- Dhr. W. van den Broek, lid
  Noordzeedijk 45, Stampersgat telefoon 514225 w.broek@wxs.nl

WERKGROEPEN

REISCOMMISSIE

mevr. A. Peeters-Baaijens
dhr. J. Blommerde
dhr. P. Peeters

WERKGROEP KADASTER OAT'S

dhr. J. de Jongh
dhr. A. Schijvenaars

ONDERHOUD MUSEUM EN MATERIALEN

De medewerkers voor het onderhoud van het museum en voor de inventarisering en het onderhoud van materialen van de heemkundekring zijn:

dhr. H. Bennehey
dhr. C. Bus
dhr. D. Geleyns
dhr. J. de Jongh
dhr. A. Koevoets
dhr. G. Muys
dhr. N. Roebroeks.
dhr. G. van Rijsbergen
dhr. J. van Rijsbergen
dhr. A. Schijvenaars
dhr. W. Willemse

WERKGROEP INDIËGANGERS

dhr. **P.** Bierbooms
dhr. J. de Jongh
dhr. J. Laros
dhr. F. van Nispen

REDACTIE

dhr. **W.** van de Broek
dhr. F. van Merrienboer
dhr. P. Peeters
dhr. J. van de Berg

LEDENLIJST HET LAND VAN GASTEL 2007

Mevr.	M. van Aalst-van Nispen	Oudenbosch
Fam.	M. Aanraad	Oud Gastel
Fam.	A. Aanraad	Oud Gastel
Mevr.	A. van Achterberg	Oud Gastel
Dhr.	F.L. Akkermans	Oud Gastel
Dhr.	P. Akkermans	Oud Gastel
Fam.	M. Akkermans	Oud Gastel
Fam.	J.G. Akkermans-Schouw	Oud Gastel
Mevr.	M. Akkermans-Verstraten	Oud Gastel
Fam.	C. Antens	Oud Gastel
Dhr.	P. Antonissen	Roosendaal
Fam.	W. van As	Oud Gastel
Fam.	P. van As	Oud Gastel
Dhr.	H. Bennehey	Oud Gastel
Dhr.	J. van denBerg	Oud Gastel
Dhr.	A. van de Bergh	Oud Gastel
Fam.	E. Biemans-Peeters	Oud Gastel
Fam.	J. Blommerde	Oud Gastel
Fam.	H. Bonnerman	Oud Gastel
Fam.	P. Boots	Oud Gastel
Dhr.	P. Borst	Roosendaal
Dhr.	J. van de Bosch	Oud Gastel
Fam.	P. van de Bos-v.d.veeken	Oud Gastel
Fam.	J. Brocatus	Oud Gastel
Fam.	A. van den Broek	Oud Gastel
Fam.	W. van den Broek	Stampersgat
Fam.	M. Broeren	Hoeven
Dhr.	P. Broos	Roosendaal
Fam.	M. Broos	Oud Gastel
Fam.	F.B.M. Buijs	Oud Gastel
Dhr.	A. Bus	Oud Gastel
Fam.	P. Bus	Oud Gastel
Fam.	P. Bus-de Kort	Oud Gastel
Fam.	C. Bus-Rombouts	Roosendaal
Fam.	A. Bus-van de Vorst	Oud Gastel
Fam.	J. Buurstee	Oud Gastel
Dhr.	C. van Caulil	Hoeven
Fam.	H. Christianen-Mies	Weert
Fam.	G. Clarijs	Halsteren
Mevr.	M. Corsmit-v.d.Lindeloof	Oud Gastel
Fam.	C. Damen	Oud Gastel
Fam.	C. Damen	Oud Gastel
Fam.	M. Danen	Oud Gastel
Dhr.	O. Dierckxsens	Kaatsheuvel
Dhr.	J. Dijkers	Oud Gastel
Fam.	J.D. van Elst	Oud Gastel
Fam.	F. van Etten	Oud Gastel
Mevr.	C. van Gastel-Hack	Oud Gastel
Mevr.	M. Geers	Dinteloord
Fam.	A.P.A. Geers-Tax	Oud Gastel
Fam.	D. Geleyns	Oud Gastel
Fam.	C. Gijzen	Oudenbosch
Fam.	J. Goorden- van Achtmaal	Oud Gastel
Mevr.	J. Goorden-Buurstee	Oud Gastel
Mevr.	A. Hagenaars-Goorden	Oud Gastel
Mevr.	J. Hamstra-Bus	Eindhoven
Mevr.	A. Hazen-van Beek	Oud Gastel
Dhr.	A. van der Heijden	Hoensbroek
Fam.	A. Heshof	Oud Gastel
Mevr.	L. Heynen-van Aalst	Essen
Mevr.	G. Hoefsloot	Oud Gastel
Dhr.	M. van Hooydonk	Oud Gastel
Dhr.	M. van de Horst	Oud Gastel
Mevr.	J. van der Horst-Bus	Oud Gastel
Fam.	A. Huysmans-Peeters	Dinteloord
Mevr.	C. Jacobs-Akkermans	Oud Gastel
Fam.	T.M. de Jong	Oud Gastel
Fam.	W. de Jong	Oud Gastel
Fam.	J. de Jongh	Oud Gastel
Fam.	C. van Kalmthout	Oud Gastel
Dhr.	A. van de Kar	Oud Gastel
Fam	J. Karremans	Oud Gastel
Fam.	E. van Keep	Roosendaal
Fam.	A. Kepers	Oud Gastel
Mevr.	G. Kerstens-Rijk	Oud Gastel
Dhr.	C. Koenraadt	Oudenbosch
Fam.	A. Koevoets	Oud Gastel
Dhr.	M. de Koning	W. Plantage
Fam.	A. Kop-Mies	Standdaarbuiten
Fam.	W. Kop-Speek	Oud Gastel
Fam.	H. Lambregts	Oud Gastel
Mevr.	D. Lambregts	Oud Gastel
Dhr.	J. Laros	Roosendaal
Fam.	J. Lauwerijssen	Oud Gastel
Fam.	L. van Leengoed	Oud Gastel
Mevr.	J. van Limbergen	Oud Gastel
Fam.	C. Lips	Roosendaal
Dhr.	M. Lockefeir	Oud Gastel
Fam.	G. Logt	Oud Gastel
Dhr.	A. Luykx	Oudenbosch
Mevr.	G. Luykx-Konings	Oud Gastel
Fam.	Th. Luyten	Oud Gastel
Mevr.	J. Luyten	Oud Gastel
Fam.	A. Maatjens-Buckens	Oudenbosch
Mevr.	T. Magielse Timmermans	Oud Gastel
Fam.	van Meer	Oud Gastel
mevr.	M. van Meer-Aarsen	Oud Gastel
Fam.	A. Meesters	Leidschendam
Dhr.	P. Meeuwissen	Hengelo
Fam.	A. Meijer-Olsthoorn	Oud Gastel
Mevr.	L. Melsen	Oud Gastel
Dhr.	W. van Merrienboer	Brasschaat
Dhr.	P. van Merrienboer	Oud Gastel
Dhr.	C. van Merrienboer	Roosendaal

Fam.	F. van Merrienboer	Oud Gastel
Fam.	F. van Merrienboer	Oud Gastel
Fam.	H. van Merrienboer	Oud Gastel
Dhr.	J. Moerings	Oud Gastel
Dhr.	J. Mol	Oud Gastel
Fam.	A. Muijs	Oud Gastel
Fam.	A. Muijs-Konings	Oud Gastel
Fam.	A. Mulders-Konings	Oud Gastel
Fam.	G. Muys	Oud Gastel
Mevr.	C. Neelen Vermeulen	Fijnaart
Fam.	A. Oerlemans	Oud Gastel
Fam.	E. van Oers	Ossendrecht
Mevr.	A. van Onzenoort	Oud Gastel
Fam.	J. van Oosterhout	Oud Gastel
Fam.	L. van Opdorp	Oud Gastel
Fam.	D. Ossenblok	Zegge
Fam.	J. Paantjens	Oud Gastel
Fam.	J. Paantjens	Oud Gastel
Mevr.	L. Paantjens-Laanen	Oud Gastel
Dhr.	L. Peeters	Oosterhout
Dhr.	H. Peeters	Oud Gastel
Fam.	P. Peeters	Oud Gastel
Fam.	J.B. Peeters	Oud Gastel
Mevr.	W. de Peyper	Oud Gastel
Dhr.	A. van Poeyer	Oud Gastel
Fam.	A. van Poeyer	Oud Gastel
Fam.	C. Poppelaars	Oud Gastel
Dhr.	R.M. Rademakers	Oud Gastel
Fam.	W. de Reyer	Oud Gastel
Fam.	P. Ribbens	Bunde
Fam.	L. Ribbens	Tilburg
Dhr.	H. van Rijsbergen	Apeldoorn
Fam.	G. van Rijsbergen	Oud Gastel
Fam.	W. van Rijsbergen	Oud Gastel
Fam.	J. van Rijsbergen	Roosendaal
Fam.	Q. Rijsdijk	Oud Gastel
Mevr.	A. Rijsdijk-Reuvers	Oud Gastel
Fam.	M. Rockx	Oud Gastel
Fam.	C. Roovers	Oud Gastel
Mev.	C. de Rooy-Timmermans	Oud Gastel
Fam.	P. Roozen-Antens	Oud Gastel
Fam.	F. Schellekens	Oud Gastel
Fam.	A. Schepers	Oud Gastel
Fam.	A.A.P.J. Schijvenaars	Oud Gastel
Mevr.	P. Schijvenaars-Jacobs	Oud Gastel
Fam.	C. Schoonen-Bierbooms	Oud Gastel
Fam.	H. Schouw	Oud Gastel
Fam.	J. Schrauwen	Stampersgat
Mevr.	W. Schrauwen-van den Bosch	Oud Gastel
Mevr	J. Schrauwen-van Aart	Oud Gastel
Mevr.	J. Segers	Oud Gastel
Mevr.	A. Segers-de Bont	Oud Gastel
Fam.	J. Sep	Oud Gastel
Mevr.	J. Soons-Smoor	Roermond
Dhr.	M. Speek	Aldekerk [BRD]
Mevr.	E. van Sprundel-Perdaems	Oud Gastel
Fam.	G. van Staden-Akkermans	Oud Gastel
Dhr.	C. Stange	Oud Gastel
Fam.	A. Sweere	Oud Gastel
Dhr.	J. Tak	Oud Gastel
Fam.	J. Tak	Oud Gastel
Dhr.	J. Theunissen	Oud Gastel
Dhr.	A. Timmermans	Oud Gastel
Mevr.	M. Timmermans-Buys	Oud Gastel
Fam.	J. Traets	Wychen
Fam.	M. van de Veeken	Oud Gastel
Mevr.	W. Veraart-Schoonen	Fijnaart
Dhr.	M. Verhaart- Verbeek	Oudenbosch
Fam.	C. Vermeulen	Oud Gastel
Fam.	J. Vermunt	Oud Gastel
Fam.	J. Verstraten	Oud Gastel
Fam.	C. Verstraten-Mies	Oud Gastel
Fam.	H. Vervaart	Oud Gastel
Fam.	A. Voeten	Oud Gastel
Fam.	F. Vogelaars	Oud Gastel
Fam.	J. Vonk Noordegraaf	Oud Gastel
Fam.	B. Voorbraak-Goossens	Oud Gastel
Dhr.	L. van de Vorst	Oud Gastel
Fam.	J. van de Vorst	Oud Gastel
Mevr.	C. Vromans-Speek	Oud Gastel
Fam.	A. de Vugt-Balemans	Oud Gastel
Eerw.	Broeder Servaes Wagemakers	Herenthals
Fam.	J. Wagemakers-Tak	Oud Gastel
Dhr.	H. Wezenbeek	Oud Gastel
Fam.	W. Willemse-van Nispen	Oud Gastel
Fam.	M. Willemse-Walraven	Oud Gastel
Fam.	D. van Zuilichem	Oud Gastel
Mevr.	A. van Zundert	Oegstgeest

ERRATA

De beste breister laat wel eens een steek vallen of waar gewerkt wordt kunnen fouten gemaakt worden.
Helaas is dit van toepassing op uitgave 2006 van ons jaarboek:
Wij danken de aandachtige lezers hartelijk, omdat zij de redactie attent maakten op de volgende onvolkomenheden:

Bladz. 8 De foto is van na 1959. Het huis links met nummer 68 van de familie A. Vromans is pas opgeleverd in 1959.
Bladz. 17 Dhr. J. Hurxkens moet zijn dhr. Reiniers.
Bladz. 64: De afgebeelde foto met bijschrift 'familie van Hooydonk' is van de familie G. Janssen - Laros, Vierschaarstraat 28.

HEEMKUNDEKRING HET LAND VAN GASTEL